

PLANUL NAȚIONAL DE REDRESARE ȘI REZILIENȚĂ AL ROMÂNIEI

CUPRINS¹:

- ❖ **Partea 1**
 - **Executive Summary (Rezumat)**
 - **1.2. Semestrul European**
 - **1.3. Egalitatea de gen și șanse**
 - **1.4. Coerența planului;**
- ❖ **Partea 2. Cele 15 componente ale PNRR**
 - **Componentele în detaliu – versiune extinsă**
 - **Tabel cu jaloane și ținte (milestones&targets)²**
 - **Anexa DNSH („Do no significant harm” – „A nu aduce prejudicii asupra mediului”);**
- ❖ **Partea 3**
 - **3.1. Consistența cu alte initiative**
 - **3.2. Complementaritatea**
 - **3.3. Mecanismul de implementare și control**
 - **3.4. Procesul de consultare**
 - **3.5. Comunicare**
- ❖ **Partea 4 – Impactul PNRR**
- ❖ **Bugetul PNRR**

¹ Disclaimer: În cazul unor neconcordanțe dintre aceste texte și textele din documentul oficial al Consiliului – Council Implementation Decision (CID), va prevala acesta din urmă, publicat la adresa web: https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-recovery-and-resilience-plan-romania-and-annex_en

² Extras din Propunerea Comisiei Europene de decizie de punere în aplicare a Consiliului de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al României, versiunea în limba română, document publicat la adresa https://ec.europa.eu/info/publications/proposal-council-implementing-decision-approval-assessment-recovery-and-resilience-plan-romania-and-annex_en

1.1.Rezumat

FONDURI PENTRU ROMÂNIA MODERNĂ ȘI REFORMATĂ

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput așa încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume.

Obiectivul general al PNRR al României este corelat în mod direct cu Obiectivul general al MRR³, așa cum este inclus în Regulamentul 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, din 12 februarie 2021, art.4.

Astfel, obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie cu fonduri din Mecanismul de Redresare și Reziliență.

Obiectivul specific al PNRR este și el corelat cu cel al mecanismului, detaliat în Regulament, și anume de a atrage fondurile puse la dispoziție de Uniunea Europeană prin NextGenerationEU în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții.

Principiile de implementare ale PNRR

Distribuirea echitabilă geografică a fondurilor. Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că în recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă pe

3. Obiectivul general al mecanismului este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii prin îmbunătățirea rezilienței, a nivelului de pregătire pentru situații de criză, a capacității de adaptare și a potențialului de creștere ale statelor membre, prin atenuarea impactului social și economic al crizei în cauză, în special asupra femeilor, prin contribuția la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, prin sprijinirea tranziției verzi, prin contribuția la realizarea obiectivelor privind clima ale Uniunii pentru 2030 stabilite la articolul 2 punctul 11 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și prin respectarea obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, precum și a tranziției digitale, contribuind astfel la convergența economică și socială ascendentă, restabilind și promovând creșterea durabilă și integrarea economiilor Uniunii, încurajând crearea de locuri de muncă de înaltă calitate, contribuind la autonomia strategică a Uniunii alături de o economie deschisă și creând valoare adăugată europeană.

2. Pentru a îndeplini acest obiectiv general, obiectivul specific al mecanismului este de a furniza sprijin financiar statelor membre în vederea atingerii jaloanelor și a țintelor în materie de reforme și investiții, astfel cum sunt prevăzute în planurile lor de redresare și reziliență. Respectivul obiectiv specific trebuie urmărit în strânsă și transparentă cooperare cu statele membre în cauză.

drumul redresării economice și sociale. În procedurile alocărilor directe sau cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale. În acest sens, unele componente au o alocare teritorială prevăzută în lansarea apelurilor de proiecte.

Descentralizarea. Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitatea autorităților centrale și locale de a-și asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitală și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind, astfel, un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.

Rolul autorităților locale. PNRR a fost elaborat printr-un proces participativ la care au participat autoritățile de la nivel local și regional, precum și structurile asociative ale acestora. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Structura PNRR

PNRR al României este structurat pe 15 componente care acoperă toți cei 6 piloni prevăzuți prin Regulament.

I. Tranziția verde	C1. Managementul apei
	C2. Păduri și protecția biodiversității
	C3. Managementul deșeurilor
	C4. Transport sustenabil
	C5. Valul Renovării
	C6. Energie
II. Transformare digitală	C7. Transformare digitală
III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii
	C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare
	C10. Fondul local

IV. Coeziune socială și teritorială	C11. Turism și cultură
V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	C12. Sănătate
	C13. Reforme sociale
	C14. Bună guvernare
VI. Politici pentru noua generație	C15. Educație

Provocările - efectele crizei COVID-19 în economia UE și a României

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii. Sub impactul lor, economia a suferit în trimestrul II din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în trimestrele III și IV din 2020, și respectiv în trimestrul I din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, una dintre cele mai mari creșteri din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

În baza ultimelor evoluții, conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și parțial din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare.

Provocările pe fiecare pilon și modul în care reformele și investițiile din componente răspund la provocări.

Pilonul I. TRANZIȚIA VERDE

Pilonul trebuie să includă reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în

biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economia circulară, contribuind în același timp la obiectivele Uniunii privind clima, promovând creșterea sustenabilă, creând locuri de muncă și menținând securitatea energetică.

Provocările actuale, specifice României:

Schimbările climatice și degradarea mediului reprezintă două dintre cele mai grave amenințări ale lumii, iar Agenda 2030 pentru dezvoltarea durabilă promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile – economică, socială și de mediu. Agenda 2030 este corelată cu Pactul Verde european (European Green Deal) care va defini strategia de dezvoltare a UE ca primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050. Astfel, Pactul Verde European transformă provocările climatice și de mediu în oportunități, prin demersul de reducere a emisiilor nete de gaze cu efect de seră la zero până în 2050, prin reducerea poluării și restaurarea biodiversității.

Aceste provocări necesită politici coerente pentru a asigura o dezvoltare durabilă atât la nivel european cât și în țara noastră.

Un domeniu cu impact asupra degradării mediului este legat de **conectarea la sistemul de alimentare cu apă potabilă** în corelare cu colectarea apelor uzate și tratarea acestora.

Provocări: în Raportul de țară (2020), se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul în zonele rurale, precum și cantitatea și calitatea apei potabile. Totodată, raportul menționat evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. Susținerea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată este necesară atât pentru asigurarea conformării cu directivele europene în domeniu, cât și pentru asigurarea unor condiții de viață decente populației României.

Prin **componenta C1. - Managementul apei** - PNRR propune 2 reforme și 7 tipuri principale de investiții. Alocare totală: 1.462 mil. euro.

Reformele, pe scurt:

R1. Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene

R2. Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile

Ca urmare a investițiilor, se vor realiza, printre altele:

- ▶ 1600 km construiți de rețele de apă - în localități cu peste 2000 locuitori
- ▶ 2500 km construiți de rețele de canalizare în localități cu peste 2000 locuitori și 400 de km de rețele de canalizare în cele cu mai puțin de 2000 de locuitori
- ▶ 12.900 de sisteme individuale sau alte sisteme adecvate construite și operaționale în aglomerările mai mici de 2000 de l.e. care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă
- ▶ conectarea a 88.400 de gospodării la rețele de apă și canalizare prin programul național Prima conectare la apă și canalizare
- ▶ Cel puțin 510 km de linii de apărare împotriva inundațiilor vor fi reabilitate în conformitate cu Directiva privind inundațiile și cu Strategia națională pentru gestionarea riscului de inundații 25 de baraje existente, pentru care studiile de fezabilitate revizuite au concluzionat că nu există alternative fezabile pentru a reduce riscurile de inundații, vor fi reabilitate, cu respectarea pe deplin a rezultatelor și condițiilor în conformitate cu Directiva EIA, Directiva-cadru privind apa și cu evaluarea adecvată în temeiul Directivei Habitate, inclusiv implementarea măsurilor de atenuare necesare;
- ▶ Starea / potențialul ecologic bun al corpurilor de apă relevante, în conformitate cu cerințele Directivei-cadru privind apa, trebuie atinsă și evidențiată prin cele mai recente date relevante de sprijin și trebuie evitată orice deteriorare.
- ▶ 20 de poldere de prevenire a inundațiilor reabilitate sau nou realizate pe liniile de apărare existente împotriva inundațiilor.
- ▶ Realizarea cadastrului apelor

România înregistrează întârzieri în ceea ce privește măsurile de adaptare la schimbările climatice, iar corelarea dezvoltării economice cu protejarea mediului reprezintă încă o provocare majoră. Tăierile ilegale de arbori reprezintă o problemă recurentă semnificativă, care duce la diminuarea capacității naturale de captare a dioxidului de carbon de către păduri și la pierderea semnificativă a biodiversității. România înregistrează decalaje importante în atingerea obiectivelor comunitare în ceea ce privește menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic.

Conform Raportului de țară (2020), exploatarea intensivă a pădurilor românești a dus la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an, iar efectul asupra mediului se reflectă inclusiv la nivel european, având în vedere că zonele forestiere și suprafețele împădurite din România au o capacitate de absorbție a CO₂ de 6 % din totalul acestora la nivelul UE. În prezent, există o discordanță majoră între gradul actual de acoperire a teritoriului României cu păduri (29%) și procentul optim de împădurire (40%) stabilit prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999) și susținută de Academia Română în anul 2016.

Prin componenta C2 – Păduri și protecția biodiversității se răspunde acestei provocări cu 2 reforme și 5 tipuri principale de investiții. Buget propus: 1.173 mil. euro.

Reformele:

R1. Reforma sistemului de management și a celui privind guvernanta în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente

R2. Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficace a Strategiei Europene privind biodiversitatea

Reformele și investițiile vor aduce rezultate importante, între care cel mai amplu program de împăduriri, prin care vor fi plantate peste 56.700 de hectare de pădure, cel puțin 90 de pepiniere operaționale noi și renovate, precum și cel puțin 3 150 000 m² suprafețe noi de păduri urbane, în conformitate cu cerințele legale stabilite în Strategia Națională Forestieră 2020 – 2030.

Componenta C3 - Managementul deșeurilor este un alt domeniu cu importanță majoră pentru mediu. Principala provocare a României este atingerea țintelor de pregătire pentru reutilizare și reciclare a deșeurilor municipale (11% grad de reciclare în 2019, potrivit ultimelor date disponibile, față de ținta de 55% prevăzută pentru anul 2025 în pachetul economiei circulare - PEC). O altă provocare este reducerea la 10% a cantității de deșeurii municipale eliminate prin depozitare până în anul 2035.

România nu își permite să se axeze pe un singur aspect, cum ar fi asigurarea capacității de colectare, sortare sau reciclare/compostare. Problema deșeurilor trebuie abordată la nivel național, pe toate nivelurile de competențe și atribuții, coordonând mai atent și ferm activitățile asumate de autoritățile locale, cu dezvoltarea unor politici coerente care să prioritizeze prevenirea deșeurilor, să dezvolte repararea și reutilizarea, urmate de investiții majore în sisteme de colectare separată și reciclare și, nu în ultimul rând, pe alinierea între capacitatea logistică și comportamentul responsabil al cetățenilor, adică educare-conștientizare-implicare.

Prin **componenta C3 - Managementul deșeurilor**, PNRR adresează aceste provocări prin o reformă și 3 linii principale de investiții. Buget total propus: 1.239 mil. euro.

R1. Îmbunătățirea guvernantei în domeniul gestionării deșeurilor în vederea accelerării tranziției către economia circulară

Măsurile includ modificări legislative pentru o practică unitară de gestionare a deșeurilor, dezvoltarea capacității de monitorizare și control a Gărzii de Mediu, respectiv achiziționarea de echipamente și operaționalizarea acestora pentru 43 de comisariate ale Gărzii Naționale de Mediu, pentru activități de monitorizare și control, în vederea creșterii trasabilității deșeurilor și 400 de misiuni de monitorizare și control desfășurate de comisarii Gărzii Naționale de Mediu cu echipamente digitale. De asemenea, sunt prevăzute următoarele:

- ▶ 513 echipamente pentru monitorizarea calității aerului, a radioactivității și a zgomotului, achiziționate și operaționale.
- ▶ 13800 insule ecologice digitalizate pentru colectarea selectivă a deșeurilor, înființate și operaționale.
- ▶ 26 de instalații de reciclare a deșeurilor construite și în funcțiune
- ▶ 504 de centre de colectare voluntară înființate și operaționale în conformitate cu Planul național de gestionare a deșeurilor, precum și 15 centre de colectare integrată în 15 aglomerări urbane.
- ▶ 254 sisteme integrate de colectare a deșeurilor agricole compostabile

Componenta C4 - Transport sustenabil. Sectorul de transport este unul cu impact semnificativ pentru mediu și pentru dezvoltarea economică și socială în ansamblul său.

Conform celui mai recent raport privind stadiul infrastructurii de transport la nivelul Uniunii Europene (European Transport and Infrastructure Score Board 2019), România se situează sub media europeană în toate aspectele legate de investiții și infrastructură. În ceea ce privește calitatea drumurilor, România ocupă ultimul loc (cu un scor de 2,96). Investițiile programate în infrastructura de transport și propuse pentru finanțare prin **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - C4 - Transport sustenabil** au fost prioritizate în baza unui set de criterii care au în vedere asigurarea accesibilității și conectivității, elemente cheie pentru dezvoltarea economică și socială.

Totodată, investițiile propuse au în vedere atingerea obiectivelor asumate prin Regulamentul 1315/2013 *privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport* și vizează respectarea și includerea următoarelor tipuri de intervenții, integrate:

- ▶ investiții în infrastructura de transport afectată;
- ▶ investiții în infrastructura necesară pentru asigurarea protecției mediului, reducerii emisiilor de carbon, siguranței și eficienței serviciilor de transport.
- ▶ Investițiile și acțiunile sunt corelate cu:
- ▶ Pactul Verde European,
- ▶ Politicile climatice ale Uniunii Europene,
- ▶ Planul Uniunii Europene privind obiectivele climatice pentru 2030
- ▶ Strategia Europeană de Mobilitate Durabilă și Inteligentă.

Componenta se adresează și inițiativei emblematice europene Reîncărcarea și alimentarea din Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă, prin care se promovează utilizarea transporturilor durabile, curate, prin contribuția la dezvoltarea rețelei stațiilor de încărcare electrice. Prin reformele și investițiile propuse în cadrul componentei se va asigura completarea rețelei de stații electrice de reîncărcare cu 52 de stații de încărcare electrică care vor avea 264 de puncte de încărcare până în anul 2026 pe cele 4 autostrăzi propuse prin PNRR, contribuind astfel la obiectivele stabilite prin Pactul Verde European. Această măsură este în linie cu ***Strategia privind Cadrul Național de Politică pentru Dezvoltarea Pieței în ceea ce Privește Combustibilii Alternativi în Sectorul Transporturilor și pentru Instalarea Infrastructurii***

Relevante în România, document adoptat în anul 2018. De asemenea, măsurile sunt corelate cu inițiative aflate în curs de implementare, cu finanțare din fonduri europene, prin Mecanismul Pentru Interconectarea României (CEF) care vizează implementarea primei rețele de stații de alimentare a vehiculelor cu gaz natural comprimat din România de-a lungul coridoarelor europene de transport.

Sunt 2 reforme majore și 4 tipuri principale de investiții iar bugetul total propus însumează 7.620 mil. euro.

Reformele:

R1. Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră

R2. Management performant pentru transport de calitate - Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanță corporativă

În urma investițiilor, vor fi obținute o serie de rezultate, spre exemplu:

Infrastructura rutieră:

- ▶ Vehicule noi curate achiziționate de către entități publice, cu cel puțin 3% peste pragurile din Directiva privind Vehiculele Curate
- ▶ Instalarea a 1000 de sisteme de verificare a vitezei, 300 de radare mobile și 500 de camere video pentru creșterea controalelor de aplicare a limitelor de viteză și respectarea regulilor de siguranță rutieră
- ▶ Casarea a cel puțin 250.000 de autovehicule mai vechi de 15 ani (Euro 3)
- ▶ 429 de kilometri de autostradă construiți; cu sistem ITS instalat și cu sisteme moderne de monitorizare și informare a utilizatorilor infrastructurii
- ▶ 52 de stații electrice construite (cu 264 de puncte de încărcare— o medie de 5 puncte de încărcare/stație).
- ▶ 625 hectare de perdele forestiere liniare în lungul autostrăzilor nou construite;
- ▶ 18 parcări securizate implementate în lungul autostrăzilor nou construite;
- ▶ Aplicarea unui nou sistem de taxare, în special pentru traficul greu din România, conform principiului „poluatorul plătește”, inclusiv posibile stimulente pentru cei care dețin vehicule cu emisii zero/reduce;
- ▶ Strategia națională privind siguranța rutieră și pachetul legislativ aferent, precum și implementarea de măsuri pentru reducerea cu 48% a numărului de puncte negre; reducerea cu 25% numărului de victime rezultate din accidente în trafic
- ▶ Creșterea cu 100% a numărului de vehicule cu emisii zero (atât pentru pasageri, cât și pentru mărfuri) înmatriculate în România de la sfârșitul anului 2020 până la sfârșitul anului 2025

Cale ferată:

- ▶ 315 km de cale ferată modernizată, inclusiv cu sistem ERTMS 2
- ▶ 110 km de cale ferată electrificată;
- ▶ 2 426 km lungime totală de intervenții de tip ”quick wins” și reînnoiri 973 km de cale ferată cu sistem modern de centralizare și 121 stații centralizate
- ▶ Achiziția și modernizarea de material rulant feroviar

Metrou:

- ▶ 12.7 km de rețea nouă de metrou; la București și Cluj Napoca.

Sectorul energiei și cel al eficienței energetice sunt între cele mai problematice și cu provocări majore pentru obiectivele climatice și pentru asigurarea tranziției verzi. PNRR adresează prin două componente consistente aceste domenii: C5-Valul renovării și C6-Energie

Sectorul energetic rămâne sursa cea mai importantă de emisii de gaze cu efect de seră (GES) cu 66% din emisii aparținând acestui sector și în condițiile actualului mix energetic, chiar și cu țintele din Planul Național Energie Climă (PNIESC), România nu își va atinge obiectivele de reduceri de emisii pentru 2030. Conform Regulamentului (UE) 2018/ 842, România trebuie să își reducă emisiile non-ETS cu 2% comparativ cu anul 2005, pe când evaluările Comisiei Europene din 2019 anticipează că acestea vor crește cu până la 6%, chiar și în contextul măsurilor suplimentare anunțate în contextul revizuirii PNIESC.

Una din provocările majore ale Sistemului Energetic Național, în cazul scenariului conform cu PNIESC de creștere a ponderii energiei din surse regenerabile la 30,7% în 2030 (chiar și acesta fiind insuficient de ambițios comparativ cu ce ar fi economic fezabil, propunând creșterea nivelului de energie din surse regenerabile la 34% în 2030), ar fi lipsa posibilității actuale de asigurare de rezerve și echilibrare suficiente pentru capacități adiționale din surse regenerabile.

Îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% până în 2030 va fi de asemenea o provocare. În prezent în sectorul rezidențial mai puțin de 5% din fondul de clădiri au fost reabilitate termic și eficientizate energetic, în ciuda faptului că o astfel de lucrare ar duce, în medii, la economii de energie de peste 50%. România deține un fond construit îmbătrânit, care necesită lucrări de renovare energetică și consolidare seismică, cu accent pe intervenții care să asigure atât creșterea performanței energetice, cât și stabilitatea structurală și funcțională, din perspectiva unei abordări integrate care să asigure tranziția către un parc imobiliar verde și rezilient, ce conservă valorile culturale și care să conducă la obiectivele de reducere a consumului de energie.

Componenta C5 - Valul Renovării propune 2 reforme principale și 4 categorii principale de investiții cu scopul de a implementa modificări legislative și programe precum și un fond de renovare a clădirilor publice, rezidențiale și de patrimoniu. Bugetul total propus este 2.200 mil.

euro.

Reforme:

R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente

R2. Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit

Între rezultatele așteptate se găsesc:

- ▶ Intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte legislative din domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Codul propune reducerea numărului de avize și acorduri și reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020 de la 270 de zile la 135 de zile pentru întregul proces de obținere a autorizațiilor de construire, măsurat conform Doing Business în România 2020 (Banca Mondială).
- ▶ Renovarea energetică moderată/aprofundată a cca. 4,3 mil. mp de clădiri rezidențiale multifamiliale și respectiv 2,3 mil. mp de clădiri publice.
- ▶ Cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice.
- ▶ Cel puțin 8000 de specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor care au obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice.
- ▶ Cel puțin 200 de profesioniști trebuie care au obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice.

De asemenea, printre rezultate se mai numără crearea și operaționalizarea Registrului național al clădirilor, dezvoltarea de centre pilot pentru recuperarea materialelor de construcții istorice și reutilizarea lor; schimbarea legislativă în vederea consolidării seismice a clădirilor din România.

Componenta C6 - Energie propune 6 reforme și 6 tipuri principale de investiții. Bugetul total propus este de 1.620 mil. euro.

Reforme:

R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile

R2. Îmbunătățirea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic

R3. Bugetarea verde

R4. Dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare

R5. Reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și de creștere a rezilienței

R6. Creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire -răcire

Între rezultatele așteptate:

- ▶ Închiderea unei capacități instalate cumulate de 3780 MW de producție de energie electrică pe bază de lignit și înlocuirea parțială a acestora cu cel puțin 1300 MW de investiții în capacități de producție orientate către viitor, flexibile și eficiente, de producție energie electrică sau energie electrică și termică (Combined Heat and Power) pe gaz, pregătite pentru utilizarea gazelor din surse regenerabile sau cu emisii scăzute de dioxid de carbon
- ▶ Atribuirea contractelor urmare a primei runde de proceduri de licitații pentru alocarea de contracte pentru diferență (CfD), pentru promovarea producției de electricitate din surse regenerabile (1500 MW de capacitate instalată)
- ▶ Instalarea și conectarea la rețea a cel puțin unei capacități suplimentare de 3000 MW de energie din surse regenerabile (eoliană și solară)
- ▶ Realizarea a 1870 km de rețea de distribuție a gazelor regenerabile din regiunea Oltenia trebuie să fie finalizată și funcțională și va transporta cel puțin 20% gaz regenerabil atunci când va fi pus în funcțiune complet.
- ▶ Punerea în funcțiune a fabricilor de baterii și a capacităților de asamblare cu o capacitate totală de cel puțin 2 GW pe an. Investițiile vor dezvolta lanțul valoric al bateriilor industriale, împreună cu producerea de celule și panouri fotovoltaice.
- ▶ Finalizarea punerii în funcțiune a cel puțin 240 MW (480MWh) capacitate de stocare energie electrică cu scopul echilibrării sistemului de transmisie electricitate și integrării în rețea a capacităților solare și eoliene.
- ▶ Finalizarea a cel puțin 50 de proiecte de eficiență energetică în industrie, realizând o reducere de cel puțin 30% a emisiilor indirecte și directe de GES comparativ cu emisiile ex-ante, monitorizate printr-o platformă IT pentru centralizarea și analiza consumului național de energie

Pilonul II. TRANSFORMARE DIGITALĂ

Reformele și investițiile în tehnologiile, infrastructurile și procesele digitale vor spori competitivitatea Uniunii la nivel global și vor contribui, de asemenea, la creșterea rezilienței și a inovării în Uniune și la scăderea dependenței sale, prin diversificarea lanțurilor esențiale de aprovizionare. Reformele și investițiile ar trebui să promoveze în special digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri digitale și de date, de clustere și de centre de inovare digitală, precum și de soluții digitale deschise.

Serviciile publice digitale din România rămân sub media Uniunii Europene, în parte din cauza coordonării reduse între instituțiile statului pentru o abordare integrată. Capacitățile existente nu sunt suficiente pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și de gestionare adecvată a riscurilor cibernetice.

Alte provocări majore pentru România se referă la acoperirea cu bandă largă a zonelor rurale (zone albe) și abilitățile digitale ale multor categorii de cetățeni.

În Raportul de țară 2020 pentru România, se arată că acoperirea de bandă largă fixă a gospodăriilor s-a menținut la aproximativ 87%, sub nivelul din majoritatea statelor membre. Utilizarea benzii largi a stagnat la nivelul de 66% din gospodării, un nivel cu mult sub media UE, de 77%.

În același raport se arată că, în pofida unor eforturi, digitalizarea economiei a rămas în urmă. Peste o cincime dintre români nu au utilizat niciodată internetul și mai puțin de o treime au competențe digitale de bază. Serviciile publice sunt în urma celor din celelalte state membre ale UE, în pofida faptului că România înregistrează una dintre cele mai mari ponderi ale utilizatorilor de servicii de e-guvernare (locul 7 în UE). În plus, în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale, întreprinderile din România se situează cu mult sub media UE.

Tehnologia digitală sprijină procesul de transformare a modului în care se poate facilita existența prin integrarea lor în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și firmele. Scopul strategiei digitale a UE este acela de a sprijini procesul de transformare digitală în avantajul cetățenilor și întreprinderilor, concomitent cu asigurarea contribuției la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050.

Viziunea și perspectivele pentru transformarea digitală a Europei până în 2030 (viziune pentru deceniul digital al UE) se articulează în jurul a patru puncte cardinale, denumit ”busolă pentru dimensiunea digitală”:

- ▶ Digitalizarea serviciilor publice
- ▶ Competențe
- ▶ Infrastructuri digitale sigure și durabile
- ▶ Transformarea digitală a întreprinderilor

Pilonul II al PNRR al României, prin reformele și investițiile propuse se aliniază cu prevederile strategiei Europene și celei naționale privind transformarea digitală a României.

În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, Pilonul II tratează sinergic aspectele menționate Agendei pentru competențe în Europa și al Comunicării privind Spațiul european al educației, noul Plan de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027 și își propune intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor software ale forței de muncă și la dezvoltarea competențelor digitale ale cetățenilor României în general.

Componenta C7 – Transformare digitală propune 4 reforme și 19 investiții iar bugetul total alocat este de 1.884,96 mil. euro.

Reformele:

R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental

R2. Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate

R3. Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice

R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni

Investițiile vor duce la rezultate importante, astfel:

- ▶ Cloud guvernamental - legarea tuturor ministerelor și a agențiilor guvernamentale într-o singură rețea și o singură bază de date interoperabilă cu cel puțin 30 de instituții publice s-au conectat și îl utilizează pe deplin
- ▶ Realizarea de 4 centre de date (principal / secundar) Tier IV&III by design, hardware și software cloud (IaaS/PaaS/SaaS)
- ▶ 30 de aplicații de servicii digitale guvernamentale cloud-native în PaaS și migrarea celor existente care sunt cloud-ready / virtualizate în IaaS, în urma analizei dezvoltate pentru opțiunile de arhitectură cloud guvernamentale
- ▶ Cel puțin 60 de instituții de sănătate publică digitalizate și 200 de instituții de sănătate publică vor beneficia de sisteme IT și infrastructură digitală a unităților de sănătate publică
- ▶ Un nou centru de date operaționalizat pentru utilizarea Ministerului Justiției, a Ministerului Public și a instituțiilor subordonate, interoperabil cu cloud-ul guvernamental
- ▶ Operaționalizarea serviciilor digitale de e-guvernare în domeniul muncii și protecției sociale prin digitalizarea serviciilor oferite de

Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă, a prestațiilor de asistență socială gestionate de ANPIS a activității de control în domeniul relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă, inclusiv pentru implementarea venitului minim de incluziune VMI

- ▶ 8,5 milioane cetățeni care vor avea cartea de identitate electronică
- ▶ 30.000 functionari publici instruiti pentru dobandirea competențelor digitale avansate
- ▶ 100.000 persoane beneficiare de training pentru competențe digitale în cadrul bibliotecilor, transformate în hub-uri de învățare
- ▶ 65 Structuri sprijinite în domeniul securității cibernetice
- ▶ 790 de localități din zonele albe vor fi conectate la servicii de acces la internet de mare viteză într-o locație fixă în care piața nu poate furniza servicii.
- ▶ 200 de ONG-uri vor fi sprijinite pentru digitalizarea activitatilor lor prin investiții în infrastructură digitală, creșterea competentelor digitale ale personalului și voluntarilor in furnizarea de servicii la distanta catre beneficiari, dezvoltarea de platforme si solutii tip CRM, alte solutii.
- ▶ Personal din cel puțin 2000 de IMM-uri instruiți în competențe digitale (cum ar fi instrumente și echipamente digitale, consolidarea competențelor digitale, inclusiv competențe legate de tehnologiile cloud și tehnologii specifice industriei 4.0)

Pilonul III. Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii

Reforme și investiții din acest pilon trebuie să vizeze consolidarea potențialului de creștere și să permită o redresare sustenabilă a economiei Uniunii. De asemenea, sunt destinate promovării antreprenoriatului, economia socială, dezvoltarea de infrastructuri și de transporturi sustenabile, industrializarea și reindustrializarea și să atenueze efectul crizei provocate de COVID-19 asupra economiei.

Provocările principale ale României în context larg macroeconomic sunt legate de sistemul de administrare fiscală, mai ales capacitatea acestuia de a gestiona relația cu contribuabilii, de sistemul de pensii, care este strâns legat de problematica resurselor bugetare și de cea a forței de muncă, de relația cu mediul de afaceri și sprijinul care poate veni dinspre resursele publice - mai specific, pe baza fondurilor europene.

România se confruntă cu provocări majore în privința administrării taxelor și impozitelor. Raportul de țară al CE 2020 menționează că ratele inegalității veniturilor și ale sărăciei rămân printre cele mai ridicate din UE iar nivelul relativ scăzut al veniturilor fiscale limitează capacitatea României de a soluționa aceste probleme, fie prin redistribuire, fie prin furnizarea de bunuri și servicii publice. O provocare majoră o reprezintă nivelul ridicat al deficitului de TVA, ce reprezintă o pierdere de venituri din cauza evaziunii, a fraudei, a insolvențelor, a falimentelor, a erorilor administrative sau a optimizării fiscale legale, fiind unul dintre cele mai ridicate din UE.

Modificările aduse sistemului de pensii în ultimii ani au condus la o destabilizare bugetară și probleme majore în asigurarea sustenabilității financiare a obligațiilor bugetare (bugetul asigurărilor sociale și bugetul de stat), cu impact inclusiv asupra ratingului de țară.

Existența unor diferențe între pensiile aflate în plată pentru femei și bărbați, momentul pensionării, tipul de muncă prestată, precum și o serie de aspecte legate de perioadele de cotizare diferențiate, ceea ce implică necesitatea stabilirii unei noi formule de calcul și posibilitatea recalculării acestor pensii.

Sistemul se confruntă cu provocări legate de îmbătrânire și de durata scăzută a vieții profesionale. Digitalizarea sistemului de administrare a pensiilor, precum și de management al contribuțiilor populației la bugetul asigurărilor sociale de stat (pilonul I de pensii) este redusă.

Prin componenta C8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii sunt propuse măsuri care adresează aceste provocări.

Această componentă include 6 reforme și 10 investiții iar bugetul total propus este de 456,93 mil. euro.

Măsuri de reformă:

R1. Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare

R2. Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice

R3. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară

R4. Revizuirea cadrului fiscal

R5. Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare

R6. Reforma sistemului public de pensii

Rezultatele așteptate ale măsurilor în cadrul acestei componente vor fi de natură să ducă la finalul perioadei de implementare la îmbunătățirea principalilor indicatori de performanță în domeniul fiscal, respectiv:

- ▶ Intrarea în vigoare a cadrului legal pentru înrolarea obligatorie a contribuabililor persoane juridice în SPV (Spatiul Privat Virtual) și înrolarea suplimentară a minim 500.000 de contribuabili în SPV
- ▶ Modernizarea infrastructurii hardware-software și a infrastructurii suport pentru furnizarea serviciilor electronice către contribuabili - 60% din serviciile destinate contribuabililor persoane juridice trebuie să fie disponibile online
- ▶ Registrul electronic al riscurilor complet funcțional și operaționalizarea platformei Big Data / Analytics
- ▶ Cel puțin 600.000 de case de marcat conectate la sistemul electronic al ANAF
- ▶ creșterea ponderii veniturilor colectate raportat la PIB cu cel puțin 2.5 puncte procentuale față de anul 2019
- ▶ reducerea decalajului la TVA cu 5 p.p. raportat la valoarea din 2019
- ▶ Actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe
- ▶ Pentru sistemul vamal: 100% infrastructură hardware-software modernizată
- ▶ Intrarea în vigoare a legii de modificarea Codului Fiscal privind reducerea graduală a ariei de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi.
- ▶ Implementarea unui sistem informatic pentru Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)

Exemple de detalii incluse în reforma fiscală:

- ▶ Îmbunătățirea administrării marilor contribuabili
- ▶ Introducerea unui model mai transparent și orientat spre servicii al administrării taxelor
- ▶ Implementarea analizei cheltuielilor (spending reviews) în domeniul de sănătate și educație (vor urma și alte sectoare)
- ▶ Introducerea unui proces real de bugetare multi-anuală, mai ales pentru partea de cheltuieli

Reforma pensiilor este una structurală, care va asigura un nivel adecvat pentru cei cu venituri mici și de asemenea sustenabilitate a sistemului de pensii pe termen mediu și lung

Exemple de detalii incluse în reformă:

- ▶ Pensiile speciale sunt limitate la nivelul permis de Constituție
- ▶ Un sistem nou bazat pe o formulă stabilă de beneficii și o indexare automată a pensiilor

În cadrul acestui pilon al PNRR este propusă o inițiativă de importanță majoră, crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare, care va fi acreditată de Guvern ca partener de implementare fonduri UE și de Comisia Europeană ca partener de implementare Invest EU.

După înființarea sa, obiectivele Băncii vor fi:

- ▶ promovarea dezvoltării economice și a competitivității;
- ▶ accesul la finanțare pentru proiecte de infrastructură viabile din punct de vedere economic, inclusiv în perioadele de dezintermediere financiară;
- ▶ asigurarea accesului la finanțare pentru IMM-uri;
- ▶ îmbunătățirea absorbției fondurilor UE și a mecanismelor aferente;
- ▶ funcționarea ca administrator de Fond al Fondurilor;
- ▶ să acționeze ca intermediar financiar cu rol de atragere a altor resurse private
- ▶ furnizarea de servicii de consultanță și asistență tehnică

Numeroase provocări pot fi evidențiate, de altfel, pe domeniul mediului de afaceri, mai ales în privința accesului la finanțare. Potrivit Raportului de stabilitate financiară al Băncii Naționale a României din iunie 2020, izbucnirea pandemiei de COVID-19 a afectat în mod deosebit toate sectoarele activității economice, declanșând o creștere semnificativă a riscurilor sistemice pentru stabilitatea financiară, în mod similar tendințelor din Europa și din întreaga lume.

Accesul la finanțare al întreprinderilor și riscul de neplată pentru împrumuturile sectorului privat sunt identificate ca fiind unele dintre principalele riscuri pentru stabilitatea financiară și mediului economic. Contextul crizei COVID-19 și creșterea incertitudinii economice pe care a generat-o, coroborat cu măsurile de izolare impuse au condus la blocaje în lanțurile de aprovizionare ale sectorului economic, la o contracție accentuată a cererii și la o accentuată lipsă de lichiditate a mediului de afaceri, fiind afectate fluxurile de producție și cele comerciale.

Utilizarea redusă a mecanismelor de finanțare prin piața de capital constituie, de asemenea, o provocare în diversificarea surselor necesare pentru creșterea accesului la finanțare a întreprinderilor. Facilitarea accesului la piața capital a întreprinderilor le-ar permite acestora să crească și să identifice surse de finanțare menite să răspundă nevoilor acestora de creștere.

O altă provocare o reprezintă dezvoltarea sectorului de cercetare -inovare. Rezultatele slabe ale României în materie de cercetare și inovare împiedică tranziția către o economie bazată pe cunoaștere și respectiv o slabă implicare și disponibilitate a sectorului economic de a prelua în piață rezultate ale cercetării, dar și generarea unor rezultate ale cercetării cu o slabă relevanță în piață, aspecte ce influențează competitivitatea mediului de afaceri, cu efecte negative asupra tendințelor migratorii ale forței de muncă.

Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare propune 5 reforme și 10 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2.558,63 mil. euro, care adresează toate provocările de mai sus.

Reformele:

R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri

R2. Eficientizarea guvernantei în domeniul cercetării, dezvoltării și inovării

R3. Reforma carierei de cercetător

R4. Consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare

R5. Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare

În urma investițiilor propuse, vor fi obținute următoarele rezultate:

- ▶ Cel puțin 5400 de contracte de finanțare prin schema de ajutor de stat pentru digitalizarea IMM-urilor și transformare digitală și tehnologică
- ▶ Cel puțin 280 de contracte de finanțare prin Schema de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursa
- ▶ România va pune în aplicare recomandările detaliate în viitoarea facilitate de susținere a politicilor, respectând în același timp secvențierea și stabilirea de priorități care vor fi sugerate de PSF. Se va asigura implementarea în proporție de 80% a recomandărilor PSF.
- ▶ Pentru a aborda fragmentarea tematică a organizațiilor CDI, vor fi stabilite 5 centre de competență, câte unul pentru fiecare misiune Horizon. Fiecare centru de competențe va avea ca scop sprijinirea a cel puțin 3 cereri peste pragul către Orizont Europa până în 2026 și atragerea unui buget CDI suplimentar din sectorul privat.
- ▶ 500 vouchere solicitanților care depun o propunere de proiect în cadrul cererilor de înscriere în cadrul programului Horizon Europe și au trecut de faza de eligibilitateFinanțarea a 100 de proiecte conduse de cercetători internaționali de top
- ▶ 50 de cercetători primesc un grant pentru a realiza proiecte de cercetare din Orizont 2020 si Orizont Europa
- ▶ Fondul de Fonduri de Capital de risc pentru Redresare, gestionat împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare
- ▶ Garanție de portofoliu pentru Acțiune climatică înființată și

operațională, gestionate împreună cu Fondul European de Investiții ca și partener de implementare

- ▶ Fondul de Fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes, gestionat împreună cu Banca Europeană de Investiții ca și partener de implementare
- ▶ Instrumentul financiar pentru eficiență energetică, gestionat împreună cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare ca și partener de implementare
- ▶ Printr-un Proiect European de Interes Strategic (IPCEI) în domeniul microelectronicii cel puțin 2 entități din România vor participa în consorțiile răspunzând apelurilor de proiecte ale Întreprinderii Comune Tehnologii Digitale Esențiale.

Pilonul IV. Coeziune socială și teritorială

Reformele și investițiile din acest pilon ar trebui să contribuie la combaterea sărăciei și a șomajului pentru ca economiile statelor membre să se redreseze, fără a lăsa pe nimeni în urmă. Reformele și investițiile respective ar trebui să conducă la crearea de locuri de muncă stabile și de înaltă calitate, la incluziunea și integrarea grupurilor defavorizate și să permită consolidarea dialogului social, a infrastructurii și a serviciilor, precum și a sistemelor de protecție și bunăstare socială.

Provocări semnificative se remarcă în economia României, dincolo de aspectele majore de sistem, în ceea ce privește dezvoltarea locală. Afectate semnificativ de pandemie, UAT-urile din România au o scădere semnificativă a veniturilor proprii. Această situație duce la o reducere semnificativă a investițiilor în domenii cum ar fi educația, sănătatea și infrastructura locală. Nivelul cheltuielilor pentru investiții la nivelul UAT-urilor este redus (15-20% din bugetul local înainte de pandemie) și este în mare măsură finanțat din fonduri europene. Prin urmare, este nevoie de o injecție de capital pentru a continua investițiile în infrastructura locală și pentru a crește astfel reziliența localităților în perioada de redresare economică. Ținând cont că într-o perioadă de criză economică, veniturile locale sunt și mai reduse, este nevoie de suport financiar suplimentar pentru asigurarea bunăstării populației și garantarea unor servicii publice de calitate în perioada imediat următoare, cu accent pe tranziția verde și digitală.

Nevoia unei transformări urbane sustenabile este subliniată de Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, în special Obiectivul 11 pe Dezvoltare Durabilă, care este dedicat transformării orașelor în unele incluzive, sigure, reziliente și durabile. Alte documente majore ce propun această transformare includ Noua Agendă Urbană, Acordul de la Paris și Pactul Ecologic al Comisiei Europene. Noua Cartă de la Leipzig, adoptată în 30 noiembrie 2020, oferă un cadru de politici pentru a cuprinde dimensiunea urbană în acordurile europene și globale și pentru a promova orașe mai verzi, mai echitabile, mai productive și mai bine guvernate.

Deși, conform delimitării administrative tradiționale, gradul de urbanizare în România este de numai 55%, acesta crește la 76% după metodologia UE-OCDE, care ține cont de relațiile funcționale și dinamica regională identificate în baza fluxurilor de navetă.

Astfel, prin PNRR este propusă Componenta C10 -Fondul local, cu 5 reforme principale și 6 tipuri principale de investiții, cu un buget total de 2,1 miliarde euro prin care administrația locală să poată realiza dezvoltarea necesară.

Reforme principale:

R1. Crearea cadrului pentru mobilitate urbană durabilă

R2. Crearea cadrului de politică pentru o transformare urbană durabilă

R3: Crearea unui cadru de politică pentru o transformare rurală durabilă: instituirea de consorții administrative în zonele rurale funcționale

R4: Îmbunătățirea calității locuirii

R5: Dezvoltarea sistemului de planificare –Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor

Intervențiile ar urma să aibă rezultate importante cu efect asupra dezvoltării locale și pentru îmbunătățirea vieții multor categorii sociale. Sunt patru categorii de beneficiari principali pentru toate investițiile (municipiile reședință de județ, municipii, orașe, comune), cu excepția reabilitării termice a clădirilor publice unde beneficiari sunt doar orașele și comunele.

Pentru maximizarea impactului vor fi promovate inițiativele în parteneriat sau asocierile de mai multe UAT-uri. (Zone Metropolitane, Zone Funcționale Rurale, consorții administrative.)

Câteva dintre rezultatele așteptate:

- ▶ Semnarea a cel puțin 40 de contracte de servicii de transport public care expiră în 2021-2026 ca urmare a procedurii de licitație deschisă la nivelul reședințelor de județ, respectând standardele minime de serviciu pentru transportul public colectiv la nivel național
- ▶ 1104 unități de locuit construite pentru profesioniștii din domeniul sănătății și educației, în orașe sau în zonele rurale în care accesul la educație și asistență medicală este insuficient din cauza lipsei de profesioniști
- ▶ 4142 unități de locuit, construite în zonele urbane sau în zonele rurale, pentru tineri care provin din comunități/grupuri vulnerabile, intervenția fiind sprijinită de măsuri complementare din domeniul social/educație/piața forței de muncă;
- ▶ 1135 vehicule noi nepoluante cu zero emisii gaze de eșapament (200 buc. - autobuze electrice/hidrogen 12-18m, 515 buc. - autobuze electrice/hidrogen 10m, 50 buc. - tramvaie, 50 buc. — troleibuze cu baterii 12-18m, 320 buc - microbuze electrice/hidrogen).13.200 puncte de încărcare vehicule electrice în total, în toate categoriile de localități
- ▶ 491 unități administrativ-teritoriale cu sisteme dezvoltate/extinse - Sisteme de Transport Inteligent și e-ticketing/alte infrastructuri TIC
- ▶ 1.000 microbuze electrice/hidrogen achiziționate pentru scopuri comunitare
- ▶ 1091 km -lungimea pistelor de ciclism finalizate și operaționale, inclusiv măsurile de siguranță rutieră aferente
- ▶ 1,3 mil mp suprafața totală construită renovată moderat clădiri publice orașe și comune
- ▶ 378 documentații de amenajarea teritoriului, urbanism, respectiv planuri de mobilitate urbană ce vor fi elaborate în format digital și aprobate

Pandemia a afectat puternic sectorul turismului și cel cultural. Scăderea turismului extern

cauzat de pandemie a făcut ca turismul de destinație (turism local cu valoare adăugată mare dar care necesită investiții individuale) să devină crucial pentru supraviețuirea și dezvoltarea sectorului turistic, devenind un domeniu predilect de intervenție.

În Pactul verde european se propune o abordare interconectată a domeniilor care sunt influențate de mediul înconjurător și de schimbările climatice, cum este patrimoniul cultural și natural, dar care la rândul lor pot influența în mod direct cadrul natural.

Este necesară abordarea integrată dintre natură și cultură, pentru armonizarea legăturilor dintre funcțiile ecologice, economice și sociale ale teritoriilor.

Probleme identificate:

- ▶ Destinații turistice insuficient dezvoltate și greu accesibile
- ▶ Oportunități de consum turistic insuficiente (și greu de identificat)
- ▶ Calitate necompetitivă a experiențelor și serviciilor la nivelul destinațiilor.
- ▶ Capacitate limitată de elaborare și implementare de politici publice în domeniul turismului, lipsa unor date statistice actuale, segmentarea inadecvată a pieței și vizibilitatea redusă a României în străinătate.

Turismul cultural și natural constituie un instrument valoros și sustenabil în implementarea unor reforme la nivel național. Acesta, poate fi firul roșu pe baza căruia să se dezvolte comunitățile, să se diversifice în ceea ce privește sursele de finanțare, să atragă și să creeze noi surse de venit în unități administrative. Proiectele propuse se bazează pe o abordare responsabilă a autorităților implicate și abilitate, optând să nu ignore, ci să cultive, protejeze și îmbogățească ecosistemul cultural, astfel contribuind cu impact direct în viața, bunăstarea și creșterea nivelului calității de trai în comunităților locale.

Prin măsurile propuse în Pilonul IV, componenta C.11 - Turism și cultură, PNRR propune 3 reforme și 7 investiții pentru a răspunde provocărilor și a propulsa turismul de destinație, cu un buget total alocat de 449,01 mil. euro. De asemenea, se vor finanța investiții care să stimuleze accesul la cultură în zonele defavorizate și conținutul digital pentru producătorii de audiovizual

Reforme:

R1. Operaționalizarea organizațiilor de management al destinației (OMD-uri)

R2. Crearea cadrului pentru operaționalizarea traseelor cicloturistice la nivel național

R3. Reformarea sistemului de finanțare a sectorului cultural

Astfel, ca rezultate după implementare, vor exista:

- ▶ Realizarea acreditarea a 8 OMD de către ministerul de resort, cu participarea agențiilor de dezvoltare regională, a autorităților locale și a altor părți interesate relevante la destinație, pentru a furniza strategii

ale OMD-urilor, cu un accent special pe dezvoltarea piețelor țintă internaționale și promovarea transformării socio-economice durabile / ecologice în zonele rurale și defavorizate

- ▶ Creșterea cu 20% până la sfârșitul anului 2025 a numărului de turiști străini atrași în zonele unde sunt localizate OMD-urile regionale, raportat la cifrele din 2019
- ▶ 225 de situri restaurate vor fi deschise turiștilor. 12 rute (trasee) culturale dezvoltate și marcate, 5 castele, 5 curii, 10 biserici de lemn, 5 cule, 10 biserici și mănăstiri, 5 castre romane, 5 cetăți, 30 de case tradiționale în Delta Dunării, 150 de case rurale tradiționale, 10 muzee
- ▶ 3.000 km de piste pe trasee velo naționale, inclusiv traseele EuroVelo - Municipii, ADI, parteneriate multi-nivel, iar legat de aceasta:
- ▶ Constituirea Centrului Național de Coordonare Velo;
- ▶ Studii specifice pentru traseele cicloturistice;
- ▶ Rețea națională de piste velo și trasee cicloturistice, inclusiv traseele EuroVelo
- ▶ Platforma Națională E-Velo.
- ▶ 50 de localități cu populație sub 50.000 de locuitori vor beneficia de implementarea a două programe de finanțare pilot care vor dezvolta proiecte de educație culturală
- ▶ 40 de microîntreprinderi, mici, mijlocii și alte persoane juridice active în domeniul producției și distribuției de filme finanțate pentru dezvoltarea de capacități digitale de editare și postproducție pentru produse digitale

Pentru prima dată în România, prin PNRR, sunt create sau modernizate muzeele memoriei: Muzeul Național de Istorie a Evreilor și al Holocaustului, Memorialul Revoluției Decembrie 1989/ Timișoara Capitală Europeană a Culturii, Închisoarea tăcerii de la Râmnicu Sărat, Memorialul Victimelor din Sighetul Marmăției și alte memoriale prin care România democratică și europeană onorează memoria victimelor totalitarismelor și educă generațiile tinere.

Pilonul V. Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză

În ciuda îmbunătățirilor recente, sănătatea populației României se situează în continuare sub media UE. Rata mortalității evitabile, și anume decesele care ar fi putut fi evitate prin acordarea unei asistențe medicale de calitate optimă, a fost de două ori și jumătate mai mare decât rata UE în 2015. Cheltuielile cu asistența medicală sunt relativ scăzute, iar deficitul de personal reprezintă în continuare o problemă. România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. În total, aproximativ 11% din populație rămâne neasigurată și are acces doar la un pachet restrâns de servicii. Procentul de populație care beneficiază de o formă de asigurare de sănătate a scăzut, cu un decalaj semnificativ între mediul urban și cel rural.

Nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute este cu aproximativ 28% mai mare în zonele rurale decât în întreaga țară. Cheltuielile cu asistența medicală preventivă sunt cu mult sub media UE (1,8%) față de 3,1%. Îmbunătățirea asistenței medicale comunitare, deși foarte necesară, prezintă întârzieri.

Unitățile spitalicești nu corespund normelor de siguranță și normelor ingienico-sanitare, determinând: risc crescut de infecții asociate actului medical, grad ridicat de nevoi medicale nesatisfăcute, costuri crescute cu mentenanța infrastructurii sanitare.

Sectorul sanitar din România se bazează pe o infrastructură concepută acum 50-60 ani, când nevoia de servicii de sănătate era diferită față de realitățile de astăzi.

Componenta C12 - Sănătate propune 3 reforme și 2 tipuri principale de investiții cu un buget total de 2.450,01 mil. euro. Prin acestea, vor fi adresate mare parte din aceste probleme și provocări.

Reforme:

R1. Dezvoltarea capacității pentru gestionarea fondurilor publice din sănătate

R2. Dezvoltarea capacității de investiții în infrastructura sanitară

R3. Dezvoltarea capacității pentru managementul serviciilor de sănătate și managementul resurselor umane din sănătate

Rezultatele pe care PNRR țintește să le obțină la final vor fi, între altele:

- ▶ 200 de centre comunitare nou construite sau renovate. Funcționalitatea centrelor comunitare integrate include spații pentru furnizarea de servicii medicale, sociale, educaționale în conformitate cu prevederile legislației specifice și a problemei grupurilor vulnerabile identificate din punct de vedere medico-socio-economic.
- ▶ Cel puțin 300 de comunități slab deservite, inclusiv comunități cu populație majoritar romă sau comunități rome, vor avea acces la servicii medicale prin centrele comunitare integrate.
- ▶ 119 de cabinete de planificare familială echipate și / sau reabilite.
- ▶ Cel puțin 3.000 de asociații de cabinete / cabinete ale medicilor de familie vor fi echipate sau renovate pe baza unui apel deschis. 25 de unități de terapie intensivă vor beneficia de investiții în infrastructura pacientului critic neonatal pentru diagnosticarea precoce, tratamentul prenatal / neonatal și postnatal.
- ▶ Cel puțin 30 de unități de îngrijire ambulatorie vor fi modernizate, reabilite, extinse (inclusiv prin construcția de clădiri noi) și echipate.
- ▶ Cel puțin 25 de spitale publice vor beneficia de echipamente și materiale pentru a reduce riscul de infecții asociate asistenței medicale.

- ▶ 10 unități medicale mobile vor fi echipate cu echipamente pentru screeningul cancerului de sân și de col uterin.
- ▶ 3000 de angajați care lucrează în domenii legate de sănătate din administrația centrală, instituții descentralizate, conducerea unităților de asistență medicală și personal care acordă îngrijire directă pacienților instruiți în prevenirea corupției și abordarea conflictelor de interese din sistemul de sănătate
- ▶ 1.000 de manageri de spitale, membri ai comitetelor de conducere, șefi de secție / laborator / farmacie, manageri ai direcțiilor județene de sănătate publică și a oficiilor județene de asigurări de sănătate, medicii de familie care gestionează cabinetele individuale / grupate etc și 1000 de persoane din structurile de resurse umane ale spitalelor, direcțiile județene de sănătate publică și alte instituții de servicii de sănătate vor primi instruire

România se confruntă în continuare cu provocarea majoră a sărăciei unei largi categorii de români. Potrivit recomandărilor specifice de țară (2019), ratele sărăciei și inegalității veniturilor rămân ridicate, iar disparitățile regionale se accentuează. Un român din trei continuă să fie expus riscului de sărăcie și excluziune socială, printre cele mai afectate grupuri numărându-se inclusiv copiii și persoanele cu handicap alături de persoanele în vârstă și romii.

În cadrul aceluiași document se constată că, de obicei, serviciile sociale sunt concentrate în zonele mai bogate sau în zonele urbane, deși ele sunt cele mai necesare în zonele și regiunile mai sărace, rurale. Integrarea limitată a serviciilor de ocupare a forței de muncă, de educație, de sănătate și a serviciilor sociale nu permite o incluziune durabilă a diferitelor grupuri defavorizate. O altă provocare constă în necesitatea dezvoltării unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de limitare a serviciilor de asistență socială. De asemenea, economia socială se confruntă cu provocări semnificative, cu lipsa finanțării, impactul acesteia rămânând marginal.

Pentru a răspunde acestei provocări, în **componenta C13 sunt propuse reforme în domeniul social**. În special sunt necesare intervenții pentru grupurile vulnerabile, precum copii și persoane cu dizabilități. Sunt 7 reforme și 4 investiții principale pe acest domeniu, cu un buget total de 196,74 mil. euro.

Reforme:

- R1. Crearea unui nou cadru legal pentru a preveni separarea copiilor de familie**
- R2. Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități**
- R3. Implementarea venitului minim de incluziune (VMI)**
- R4. Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii pentru lucrătorii casnici**
- R5. Asigurarea cadrului legal pentru stabilirea salariului minim**
- R6. Îmbunătățirea legislației privind economia socială**
- R7. Reforma serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice**

În urma investițiilor vor fi obținute rezultate importante precum:

- ▶ Intrarea în funcțiune a unei rețele de 150 de centre de servicii zilnice de cel puțin 10% în comunitățile cu o populație semnificativă de romi, pentru a preveni separarea copiilor de familii.
- ▶ Cel puțin 8455 de persoane cu dizabilități instituționalizate (50% din numărul din decembrie 2020) care beneficiază de sprijin în vederea dezinstituționalizării și a implementării „căii de viață independentă” a acestora.
- ▶ Reducerea numărului de persoane cu dizabilități instituționalizate la 11500 de la 16911, după ce au primit sprijinul relevant, pe baza unei abordări de gestionare a cazurilor, pentru a avansa pe „calea de viață independentă”
- ▶ 50 de servicii comunitare modernizate (centre de zi și centre de recuperare neuro-motorie pentru persoane cu dizabilități) printr-un program național de finanțare a investițiilor precum reabilitarea, consolidarea, modernizarea și furnizarea de servicii bazate pe comunitate.
- ▶ Intrarea în funcțiune a 55 de noi servicii comunitare (45 noi clădiri NZEB și 10 clădiri noi nZEB +) pentru persoanele cu dizabilități (centre de zi, servicii de asistență și suport și centre de servicii de recuperare neuro-motorie pentru pacienți) care vor oferi activități pentru cel puțin 4.870 de persoane cu dizabilități în 4 ani, având în vedere viața independentă.
- ▶ 56700 familii eligibile suplimentare care beneficiază de schema îmbunătățită (calculată pe baza estimării numărului de beneficiarilor familiei, conform legii actualizate), pe lângă beneficiarii eligibili actuali ai venitului minim garantat, adică 189 000 de familii la sfârșitul anului 2020.
- ▶ Cel puțin 10.000 de beneficiari angajează lucrători casnici prin sistemul de tichete de muncă, cel puțin 20 000 de lucrători domestici / furnizori înregistrați anterior ca șomeri sau inactivi furnizează servicii prin intermediul tichetelor de muncă și cel puțin 60 000 de lucrători domestici / furnizori înregistrați anterior ca șomeri sau inactivi furnizează servicii prin intermediul tichetelor de muncă.
- ▶ Intrarea în funcțiune a unei rețele de 71 de centre de servicii de zi pentru vârstnici

Conform semestrului european din 2020, reforma administrației publice stagnează, cu puține progrese în luarea deciziilor și calitatea și utilizarea eficientă a evaluărilor impactului procesului de reglementare. De asemenea, dezvoltarea unui cadru eficient pentru planificarea strategică și bugetară s-a oprit. Birocrația excesivă alături de o capacitate insuficientă de a furniza servicii publice de calitate, inclusiv digitale, au un impact negativ asupra cetățenilor și a mediului de afaceri. Reorganizările frecvente și utilizarea excesivă a managementului

temporar împiedică independența administrației.

Semestrul european a semnalat, de asemenea, că există o **fragmentare ridicată a competențelor și resurselor care afectează în continuare furnizarea de servicii publice**, în special la nivel local și în comunitățile sărace. **Eficiența achizițiilor publice rămâne o problemă**, iar ireversibilitatea anumitor măsuri ar trebui monitorizată în continuare.

Nu în ultimul rând, economia României se confruntă cu o carență istorică privind managementul companiilor de stat.

PNRR propune o adevărată revoluție în sistemul de recrutare și cel de promovare a funcționarilor publici, **în cadrul componentei C14. Buna guvernantă**. Sunt 9 reforme și 4 tipuri de investiții majore pe aceste sectoare, care vor răspunde provocărilor. Bugetul total propus: 165,6 mil. euro.

Reforme:

R1. Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterii calității consultărilor publice la toate palierele administrației

R2. Întărirea coordonării la Centrul Guvernului printr-o abordare integrată și coerentă a inițiativelor în domeniul schimbărilor climatice și a dezvoltării durabile

R3. Management performant al resurselor umane în sectorul public

R4. Dezvoltarea unui sistem de salarizare echitabil și unitar în sectorul public

R5. Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia

R6. Intensificarea luptei împotriva corupției

R7. Evaluarea și actualizarea legislației privind cadrul de integritate

R8. Reformarea sistemului național de achiziții publice

R9. Îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat

În administrația publică, detaliile reformei vor include:

- ▶ Un sistem de recrutare pilot pe modelul EPSO european pentru administrația centrală, în 2022, urmat de replicarea la nivel național pe baza lecțiilor învățate, începând cu 2023
- ▶ Un sistem nou multi-anual de planificare pentru nevoile de recrutare din sectorul public
- ▶ Introducerea unui sistem de recrutare nou pentru înalții funcționari publici care interzice politizarea funcțiilor
- ▶ În domeniul justiției, sunt incluse în PNRR, pe lângă reformele asumate în cadrul MCV, o serie de măsuri, spre exemplu:
 - ▶ Adoptarea noii Strategii Naționale Anticorupție și implementarea acestora
 - ▶ Adoptarea strategiei privind dezvoltarea sistemului judiciar pentru perioada 2022-2025
 - ▶ Adoptarea legii de modificare a competențelor ANABI
 - ▶ Adoptarea „Legilor justiției” (statutul magistraților din România, organizarea

judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii)

- ▶ O creștere cu aproximativ 50% a valorii bunurilor indisponibilizate și administrate de ANABI
- ▶ Reformarea sistemului național de achiziții prin eficientizarea procesului de achiziții - un nou formular standard electronic va fi disponibil

Pentru dialogul social, sunt vizate minim 50 de parteneriate între APL și ONG și cel puțin 15 inițiative de colaborare funcțională ale sectorului neguvernamental (rețele, coaliții, platforme, grupuri de organizații incluzând think tank-uri, structuri de analiză și cercetare etc).

Reforma companiilor de stat este de importanță strategică, detalii din reformă:

- ▶ Toate excepțiile la Legea 111/2016 sunt eliminate;
- ▶ Consiliile de administrație interimare sunt permise numai în anumite situații excepționale, acestea sunt detaliate în Lege
- ▶ Consiliile de administrație sunt depolitizate
- ▶ Un grup unic de supraveghere (task force) este creat la nivelul SGG și va avea responsabilități de monitorizare și coordonare suplimentare
- ▶ 10 companii de stat restructurate și 3 companii de stat listate la bursă din domeniul energiei și transporturilor

Pilonul VI. Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele

Sistemul de educație din România se confruntă cu numeroase dificultăți legate de calitate, echitate și infrastructură. Acestea limitează capacitatea României de a construi o economie modernă, bazată pe cunoaștere, precum și capacitatea de a facilita mobilitatea socială.

România și-a ratat ambele ținte asumate în cadrul strategiei Europa 2020, atât pentru părăsire timpurie a școlii (15,3% în 2019 vs. 11,3% țintă asumată⁴) cât și pentru accesul la învățământul terțiar (25,8% în 2019 vs. 26,7% ținta asumată). Testele PISA, care măsoară abilitățile în matematică, citire și științe ale copiilor de 15 ani plasează România pe ultimele poziții din Uniunea Europeană, alături de Bulgaria și Cipru⁵. Peste 40% din copiii de 15 ani suferă de pe urma analfabetismului funcțional, conform acestor rezultate, aspect care pune probleme sociale și economice pe termen lung.

O problemă specifică României ultimilor ani este accesul limitat la educație înainte sau după învățământul obligatoriu. Un bun exemplu este insuficientul acces la educația timpurie. Conform sondajului EU-SILC, sub 1/6 din copii de 0-3 ani au acces la programe organizate de educație timpurie, procent care plasează România pe una din ultimele poziții la nivelul Uniunii Europene. Simultan, programele de formare deschise adulților rămân limitate, doar 1,3% având acces curent la programe de formare în 2019⁶.

Problemele din sistemul de educație reflectă un nivel ridicat de inechitate în cadrul sistemului educațional. Școlile din mediul rural și din regiunile dezavantajate economic suferă de pe urma unei precarități a ofertei educaționale dar și a infrastructurii.

PNRR propus de România adresează prin **componenta C15 - Educație** - aceste provocări prin 7 reforme și 18 investiții acestor provocări, cu un buget total propus de 3.605,97 mil. euro.

Reformele:

R1. Elaborarea și adoptarea pachetului legislativ pentru implementarea proiectului „România Educată”

R2. Dezvoltarea unui sistem de servicii de educație timpurie unitar, incluziv și de calitate

R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii

R4. Crearea unei rute profesionale complete pentru învățământul tehnic superior

R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației

4 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>

5 <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-results.htm>

6 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Adult_learning_statistics

R6. Actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura standarde ecologice de proiectare, construcție și dotare în sistemul de învățământ preuniversitar

R7. Reforma guvernanței sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului

La finalul acestor reforme și investiții se așteaptă rezultate importante precum:

- ▶ 110 de creșe înființate și operaționalizate și 412 servicii complementare (se înființează în spații oferite de comunitate/diferiți furnizori publici și privați de educație, în localitățile izolate, dezavantajate unde nu se justifică construirea unei creșe/grădinițe)
- ▶ 420 de formatori curriculari și respectiv în monitorizarea serviciilor de educație timpurie vor fi instruiți și evaluați în cadrul a două programe de formare continuă și vor primi certificate specifice.
- ▶ Alocarea a 42 granturi (1 pe județ) pentru formarea a 19 950 de persoane (475 pe județ) care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din serviciile nou înființate.
- ▶ 2500 de școli incluse în programul de abandon vor fi complet digitalizate prin achiziționarea echipamentului necesar (tablete, imprimante, routere). Creșterea cu cel puțin 60% a numărului de studenți înscriși în ruta completă de învățământ dual.
- ▶ 57 de școli agricole vor fi sprijinite pentru modernizarea, renovarea și extinderea laboratoarelor școlare, atelierelor și laboratoarelor IT, cantinelor, cazării pentru studenți, achiziționarea de materiale biologice, echipamente agricole și mașini pentru efectuarea lucrărilor agricole, formarea cadrelor didactice pe baza unor programe specifice legate de agricultură, echipare Creșterea cu 10% a numărul elevilor înscriși în liceele agricole față de 2020
- ▶ Dotarea a 909 de școli VET vor fi dotate cu infrastructuri digitale și instrumente pentru predare și a laboratoarelor de informatică și atelierelor de practică
- ▶ Cel puțin 100.000 cadre didactice formate în educația digitală integrată și în tranziția digitală
- ▶ Cel puțin 5.200 de școli dotate cu resurse tehnologice noi pentru laboratoarele IT
- ▶ Cel puțin 3.600 de școli dotate cu infrastructură și echipamente tehnologice noi
- ▶ Cel puțin 1.100 Smart lab-uri achiziționate.
- ▶ 60 de noi centre de tehnologie inovatoare pentru a crea noile abilități ale viitorului prin inovarea continuă a programelor de studiu în cadrul universităților
- ▶ Construirea a 5.020 și extinderea / modernizarea a 15.000 de locuri în campusurile universitare pentru a crea noi locuri de agrement și

lectură, în special pentru studenții defavorizați

- ▶ Construirea a 4.600 de locuri și extinderea / modernizarea a 15.000 de locuri ale campusurilor universitare pentru a crea noi locuri de cazare pentru studenții din medii socio-economice defavorizate, cu dizabilități, unele minorități etnice sau familii monoparentale etc.
- ▶ 10.000 laboratoare de științe/cabinete echipate
- ▶ 3 consorții școlare rurale create pentru a consolida mediul educațional rural, asigurând condiții optime pentru predare, respectând în același timp echitatea socială.
- ▶ 10 000 de participanți la cursuri de formare competente manageriale (inspectori cu funcții de îndrumare și control, directori, manageri școlari)

Toate cele de mai sus, reforme și investiții, sunt piese de puzzle care compun România modernă și reformată. Fiecare piesă este la fel de importantă pentru ca ansamblul să existe și să fie unul durabil.

PNRR este răspunsul pe care Guvernul României, prin documentul finalizat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, îl dă provocărilor majore ale țării. Un răspuns curajos și care va aduce României dezvoltarea bine-meritată.

Depinde numai de noi. Putem!

1.2 Legătura cu Semestrul European

1.2.a Explicații privind abordarea utilizată în acoperirea recomandărilor specifice de țară pentru anii 2019-2020.

În cadrul Semestrului European din 2019 și 2020 România are de răspuns la 9 recomandări specifice de țară - RST (5 pentru 2019 și 4 pentru 2020). În procesul de elaborare a Planului s-a urmărit acoperirea tuturor recomandărilor specifice de țară.

PNRR reprezintă o sinteză între prioritățile de dezvoltare identificate de Guvernul României și necesitățile indicate în recomandările de țară. S-a urmărit ca prin intervențiile propuse în PNRR să se ofere un răspuns adecvat la situația economică și socială din România astfel încât provocările menționate în rapoartele de țară sau în alte documente relevante adoptate oficial de Comisie în cadrul semestrului european să fie rezolvate sau diminuate semnificativ în timp. În acest sens, în cazul României, în abordarea RST-urilor, a primat obiectivul rezilienței economice, accentul fiind pus pe reformele legate de îmbunătățirea mediului de afaceri, eficiența colectării veniturilor, sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice, întărirea eficienței administrației publice, consolidarea eficacității sistemelor de justiție și a statului de drept.

Astfel, pentru a răspunde recomandărilor specifice de țară din 2019 și 2020 în PNRR sunt incluse următoarele 9 reforme majore:

1. Pensii. O reformă majoră care asigură echitate pentru cei cu venituri mici, dar și sustenabilitate pe termen mediu și lung pentru sistemul de pensii. Reforma vizează consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică. De asemenea, un alt element important al acestei reforme constă în realizarea unui nou cadru legislativ care să corecteze inechitățile din sistemul de pensii. Noua lege va asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și va respecta principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. Legea va conține o nouă formulă de indexare care să asigure sustenabilitate fiscală, continuarea vieții active, opțional, în acord cu evoluția speranței de viață. În același timp se va realiza o digitizare a dosarelor de pensie și recalcularea pensiilor. Toate dosarele de pensii vor fi recalculate până în Q din 2023.

2. Politica fiscală. Ca răspuns la recomandările din 2019 și 2020, în cadrul Planului sunt propuse mai multe reforme care urmăresc creșterea veniturilor și optimizarea cheltuielilor. Prin intermediul acestora România se angajează ca în perioada 2022-2026 să nu înregistreze abateri de la stabilitatea fiscal-bugetară. Astfel, una din cele mai importante reforme ale componentei C8 se axează pe creșterea capacității ANAF de colectare a veniturilor la bugetul de stat prin:

- ▶ îmbunătățirea capacității de utilizare/valorificare masivă și inteligentă a datelor/informațiilor;
- ▶ furnizarea de noi servicii digitale către contribuabili;
- ▶ transformarea digitală a finanțelor publice;
- ▶ sprijinirea IMM-urilor care au dificultăți în accesarea capitalului și/sau din sectoarele economice în care România are un avantaj competitiv.

O altă reformă importantă inclusă în PNRR vizează întărirea managementului cheltuielilor publice și actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe (analiza procedurilor bugetare, eficientizarea timpului pentru generarea rapoartelor și a formatului în care sunt generate rapoartele). Se așteaptă astfel ca în urma acestei reforme să crească transparența în cadrul procesului bugetar, iar sistemul de monitorizare și raportare a programelor bugetare să se îmbunătățească.

3. Companiile de stat. În cadrul PNRR este propusă revizuirea reglementărilor pentru îmbunătățirea guvernantei corporative, monitorizării eficiente și controlului, cu accent pe performanță și responsabilitate. Astfel, ca răspuns la recomandarea 5 din 2019, în cadrul componentei C14 se urmărește îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative a întreprinderilor de stat prin reorganizarea și restructurarea companiilor și participațiilor statului, inclusiv cele de la nivelul UAT-urilor. Reforma va consta în principal în modificarea și actualizarea Legii nr. 11/2016, eliminând astfel excepțiile de la aplicare. Reforma va viza, de asemenea, crearea unui task-force distinct la nivelul SGG care să aibă responsabilități de monitorizare și coordonare a companiilor de stat, precum și în introducerea unui nou sistem de indicatori de performanță pentru membrii consiliului de administrație al companiilor de stat; precum și măsuri de auditare și derulare a planurilor de restructurare. Totodată, în cadrul componentelor C4 și C6 sunt asumate intervenții referitoare la îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă în companiile de stat gestionate de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, respectiv Ministerul Energiei.

4. O nouă formulă de calcul a salariului minim.

În cadrul componentei C14, ca răspuns la recomandarea 3 din 2019 este prevăzută modificarea modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată. Aceasta se va concretiza printr-o formulă de stabilire obiectivă a nivelului salariului minim în linie cu viitoarea legislație comunitară pentru stabilirea salariului minim la nivelul Statelor Membre. Actul legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată va fi adoptat și va intra în vigoare până cel târziu în Q 1 din 2024. Partenerii sociali vor avea un rol pregnant, în procesul tripartit de consultare pentru actualizarea periodică a salariului minim. Această formulă de calcul va fi bazată pe bunele practici de la nivel european, raportându-se la indicatori precum salariul mediu și median din economie și rata inflației.

5. Banca Națională de Dezvoltare. Ca răspuns la recomandarea 3 din 2020 referitoare la dezvoltarea și consolidarea mediului de afaceri, în componentele C8 și C9 sunt propuse intervenții referitoare la dezvoltarea cadrului instituțional național pentru derularea de instrumente financiare și, ulterior, facilitarea accesului la finanțare pentru întreprinderi, prin operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare. BND va fi înființată ca o instituție de credit, deținută 100% de stat și va activa sub supravegherea BNR și în conformitate cu legislația locală și UE în vigoare.

6. Administrația publică. În cadrul componentei C14, ca răspuns la recomandarea 5 din 2019 și recomandarea 4 din 2020, este propus un nou sistem de intrare în serviciul public (pe modelul EPSO al instituțiilor europene), precum și un cadru îmbunătățit de promovare, inclusiv pentru pozițiile de conducere. În principal, funcția publică va fi reformată prin digitalizare și managementul parcursului de carieră. Inițial vor fi organizate concursurile naționale pentru debutanți și înalți funcționari publici, iar ulterior etapizat și pentru celelalte categorii de funcții publice la nivelul administrației publice centrale.

7. Justiție. Modificarea legilor justiției și întărirea cadrului anti-corupție este un răspuns concret la

recomandarea 5 din 2020. Obiectivele reformelor incluse în componenta C14 vizează creșterea eficienței serviciilor în sistemul judiciar, precum și consolidarea independenței justiției. România își asumă astfel adoptarea noilor legi ale justiției (organizare judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii și statut magistrați), precum și modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală pentru a le pune în acord cu deciziile Curții Constituționale a României și directivele europene relevante. De asemenea, reforma sistemului de justiție pune accentul pe dezvoltarea managementului resurselor umane în sistemul judiciar.

8. Decarbonizarea transportului. Introducerea unui nou sistem de taxare a utilizării rețelei publice și promovarea transportului fără emisii de carbon. Componentele C4; C6; C8 și C10 vizează oferirea unor răspunsuri concrete la recomandarea 4 din 2019 și 3 din 2020 în special în direcția îmbunătățirii cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil. Totodată, sunt propuse o serie de intervenții referitoare la decarbonizarea sectorului de transporturi prin investiții în infrastructura de transport electric și crearea de stimulente pentru transportul verde.

9. Energie regenerabilă. Prin reformele propuse în cadrul componentelor C4; C6; C8; C9 și C10 România își asumă reducerea utilizării cărbunelui, susținerea producției de hidrogen și baterii, reforma pieței de energie. Reformele fanion în această privință se regăsesc în componenta C6 - Energie, în care cele mai importante intervenții vizează dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare, precum și dezvoltarea unor lanțuri industriale de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice. În ceea ce privește rezultatul reformelor implementate se urmărește adoptarea unei legi care va cuprinde un calendar obligatoriu de înlocuire a cărbunelui, inclusiv măsuri privind închiderea sau conservarea minelor și măsuri pentru recalificare și reconversie profesională, precum și alte măsuri cu impact socio-economic asupra comunităților afectate. Până cel târziu în Q4 din 2025 va fi dezafectată capacitatea de producție a energiei electrice pe bază de lignit.

În completarea reformelor majore menționate mai sus, în componentele din PNRR sunt incluse reforme sectoriale importante:

- ▶ reforma venitului minim de incluziune (componenta C13, ca răspuns la recomandarea 2 din 2020 și recomandarea 3 din 2019);
- ▶ reforma sistemului de învățământ obligatoriu și a guvernantei acestuia în sensul creșterii calității și accesibilității (componenta C15, ca răspuns la recomandările 3 din 2019 și 2020);
- ▶ reforma managementului fondurilor destinate investițiilor în sănătate și a managementului sanitar (componenta C12, ca răspuns la recomandarea 3 din 2019 și recomandarea 2 din 2020);
- ▶ asigurarea sustenabilă a apei pentru un viitor sigur al populației, mediului și economiei (componenta C1, ca răspuns la recomandările din Raportul de Țară din 2019, pag 63);
- ▶ reducerea tăierilor ilegale de lemn (componenta C2 ca răspuns la recomandările din Raportul de țară din anul 2020, pag 74);
- ▶ creșterea ratei reciclării (componenta C.3);
- ▶ adoptarea unor criterii obiective pentru stabilirea salariului minim (componenta C14);
- ▶ îmbunătățirea cadrului privind achizițiile publice (componenta C14 ca răspuns la recomandarea 4 din 2019);
- ▶ interconectarea sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată (componenta C2, ca răspuns la multiplele constatări și recomandări din rapoartele de țară din 2019 și 2020).

Tabelul alăturat prezintă imaginea de ansamblu privind modul în care PNRR acoperă recomandările

specifice de țară din 2019 și 2020.

Acoperirea recomandărilor specifice de țară în cadrul componentelor din PNRR

Acoperirea recomandărilor specifice de țară în cadrul componentelor din FARD			Componente														
An	Cod	Recomandare specifică de țară	C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7	C.8	C.9	C.10	C.11	C.12	C.13	C.14	C.15	
2019	19_I.1	Să asigure respectarea Recomandării Consiliului din 14 iulie 2019 de a corecta abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu															
	19_I.2	Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar															
	19_I.3	Să consolideze respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor															
	19_II.1	Să protejeze stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar															
	19_II.2	Să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii															
	19_II.3	Să asigure viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din cadrul celui de al doilea pilon															
	19_III.1	Să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate															
	19_III.2	Să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior															
	19_III.3	Să sporească acoperirea și calitatea serviciilor sociale															
	19_III.4	Să finalizeze reforma venitului minim de incluziune															
	19_III.5	Să îmbunătățească funcționarea dialogului social															
	19_III.6	Să asigure stabilirea salariului minim, pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea															
	19_III.7	Să îmbunătățească accesul la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor, inclusiv prin favorizarea tratamentului ambulatoriu															
19_IV.1	Să axeze politica economică în materie de investiții pentru sectorul transporturilor, vizând în special sustenabilitatea acestuia, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe inovare, ținând seama de disparitățile regionale																

An	Cod	Recomandare specifică de țară	Componente														
			C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7	C.8	C.9	C.10	C.11	C.12	C.13	C.14	C.15	
2020	19_IV.2	Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora															
	19_IV.3	Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice															
	19_V.1	Să se asigure că inițiativele legislative nu subminează securitatea juridică, prin îmbunătățirea calității și a previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, prin evaluări efective ale impactului și prin simplificarea procedurilor administrative															
	19_V.2	Să consolideze guvernanta corporativă a întreprinderilor de stat															
	20_I.1	Să aplice politici fiscal-bugetare în concordanță cu recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 și să ia totodată toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare															
	20_I.2	Să evite adoptarea unor măsuri permanente care ar pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice															
	20_I.3	Să consolideze reziliența sistemului de sănătate, inclusiv în ceea ce privește personalul medical și produsele medicale și să îmbunătățească accesul la serviciile de sănătate															
	20_II.1	Să ofere soluții adecvate de substituție a veniturilor															
	20_II.2	Să extindă măsurile de protecție socială															
	20_II.3	Să extindă accesul la serviciile esențiale pentru toți															
	20_II.4	Să atenueze impactul crizei asupra ocupării forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare															
	20_II.5	Să consolideze competențele și învățarea digitală															
	20_II.6	Să asigure accesul egal la educație															
	20_III.1	Să asigure sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile și gospodăriile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și lucrătorii independenți.															
	20_III.2	Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică															
	20_III.3	Să direcționeze cu prioritate investițiile către tranziția ecologică, Să direcționeze cu prioritate investițiile către infrastructura de servicii digitală,															
	20_III.4	Să direcționeze cu prioritate investițiile către producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și tranziția către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere															
	20_IV.1	Să îmbunătățească eficacitatea și calitatea administrației publice, precum și previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali															

De asemenea, în Anexa **I.2.1** este prezentat în detaliu modul în care PNRR propus de România, răspunde punctual celor 9 recomandări specifice de țară. Sunt trecute în revistă toate enunțurile derivate din cele 9 recomandări din 2019 și 2020 pentru care sunt asociate reformele și investițiilor cheie prin care sunt acoperite prioritățile stabilite în cadrul Semestrului European.

1.2.b Contribuția la atingerea obiectivelor inițiativelor emblematicale ale UE

Obiectiv	Strategii existente/Ținte Existing strategies/targets	Investiții	Reforme	Contribuția la atingerea obiectivelor UE
Power up/ Energie	Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)	Componenta C6 - Energie II: Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile Digitalizarea și tranziția către surse regenerabile de energie atât a consumurilor proprii ale operatorilor din rețea și altor operatori critici, cât și investiții în noi capacități pentru producția de electricitate din surse regenerabile. De la 4.405 MW instalați pe eolian și solar, în urma proiectelor urmate a fi finanțate prin PNRR aceasta capacitate va crește la 4.640. Până în Q 2 din 2026 se vor instala 545 MW de capacitate nouă doar prin schema suport pusă la dispoziție de guvern prin PNRR, în plus față de altă capacitate instalată livrată de piața care să ne ducă spre ținta de 6,9 GW de capacități adiționale de energie din surse regenerabile până în anul 2030. Investiția 2: Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei	Componenta C6: Energie R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulativ pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile Până cel târziu în Q 3 2026 se vor încheia cel puțin 5 din cele 9 exploatații miniere pe lignit din cadrul CE Oltenia; Până cel târziu în Q 3 2026 se vor fi înlocuiți cel puțin 1.300MW pe lignit cu capacitate flexibilă pe gaz, în ciclu combinat hydrogen readiness sau în înaltă cogenerare	Contribuie la creșterea ponderii hidrogenului prin dezvoltarea de capacități de producție a hidrogenului verde (sunt vizate două instalații pe energie fotovoltaică), prin componenta C6. Țintă - strategii naționale: Energia regenerabilă, minim 30,7% până în 2030, intermediar 26,9% în 2025. Țintă - strategii naționale: Dezvoltarea de capacități adiționale de energie din surse regenerabile până în anul 2030 de aproximativ 6,9 GW comparativ cu anul 2020. Pentru integrarea SRE în sistemul energetic național, se va demara din anul 2024 o tranziție de la capacități pe bază de cărbune la cele pe bază de gaz natural. Pentru 2030, este prevăzută instalarea unor capacități noi pe gaz natural de cel puțin 1.400 MW.

		electrice. Până în Q2 2026 vor fi conectați 90.000 de consumatori la rețea de distribuție gaz în amestec cu hidrogen. Investiția 3: Proiecte demonstrative integrate în domeniul hidrogenului verde. Prin aceste proiecte pilot estimăm să putem produce din cel puțin 30 MW de energie solară, până în 2024.		
		Componenta C4. Transport sustenabil R1: Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră” - Îmbunătățirea cadrului strategic, legal și procedural pentru tranziția către transport sustenabil.	Componenta C4 Transport sustenabil Investiția 2 Material rulant feroviar.	Achiziția a 12 rame electrice alimentate cu hidrogen - Automotoare EMU și H-EMU (inclusiv stații de alimentare cu hidrogen pentru trenurile de tip H-EMU) cu capacitate între 150 și 500 locuri.
Renovare	Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung SNRTL (2020-2050) pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonizat până în 2050; Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic 2020-2050 (în curs de elaborare) Politica Urbană a României 2020-2035 (în curs de elaborare) Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030	Componenta C5.Valul Renovării I1. Instituirea unui fond pentru Valul renovării care să finanțeze lucrări de îmbunătățire a eficienței energetice a fondului construit existent I2. Realizarea Registrului național al clădirilor I3. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor I4. Economia circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor istorice a. Susținerea eficienței energetice	Componenta C5.Valul Renovării R1. Realizarea unui cadru normativ simplificat și actualizat care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente; R2. Cadru strategic, normativ și procedural care să sprijine reziliența seismică a fondului construit	Țintă - strategie națională SNRTL - Aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri, în plan pentru a fi renovată din 2021 până în 2050. Contribuie la obiectivul Renovării, de dublare a ratei renovării până în 2025. Contribuie la obiectivul de creare de locuri de muncă: prin SNRTL se estimează 13 mld euro investiții și creare a 18 locuri de muncă la fiecare million de euro investit. Prin componenta C5 se va contribui la atingerea acestor ținte naționale prin următoarele rezultate cantitative: Până în Q1 2023 vor fi lansate cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate

		prin dezvoltarea și testarea de materiale noi și soluții tehnologice a clădirilor istorice; b. Dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice; c. Susținerea economiei circulare prin crearea unui centru-pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale d. Susținerea economiei circulare prin asigurarea întreținerii regulate a clădirilor istorice		cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice. Cel puțin 8000 de specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor trebuie să fi obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice până în Q4 2023. • Până în Q4 din 2024 va intra în funcțiune Registrul național digital al clădirilor, sistem informatic operațional cu date despre clădiri, care va integra și pașapoarte energetice ale clădirilor. Sistemul conține o bază de date georeferențiată a clădirilor publice și private, complementară geoportalului INSPIRE, legată și interoperabilă cu baza de date urbane la nivel local și cu alte sisteme de registre naționale. Pașaportul energetic pentru clădiri trebuie să facă parte din jurnalele de bord și să conțină toate informațiile privind intervențiile legate de energie în format digital. Jurnalele de bord vor face parte din Registrul național al clădirilor ca sistem integrat. Scopul registrului este de a colecta datele privind datele de renovare energetică (economii de energie, reducerea emisiilor), precum și datele privind vulnerabilitatea seismică și alte caracteristici ale clădirii. • Până în Q2 din 2026 vor fi obținute: ○ cel puțin 2,3 mil.mp suprafață de clădiri publice renovate energetic moderat sau aprofundat/renovate integra ○ cel puțin 4,3 mil.mp suprafață de clădiri rezidențiale multifamiliale
--	--	--	--	---

		Componenta C7. Transformare digitala I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale Componenta C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare I2. Instrumente financiare pentru sectorul privat – Măsura 5 - Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor	Componenta C7. Transformare digitala R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni	renovate energetic moderat sau aprofundat/renovate integrat, Până în Q4 din 2025 cel puțin 200 de profesioniști trebuie să fi obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice Realizarea infrastructurii Cloud-ului guvernamental (centre de date TIER III/IV by design), folosind tehnologii de ultimă generație, cu un înalt grad de securitate cibernetică, eficiente din punct de vedere energetic, necesare asigurării găzduirii de sisteme informatice publice centrale și interoperabilității acestora, într-un mod unitar și standardizat Modernizarea și extinderea a 105 de biblioteci dintre care 5 sedii centrale de biblioteci județene și 100 biblioteci biblioteci rurale sau municipale Garanția de portofoliu pentru investiții în eficiență energetică și energie regenerabilă în sectorul rezidențial și al clădirilor va include o garanție de portofoliu neplafonată, parțial acoperită de către InvestEU/compartimentul pentru România - acoperirea primei pierderi ('First Loss Piece'). Garanția va fi furnizată de către BERD intermediarilor financiari selectați care finanțează beneficiarii finali eligibili (subîmprumutații), respectând un set predeterminat de criterii de eligibilitate. Garanția trebuie completată cu servicii de beneficiarilor finali, acestea fiind finanțate din fonduri disponibile în compartimentul InvestEU pentru
--	--	--	--	---

				România. Măsura propune renovarea fondului locativ existent, în vederea creşterii eficienţei energetice, proiecte demonstrative şi măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficienţă energetică (aferent codului 025a din Anexa VII)
		De asemenea, sunt prevazute investiţii privind reabilitarea termică a o serie de clădiri cu funcţiuni de servicii publice care se regăsesc şi în cadrul componentelor C15- Educaţie, C14 - Buna Guvernanţă- partea de reformă a justiţiei, C13 – Reforme Sociale, C12 – Sănătate		Q2 2026 – 1,3 mil mp suprafaţa totală construită renovată moderat şi demonstrată printr-o reducere cu 30% a a consumului primar de energie atestată prin certificatele de performanţă energetică.
„Reîncarcă şi realimentează!”	Planul de investiţii pentru sectorul transporturilor 2020-2030 Politica Urbană a României 2020-2035 (în curs de elaborare)	Componenta C4. Transport sustenabil I1. Modernizarea şi reînnoirea infrastructurii feroviare I2. Material rulant feroviar I3. Dezvoltarea infrastructurii rutiere sustenabile pe reţeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului şi siguranţa rutieră; I4. Dezvoltarea reţelei de transport cu metroul în Bucureşti şi Cluj-Napoca	Componenta C4. Transport sustenabil Reforma 1: Transport sustenabil, decarbonizare şi siguranţă rutieră	• Creşterea numărului de vehicule cu zero-emisii cu cel puţin 100% între 2020 şi sfârşitul anului 2025; • 52 de staţii electrice construite (cu 264 de puncte de încărcare), se va contribui astfel la de construcţia la nivelul UE a cel puţin 1 milion staţii electrice de încărcare pana in 2025; • Cel puțin 250000 de maşini mai vechi de 15 ani casate (sub Euro 3) între 2022 şi 2026. • Achiziţia de material rulant ecologic – 20 de trenuri (electric-EMU/baterii-B-EMU; RE-IR cu 6 unităţi) - aceste trenuri vor circula atât pe reţeaua feroviară naţională ca trenuri

				de lung parcurs (de tip IR și IC), cât și ca trenuri de scurt parcurs (de tip R) precum și în serviciul metropolitan (de tip S-Bahn); 12 H-UEM (cu 3 + 1 unități); 55 de locomotive electrice modernizate capabile de viteză de 160 km / h și tractarea trenurilor de până la 16 vagoane; 16 noi locomotive electrice cu 4 axe cu sistem ERTMS capabil de o viteză de 160 km / h și tractarea trenurilor până la 16 vagoane; 20 de locomotive de manevră modernizate de la motorină la electricitate și plugin; • Prin dezvoltarea rețelei de metrou investițiile din componenta 4 contribuie la accelerarea extinderii transportului smart și durabil.
	*Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 *Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)	Componenta C10 - Fondul Local I1. Mobilitate urbană durabilă Investiția contribuie la inițiativa emblematică Reîncărcarea și realimentarea (Refuel and Recharge) - prin promovarea unor tehnologii curate perene pentru a accelera utilizarea transporturilor durabile, accesibile și inteligente, a stațiilor de încărcare și realimentare, precum și extinderea transportului public vor face ca orașele și regiunile europene să fie mai curate, vor contribui la îndeplinirea obiectivelor privind schimbările climatice. Inițiativa emblematică va avea ca obiectiv construirea, până în 2025, a unui	Componenta C10 Fondul Local	Obiectivul național pentru punctele de încărcare electrică constă în: a. 1.836 puncte de încărcare electrică deja existente b. 2.896 puncte de încărcare de mare putere (dintre care 264 puncte de încărcare electrice sunt propuse prin proiectele de dezvoltare a rețelei de autostrăzi finanțate de RRF) vor fi instalate pe rețeaua de drumuri / autostrăzi naționale, în conformitate cu strategia CNAIR pentru instalarea stațiilor de reîncărcare pentru vehicule electrice pe rețeaua TEN-T din România, până în 2030 c. 13.200 de puncte de încărcare finanțate de C10 Fondul Local . d. 2.000 de puncte de încărcare finanțate de C5 Valul Renovării (1.000 de puncte de putere mare și 1.000 de puncte de putere normală)

		milion dintre cele trei milioane de puncte de încărcare necesare în 2030. Astfel, investiția propune dezvoltarea rețelei stațiilor de reîncărcare publice și semi-publice pentru vehicule electrice/hibride plug-in, în mod echilibrat la nivel național, respectiv atât pe rețeaua de drumuri de interes național, cât și la nivel urban și rural.		e. cel puțin 10.000 de alte puncte de încărcare normale și de putere mare finanțate din surse naționale, alte finanțări UE (inclusiv politica de coeziune) și / sau surse private (inclusiv prin concesiuni) Amplasarea acestor puncte de încărcare va fi în zonele stabilite prin Planurile Urbanistice Generale / Planurile de Mobilitate Urbană Durabilă ca zone pentru locuințe / zone mixte / zone de servicii / zone comerciale / zone de transport (cât mai aproape de locuitori - pentru a limita nevoia de deplasare). Aceste puncte de încărcare vor fi, de asemenea, amplasate în puncte multimodale pentru a încuraja navetiștii să utilizeze transportul public. Punctele de reîncărcare trebuie instalate astfel: aproximativ 90% în zonele accesibile publicului / semi-publice; aproximativ 10% în clădirile private.
		Componenta C6. Energie I1. Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile	Componenta C6. Energie R1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile	Instalarea și conectarea la rețea a cel puțin unei capacități suplimentare de 3000 MW de energie din surse regenerabile (eoliană și solară) O capacitate de cel puțin 950 MW din surse regenerabile de energie (eoliene și solare) instalată și conectată la rețea

		I2. Infrastructura de distribuție a gazelor din surse regenerabile (utilizând gazele naturale în combinație cu hidrogenul verde ca măsură tranzitorie), precum și capacitățile de producție a hidrogenului verde și/sau utilizarea acestuia pentru stocarea energiei electrice I4. Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice		Rețeaua de distribuție a gazelor regenerabile din regiunea Oltenia trebuie să fie finalizată și funcțională și va transporta cel puțin 20% gaz regenerabil atunci când va fi pus în funcțiune complet. Pentru a asigura conformitatea cu Ghidul tehnic DNSH (2021 / C58 / 01), rețeaua va transporta gaze 100% regenerabile și decarbonizate în 2030. Apel de proiecte pentru construirea de noi capacități de electrolizare, de min. 100 MW, cu un volum estimat generat de cel puțin 10.000 de tone de H2. Instalarea a cel puțin 240 MW (480MWh) de capacitate de stocare a energiei electrice, în conformitate cu condițiile DNSH stabilite în Ghidul Tehnic DNSH (2021 / C58 / 01).
„Conectează!”	Programul de Guvernare 2021-2024/MCID Guvernul își propune să ofere acces la internet de viteză rapidă a unei mari părți a populației iar în această direcție are în vedere luarea următoarelor măsuri: a) Modificarea Legii nr. 51/2006 a serviciilor comunitare de utilități publice, în urma unei ample dezbateri publice cu operatorii b) Elemente esențiale care nu trebuie să lipsească din acest act: Acoperirea a peste 96% din populația din România cu internet NGN a. Generalizarea și facilitarea accesului la servicii de telemedicină în mediul	Componenta C7 Transformare digitală I11.: Implementarea unei scheme de sprijinire a utilizării serviciilor de comunicații prin diferite tipuri de instrumente pentru beneficiari, cu accent pe zonele albe	Componenta C7 Transformare digitală Reforma 2.: Tranziția către atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate	Acoperirea cu servicii de acces la internet de mare viteză, la punct fix a aproximativ 945 de localități (sate, inclusiv zonele locuite defavorizate precum cartierele mărginașe urbane sau rurale neacoperite de servicii de date sau așezările informale). Vor fi astfel asigurate: • acoperirea cu internet de mare viteză a aprox. 30.000 – 40.000 de gospodării rurale îndepărtate, precum și a 200 - 250 de inductori socio-economici, care ar fi rămas neacoperite cu niciun fel de rețele în absența intervenției; • îmbunătățirea acoperirii la internet pentru aproximativ 80.000 – 90.000 de gospodării rurale, precum și a 500 - 600 de inductori socio-economici, care nu ar putea beneficia de upgrade în absența intervenției;

	rural, acordând prioritate comunităților vulnerabile și celor aflate la distanțe mari față de spitalele județene. Generalizarea și facilitarea accesului la învățământul online în mediul rural și la resurse educaționale deschise. Facilitarea dezvoltării competențelor digitale în rândul populației din zone vulnerabile. c) Acțiuni instituții: Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM): proiecte dedicate de extindere a rețelei, prin operatori privați. Sprijin național pentru fiecare localitate astfel încât în măcar un loc public, dotat și cu prize, să fie acces gratuit la Wifi, pentru ca cei care nu își permit accesul acasă să se poată conecta acolo. Dotarea bibliotecilor publice, inclusiv a celor școlare, cu infrastructură TIC modernă și acces la internet și organizarea unor cursuri și sistem de asistență pentru alfabetizare digitală și a adulților (Program de Interes Național prin Ministerul Educației și Cercetării)			conectarea la internet de mare viteză a 600 de inductori socio-economici suplimentari și a 60.000 de gospodării (estimare take-up).
Modernizează!	Cadrul Național de Interoperabilitate, aprobat prin Hotărârea de Guvern (HG) nr. 908/2017 ”Cadrul de dezvoltare a instrumentelor de e-guvernare (EGOV)” Programul de Guvernare 2021-2024 – Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării.	Componenta C7 Transformare digitală I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental I2. Dezvoltarea cloudului și migrarea în cloud I3. Realizarea sistemului de eHealth și telemedicină I4. Digitalizarea sistemului judiciar I5. Digitalizare în domeniul mediului	Componenta C7 Transformare digitală R1. Dezvoltarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental	4 Centre de date (principal / secundar) Tier IV&III by design, hardware si software cloud (IaaS/PaaS/SaaS) Cel puțin 30 de instituții publice s-au conectat și utilizează pe deplin Cloudul guvernamental Contribuie la e-ID prin ținta de 8.5 milioane de persoane pentru care se eliberează până în Q 2

	4 Axe strategice: *Administrație publică digitală - tranziția rapidă, printr-un proces de transformare digitală a administrației publice din România, de la statutul neconsolidat încă de e-Government, la cel de smart government. Această tranziție se realizează parcurgând în mod obligatoriu etapa fundamentală de guvernare bazată pe date (data-centric government); * Economie digitală - Transformarea digitală a economiei românești, cu un accent pe IMM-uri, care reprezintă 99% din companiile românești; * Educație digitală – digitalizarea procesului educațional prin includerea la nivel transversal a tehnologiei în toate procesele educaționale, dar mai ales prin implementarea unor politici de dobândire/creștere/îmbunătățire a competențelor digitale la nivelul întregii societăți românești; * Societate digitală	I6. Digitalizarea în domeniul muncii și protecției sociale I7. Implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice I8. Carte de identitate electronică și semnătura digitală calificată I9. Digitalizarea sectorului organizațiilor neguvernamentale Investiția 10. Transformarea digitală în managementul funcției publice I18. Transformarea digitală și adoptarea tehnologiei de automatizare a proceselor de lucru în administrația publică	din 2026 cartea de identitate electronică Dezvoltarea a 18 Soluții pentru susținerea robotizării în administrație - Robotic Process Automation (RPA) și promovarea Inteligenței Artificiale (AI) implementate în administrația publică; Digitalizarea a 60 de instituții cu atribuții în domeniul sanitar aflate în subordinea Ministerului Sănătății, precum și a 200 de unități sanitare publice; Dezvoltarea și operaționalizarea a 4 centre de date Tier IV by design, infrastructură și tehnologii pentru servicii de cloud până în decembrie 2024; 30 de aplicații de servicii digitale guvernamentale migrate în IaaS/PaaS până în Q2 din 2026; Un nou centru de date este operaționalizat pentru utilizarea Ministerului Justiției, a Ministerului Public și a instituțiilor subordonate, interoperabil cu cloud-ul guvernamental dezvoltat în cadrul PNRR.; Sistemul ECRIS V (inclusiv funcționalitățile e-file), cu o arhitectură centralizată va fi operațional și va permite ca majoritatea interacțiunilor din cadrul sistemului judiciar să poată fi realizate prin mijloace electronice, eficientizând procesele de lucru, cu efecte pozitive pentru litiganți, avocați, notari, executori judecătorești, practicanți în insolvență, contribuind în același timp la transparența și integritatea sistemului judiciar și o interacțiune digitală mai bună cu diferite sisteme la nivel european, de ex. E-CODEX și e-EDES.
--	--	--	--

				Cel puțin 32 de servicii publice legate de mediu vor fi digitalizate și efectuate online pentru a include: - Transmiterea de date și informații pentru inventarele de emisii. - Servicii de raportare Natura 2000 și conservare a naturii - Gestionarea registrelor de mediu, procedurile de notificare și autorizare și autorizațiile care vizează eficientizarea serviciilor în gestionarea deșeurilor pentru cetățeni și întreprinderi. Operaționalizarea serviciilor digitale de e-guvernare în domeniul muncii și protecției sociale prin - Digitalizarea serviciilor oferite de Serviciul Public de Ocupare a Forței de Muncă pentru a răspunde eficient noilor nevoi ale pieței muncii prin optimizarea operațiunilor în beneficiul cetățenilor și formarea abilităților digitale pentru gestionarea activităților specifice - Digitalizarea prestațiilor de asistență socială gestionate de ANPIS (include sisteme IT funcționale care servesc beneficiarii venitului minim de incluziune VMI) - Digitalizarea activității de control în domeniul relațiilor de muncă și al securității și sănătății în muncă. Implementarea la nivel național a unui sistem operațional de gestiune a formularelor standard electronice e-Forms în domeniul achizițiilor publice. • 18 soluții vor fi implementate pentru a sprijini robotizarea în administrația publică (cum ar fi automatizarea proceselor robotizate) prin includerea
--	--	--	--	---

				de tehnologii de inteligență artificială în administrația publică. 200 de ONG-uri vor fi sprijinite pentru digitalizarea activităților lor prin investiții în infrastructură digitală, creșterea competențelor digitale ale personalului și voluntarilor în furnizarea de servicii la distanță către beneficiari, dezvoltarea de platforme și soluții tip CRM, alte soluții. Prin E-ANFP se urmărește alinierea Agenției la dezideratele unei administrații inteligente care să aibă în vedere îndeplinirea atribuțiilor prin sisteme inovative care să ofere servicii de calitate sigure și rapide, de tipul: - Arhitectură Business Intelligence pentru ANFP (evidență colaborativă bugetari, management funcție publică/angajați administrația publică dosar profesional cu componente de self-service, self-management service) - soluții puternice pentru procesele de Core HR pentru administrația publică centrală, work force planning, talent management, etc). - Asistenți RPA (Robotic Process Automation) ce vor asista beneficiarii interni și externi (persoane fizice și structurile de RU) prin oferirea de asistență directă în gestiunea carierei, verificarea diplomelor/certificărilor, generarea de mesaje predefinite, prioritizarea solicitărilor și direcționarea acestora către Call center/operator/Info center după caz, formulare inteligente, consolidarea proceselor de management gen SCIM, SMC și management de proiect, elaborarea raportărilor majore ale
--	--	--	--	---

				Agenției. (acordare asistență și suport destinat cetățenilor, funcționarilor publici și instituțiilor publice). SIMRU implică dezvoltarea nivelului de tehnologizare și operaționalizare modernă a procedurilor specifice, cu funcționalități nou implementate la nivelul administrației publice prin: - livrarea de servicii integrate management al resurselor umane pentru administrația publică centrală, cu o platformă integrată de gestiune a documentelor și a datelor referitoare la angajați și angajatori, elemente colaborative - de tip self service (acces dosar profesional digital pentru angajat, generare adeverințe - automatizat, cazier administrativ, validare acte de studii etc.) și self management (actualizarea directă de către funcționar a propriului dosar profesional), - servicii de raportare evidență bugetari, gestiune personal administrație publică, venituri salariale, elemente de carieră/ în vederea fundamentării politicilor publice guvernamentale (Open Government Data) - Business Intelligence și RPA processes, - analiză privind extinderea SIMRU cu un modul de servicii financiare integrate (SFI) asociate resurselor umane pentru administrația publică central (managementul prezenței/gestiunea și plata drepturilor salariale pentru administrația centrală - cel puțin pentru funcționarii publici, cu aderarea în mod voluntar a administrației locale.)
--	--	--	--	--

		Componenta C5 – Valul Renovării și Componenta C10-Fondul local I2. Realizarea Registrului Național al Clădirilor Componenta C10. Fondul local I4. Elaborarea/actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de urbanism	Componenta C5 – Valul Renovării și Componenta C10-Fondul local R1.a Sistematizarea și codificarea legislației care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi – Codul Amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor -ATUC zÎn cadrul procesului de codificare se are în vedere debirocratizarea, reducerea numărului de avize și acorduri și a termenelor de emitere a actelor administrative, precum și introducerea unor noi mecanisme care să asigure procese administrative mai eficiente, digitalizate și calitate în construcții. Realizarea reformelor va contribui la modernizarea serviciilor publice digitale și va sprijini accesibilitatea publicului larg. Digitalizarea administrației va spori eficacitatea	• Q1 2023 Intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, care va corela, simplifica și codifica într-un singur act normativ cel puțin 10 acte legislative din domeniile amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Codul propune reducerea numărului de avize și acorduri și reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020. De asemenea, codul va promova digitalizarea proceselor de avizare și autorizare a construcțiilor. • Q2 2025 Reducerea cu cca. 50% a termenelor de avizare-autorizare a construcțiilor de către entitățile relevante, comparativ cu durata procesului la nivelul anului 2020, de la 270 de zile la 135 de zile pentru întregul proces de avizare-autorizare a construcțiilor. Mecanismul de monitorizare a acestui target se bazează pe Raportul Doing Business 2020 referitoare la România (utilizat ca nivel de referință) , în corelare cu un mecanism de raportare național cu sprijinul actorilor relevanți.
--	--	---	---	--

			serviciilor publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de utilizat. Simplificarea legislativă în domeniul urbanismului și construcțiilor contribuie inclusiv la inițiativa emblematică Modernizarea (Modernise) prin simplificarea procesului de obținere a autorizațiilor de construire și printr-o mai mare accesibilitate și coerență a legislației aplicabile în domeniu, fiind un prim pas spre servicii digitalizate în acest sens. În complementaritate cu componenta C10 Fondul local în ceea ce privește digitalizarea documentațiilor de urbanism, se creează premisele digitalizării procesului de obținere a autorizațiilor de construire, în cadrul planului fiind asumată reducerea întregului proces cu 50%.	
		Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	

		I1. Creșterea conformării voluntare a contribuabililor prin dezvoltarea serviciilor digitale I2. Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor I3. Asigurarea capacității de răspuns la provocările informaționale actuale și viitoare, inclusiv în contextul pandemiei, prin transformarea digitală a Ministerului de Finanțe / Agenției Naționale de Administrare Fiscală I4. Implementarea vămii electronice I5. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară I6. Instrument de modelare economică (set de instrumente de simulare privind opțiunile de reformă a pensiilor) pentru îmbunătățirea capacității instituționale de a prognoza cheltuielile cu pensiile I8. Operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare I10. Eficiență operațională și servicii electronice avansate pentru sistemul național de pensii prin digitalizare	R1. Reforma Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF) prin digitalizare R2. Modernizarea sistemului vamal și implementarea vămii electronice R3. Îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară R4. Revizuirea cadrului fiscal R5. Crearea și operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare R6. Reforma sistemului public de pensii	Serviciile digitale și sistemele electronice critice sunt operaționale (funcționalități suplimentare ale Spațiului privat virtual (SPV), Call Center, One Stop Shop (OSS), Sistemul de schimb de informații privind taxa pe valoare adăugată (VIES)) Operaționalizarea registrului electronic al riscurilor (la nivelul ANAF), Operaționalizarea Big Data având pentru colectarea datelor. Modernizarea infrastructurii hardware și software și a infrastructurii de sprijin pentru furnizarea de servicii electronice către contribuabili. Achiziția de noi sisteme IT pentru vamă: ICS, NTCS-AES, UUM & DS, EMCS 4, Sistem național de import, Sistem de monitorizare și control, Sistem național de gestionare a autorizațiilor. Actualizarea aplicației IT BUGET_NG. Sistem informatic pentru functionarea BND. Sistem dezvoltat și operațional pentru proprietățile din România care va fi utilizat pentru evaluarea proprietăților supuse impozitelor pe proprietate. Instrument de modelare economică pentru îmbunătățirea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile Implementarea unui sistem informatic pentru Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)
		Componenta C 9 – Sprijin pentru mediul de afaceri și CDI I1. Platforme digitale privind transparentizarea legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri	Componenta C 9 – Sprijin pentru mediul de afaceri și CDI R1. Transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri	Q3 2022 - Intrarea în vigoare a modificărilor legislative pentru a reduce povara administrativă pentru mediului de afaceri prin simplificarea procedurilor legislative de înființare / ieșire de pe piață pentru firme, în special următoarele procese: a) înființarea unei companii, ieșirea de pe piață / închiderea unei afaceri; b) eficientizarea, simplificarea și digitalizarea

			Reforma legislativă propusă contribuie la noua Strategie UE pentru IMM (2020), în cadrul căreia se ia în considerare preocupările IMM-urilor rezultate în urma crizei atunci când se efectuează evaluări ale impactului înainte de a propune acte legislative; se așteaptă ca rezultatele testului IMM să fie luate pe deplin în considerare în toate propunerile legislative și să se demonstreze clar modul în care s-ar obține simplificarea și, acolo unde este posibil, să se formuleze recomandări suplimentare pentru a evita sarcinile administrative sau de reglementare inutile pentru IMM-uri; De asemenea, propunerea de reformă este în corelare cu strategia menționată atunci când vorbim de implementarea sistematică a testelor pentru IMM-uri la nivel național; de aplicarea consecventă a	procedurilor de autorizare și funcționare a reprezentanțelor străine în România; c) raportarea obligațiilor de pe piața muncii pentru companii și alte raportări obligatorii Q3 2022 - Intrarea în vigoare a modificărilor legislative legate de testul IMM (adică evaluarea ex-ante a impactului economic, social și de mediu a propunerilor legislative asupra IMM-urilor). Modificările trebuie să asigure că: - Este consultat un eșantion mai mare și reprezentativ de IMM-uri - rezultatele testului IMM pentru fiecare propunere legislativă sunt publicate în termen de 30 de zile - - rezultatele testului IMM-urilor sunt încorporate în propunerea legislativă / modificările legate de IMM-uri Q4 2022 Legea licenței industriale unice va asigura: - eu. o reorganizare a procedurilor necesare pentru obținerea licențelor legate de industrie; ii. integrarea licențelor sectoriale existente într-o singură procedură simplificată, iii. reproiectarea procedurilor de aplicare, instituirea unui organism de coordonare [un grup de lucru interministerial] care să coordoneze aceste proceduri, iv. eliminarea controalelor duale și a cerințelor de reînnoire a licențelor inutile, v. Crearea unei taxonomii a tipurilor de licențe, în funcție de caracteristicile și caracteristicile lor principale vi. modificarea Legii din 2003 care stabilește o politică „tăcerea este consimțământul” - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2003 - cu scopul de a avea un cronometru pentru aprobarea tacită (tăcerea este consimțământul)
--	--	--	--	--

			principiului „think small first” (să gândim mai întâi la scară mică) și „big on big things, small on small things” pentru a garanta că legislația UE și cea națională se concentrează în mod adecvat pe IMM-uri și ca bază pentru reducerea sarcinilor administrative. Reforma propusă contribuie la inițiativa emblematică pentru a sprijini o redresare solidă - Modernizarea în cadrul căreia principalele servicii publice digitale ar trebui să fie modernizate și accesibile tuturor. Accesul la serviciile publice digitalizate din cadrul debirocratizării mediului de afaceri vor oferi cetățenilor/intreprinderilor control asupra identității și datelor lor online și vor permite accesul la servicii digitale online. Până în 2025 administrațiile publice ar trebui să furnizeze servicii publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de	care intră în vigoare atunci când platforma electronică înregistrează cererea de licențiere. Cererea de licențiere va fi acordată automat dacă / atunci când are loc aprobarea tacită; vii. Adoptarea, în legislația românească, a principiului „o singură dată”, permițând dreptul investitorilor să li se solicite să furnizeze aceleași informații sau documente instituțiilor publice o singură dată ; viii. adoptarea cadrului legislativ necesar pentru implementarea integrală a unui punct electronic de contact unic, inclusiv o definiție a principalelor sale caracteristici. Q4 2023 1.Dezvoltarea unei platforme pentru simplificarea procedurilor de înființare / ieșire de pe piața companiilor, înființarea și operarea locațiilor de lucru, platformă care va lua în considerare următoarele: • eficientizarea procesului de înregistrare a unei companii într-o singură zi; • înființarea și înregistrarea, în totalitate electronică, fără a fi nevoie să fie prezent la ghișeu în orice etapă a procesului de înființare a unei companii; • digitalizarea și eliminarea formularelor / declarațiilor; • stabilirea unui sediu social virtual, recunoașterea semnăturii electronice în conformitate cu legea, confirmarea identității persoanei prin mijloace video; • depunerea către o singură instituție publică a cererii de reactivare fiscală; • digitalizarea procesului de dizolvare / eliminare / suspendare / închidere a companiei.
--	--	--	---	---

			utilizat.	2. Dezvoltarea unei platforme numite One Stop Shop pentru licențe / autorizații / certificări care va lua în considerare următoarele: • crearea unui ghișeu unic pentru toate licențele comerciale; • consolidarea prezenței online a serviciilor de licențiere a afacerilor digitale; • cartografierea tuturor licențelor comerciale; • Funcționalitatea „simulator de licență” (în care investitorul introduce datele și caracteristicile relevante ale activității și este informat despre licențe și procedurile necesare pentru realizarea acestora). 3. Dezvoltarea unei platforme care să integreze modificări legislative privind eficiența și transparența controalelor asupra activității întreprinderilor, care include digitalizarea Registrului unic de control (SCR) care va funcționa ca o platformă care va integra baza de date a operatorilor economici și să permită accesul la acesta pentru autoritățile publice cu atribuții de control. 4. Dezvoltarea unei platforme care să asigure transparența colectării fondurilor și gestionării fondurilor în beneficiul deținătorilor drepturilor de autor și a drepturilor conexe ale acestora - Oficiul Român pentru Drepturi de Autor. 5. Dezvoltarea unei platforme pentru stimularea competitivității mediului de afaceri, pentru asigurarea transparenței legislative, a birocratizării și a simplificării procedurale. • informarea și educarea antreprenorilor pentru a aplica corect și eficient legislația națională.
--	--	--	-----------	--

				6. Dezvoltarea unei platforme care să integreze toate serviciile dedicate angajatorilor și ocupațiilor din România (Clasificarea ocupațiilor din România). 7. Dezvoltarea unei platforme de simplificare a obligațiilor declarative, dispoziții legale în domeniul arhivării procesului de raportare statistică și adaptarea comerțului la era digitală.
Intensificare	Plan Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (PNCDI 4) pentru perioada 2021-2027, care va fi aprobat până la sfârșitul anului 2021	Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare I3. Scheme de ajutor pentru sectorul privat I4: Proiecte transfrontaliere și multinaționale – Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare	Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare structurarea și dezvoltarea competențelor de concepție, fabricație și aplicare a componentelor și sistemelor microelectronice într-un ecosistem național coerent.	Ținta stabilită este de 5.492 de proiecte, astfel: - crearea de tehnologii digitale avansate și securitate cibernetică (108 întreprinderi): Pentru proiectele de inteligență artificială, date și cloud computing, blockchain, internet of things și securitate cibernetică, valoarea medie finanțată a unui proiect este de 1.200.000 euro și are un buget alocat de 127.500.000 euro. Pentru proiectele de High Performance Computing and Quantum Computing valoarea medie finanțată a unui proiect este de 10.00.000 euro și are un buget alocat de 20.000.000 euro. - adoptarea de tehnologii digitale La o valoare medie a proiectului de 65.000 euro/întreprindere (valoare minimă este de 30.000 euro, iar valoarea maximă este 100.000 euro), se vor finanța 5.384 proiecte din bugetul alocat de 350.000.000 euro. Crearea unui centru național de extindere a capacităților Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Microtehnologie „IMT București” în tehnologii avansate de semiconductoare, specializat în subiecte/etape tehnologice specifice și micro-producție, inclusiv prin investiții și programe comune cu

			Incluse sunt marile întreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii, cercetarea instituțională, cercetarea academică și sistemul educațional la toate nivelele. • securizarea proprietății intelectuale și accelerarea aplicării tehnologiilor avansate în domenii esențiale ale economiei naționale cum sunt industria automobilului, sănătatea sau agricultura de precizie, spațiu, apărare, aeronautică etc. • coordonare cu capacitățile și necesitățile existente la nivel european inclusiv prin participarea a cel puțin 2 membrii ai ecosistemului național la un proiect multinațional de interes comun european	alte centre de cercetare, universitățile tehnice și sectorul privat. Patru centre Digital Innovation Hub's în tehnologii avansate și sisteme microelectronice, cristalizate în vecinătatea unei universități tehnice, incluzând RTO și sectorul privat, focalizate pe componente și sisteme sigure și de încredere, certificate, pe dezvoltarea componentelor eficiente energetic pentru tehnologii de calcul, inclusiv AI și edge-cloud și investiții în cercetare-dezvoltare, prototipare și producție mică/medie, ale căror domenii de specializare vor fi definite după principiul specializării inteligente Cel puțin 3 entități române din consorții vor răspunde la cererile de proiecte ale întreprinderii comune a tehnologiilor digitale esențiale (KDT JU). Participanții români de la IPCEI-ME-2 vor contribui, într-un context multinațional, la stabilirea capacităților în domeniul în care KDT JU va lansa cereri de propuneri de proiecte. Activitățile celor două mecanisme sunt complementare: KDT JU concentrându-se pe progresul tehnologic, în timp ce IPCEI-ME-2 merge mai departe în sprijinirea transferului de tehnologie către prima aplicație industrială. Dezvoltarea de programe de asistență pentru companiile active în dezvoltarea sistemelor embedded eficiente din punct de vedere energetic Realizarea infrastructurii Cloud-ului guvernamental, folosind tehnologii de ultimă generație, cu un înalt grad de securitate cibernetică, eficiente din punct de vedere energetic, necesare asigurării găzduirii de sisteme informatice publice centrale și interoperabilității acestora, într-un mod unitar și
--	--	--	---	---

Componenta C7. Transformare digitala

		I1. Implementarea infrastructurii de cloud guvernamental		standardizat. Atingerea obiectivului general va fi posibil prin realizarea următoarelor obiective specifice: 1. Amenajarea și dotarea centrelor de date cu un nivel de reziliență caracteristic nivelului Tier IV/III by design; 2. Echiparea centrelor de date cu infrastructură și tehnologii cloud specifice IT&C (hardware și software); 3. Asigurarea comunicațiilor securizate folosind infrastructurile de comunicații de bandă largă operate de autoritatea publică abilitată la nivel național.
Recalificare și îmbunătățirea competențelor	Valul Renovării Programul România Educată	Componenta C5 -Valul Renovării I3. Consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor prin dezvoltarea de cursuri de formare privind eficiența energetică a construcțiilor I4. Economie circulară și creșterea eficienței energetice a clădirilor		• Până în Q1 2023 vor fi lansate cel puțin 10 scheme de certificare lucrători și specialiști în domeniul construcțiilor, furnizate în cadrul programelor de formare considerate cursuri de scurtă durată în cadrul programelor de învățare pe tot parcursul vieții pentru a îmbunătăți competențele locurilor de muncă verzi în contextul renovării energetice. Cel puțin 8000 de

		istorice Investițiile contribuie la inițiativa emblematică menționată prin recalificarea și perfecționarea specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor pentru sprijinirea tranziției verzi și digitale a clădirilor, consolidând potențialul de inovare și de creștere, promovând reziliența economică și socială și asigurând locuri de muncă de calitate și incluziune socială.		specialiști și lucrători din sectorul construcțiilor trebuie să fi obținut o certificare de curs de scurtă durată pentru finalizarea cursurilor de formare în domeniul eficienței energetice până în Q4 2023 • Cel puțin 200 de profesioniști trebuie să fi obținut o certificare pentru finalizarea instruirilor legate de eficiența energetică în domeniul clădirilor istorice până în Q4 2025
		Componenta C7 Transformare digitală Investiții I15. Crearea de noi competențe de securitate cibernetică pentru societate și economie I16. Program de formare de competențe digitale avansate pentru funcționarii publici I17. Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale I19. Scheme dedicate perfecționării/recalificării angajaților din firme	Componenta C7 Transformare digitală R3. Asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice R4. Creșterea competențelor digitale pentru exercitarea funcției publice și educație digitală pe parcursul vieții pentru cetățeni	Până la finalul Q 2 din 2026: • Instruire completă a 5000 de formatori de securitate cibernetică, aplicabilă în domeniile prioritare ale economiei și societății și specifice absolvenților și studenților (instrumente puse la dispoziție gratuită firmelor și administrației publice pentru cursuri cibernetice, un control mai riguros al protecției datelor și securitatea utilizarea noilor tehnologii și în mediu). • 30000 Funcționari publici instruiți pentru dobândirea competențelor digitale avansate (de ex. administrator baze de date (SQL, MySQL etc); Administrator de sistem; Analisti de business; Data analyst; Programatori pe diverse platforme) și 2500 de funcționari publici de conducere care au urmat programe de formare de leadership și talent management; • Personal din cel puțin 2000 de IMM-uri instruiți în competențe digitale (cum ar fi instrumente și echipamente digitale, consolidarea competențelor digitale, inclusiv competențe legate de tehnologiile cloud și tehnologii specifice industriei 4.0);

				100000 de cetățeni vor beneficia de training privind dezvoltarea competențelor digitale în cadrul bibliotecilor.
		Componenta C14 - Buna guvernare	Componenta C14 - Buna Guvernare R1. Îmbunătățirea predictibilității și a eficienței proceselor decizionale prin întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și a ministerelor coordonatoare, precum și prin consolidarea instrumentelor în vederea creșterea calității consultărilor publice la toate palierale administrație	800 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile au fost instruiți pentru a crește capacitatea administrativă și gradul de digitalizarea a structurilor lor

		I2 Dezvoltarea infrastructurii logistice (non-IT) necesare luptei împotriva corupției și a recuperării produsului și prejudiciilor generate de infracțiuni, inclusiv a formării profesionale în aceste domenii	R8. Reformarea sistemului național de achiziții publice R5. Garantarea independenței justiției, creșterea calității și eficienței acesteia	Dezvoltarea de cursuri postuniversitare specializate pentru a instrui 2000 oameni care doresc să lucreze pe piața muncii ca experți în domeniul schimbărilor climatice; Implementarea de măsuri „soft” destinate creșterii competențelor profesionale ale specialiștilor din domeniile combaterii corupției și recuperării/administrării bunurilor indisponibilizate, precum acțiuni de formare profesională a specialiștilor. Instruirea specializată în domeniul achizițiilor publice pentru cel puțin 350 de persoane (atât funcționari publici, cât și personal contractual), în special pentru angajații întreprinderilor de stat. Instruirea specializată este menită să mărească capacitatea administrativă a „cumpărătorilor mari” și a altor autorități contractante care implementează proiecte de investiții finanțate prin Facilitatea de Recuperare și Reziliență, de unde accentul acordat întreprinderilor de stat. Se vor organiza sesiuni de instruire pentru magistrați și grefieri în instanță pentru a spori calitatea justiției și a o face mai eficientă, cum ar fi: (1) unificarea avocatului-lingvistică cu privire la noile coduri (Cod civil, Cod procedură civilă, Cod penal și Cod procedură penală), (2) achiziții publice, drept administrativ, procedură fiscală, (3) cooperarea judiciară internațională în materie civilă și penală, jurisprudența Curții Europene de Justiție privind drepturile fundamentale, (4) gestionarea activității grefierilor,
--	--	---	--	---

		Componenta C.15 Educație I3. Dezvoltarea programului-cadru pentru formarea continuă a profesioniștilor care lucrează în servicii de educație timpurii I5. Cursuri de formare a utilizatorilor Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIR) și ai instrumentului informatic al mecanismului de avertizare timpurie (MATE) și intervenții sistemice pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii I8. . Program de formare la locul de muncă pentru personalul didactic I18. Programul de formare și îndrumare pentru managerii și inspectorii școlari	Componenta C.15 Educație R3. Reforma sistemului de învățământ obligatoriu pentru prevenirea și reducerea părăsirii timpurii a școlii. R5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației R7. Reforma guvernancei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului	(5) jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, (6) executarea hotărârilor penale etc. Cele 300 de sesiuni de instruire vor viza aproximativ 6000 de judecători, procurori și grefieri. Acestea vor fi organizate în trei valuri de câte 100 de sesiuni: primul val în 2023, al doilea în 2024 și al treilea în 2025. 420 de formatori instruiți în domeniul curricular și în domeniul monitorizării serviciilor de educație timpurie 19950 persoane, care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie, instruite, acordând prioritate celor din serviciile nou înființate 45000 de utilizatori ai SIIR și ai instrumentului IT MATE instruiți 100000 de cadre didactice formate pentru predarea on-line, prin îmbunătățirea competențelor specifice de pedagogie digitală 10000 directori, directori adjuncți și inspectorii care au finalizat un program complet de formare și instruire
--	--	--	--	--

Anexa 1.2.1 Tablou de bord privind acoperirea recomandărilor specifice de țară din 2019 și 2020

Recomandare specifică de țară	Intensitatea de adresare în PNRR	Componente care acoperă RST	Explicații privind modalitatea de abordare a recomandărilor în cadrul componentelor
19_I.1 Să asigure respectarea Recomandării Consiliului din 14 iulie 2019 de a corecta abaterea semnificativă de la traiectoria de ajustare, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu 20_I.1 Să aplice politici fiscal-bugetare în concordanță cu recomandarea Consiliului din 3 aprilie 2020 și să ia totodată toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare	**	8	Având în vedere faptul că deficitul bugetar al României are o natură structurală, indusă de reduceri de taxe și impozite și majorarea unor cheltuieli permanente și doar o parte din acest deficit se explică prin problemele legate de pandemie, în conceperea PNRR, Guvernul României a ținut cont de această recomandare de țară. Astfel, construcția bugetară pentru anul 2021 și perspectiva 2022-2023, precum și evoluția descendentă a deficitului bugetar pe termen mediu indică tendința clară de eliminare graduală a politicii fiscale pro-ciclice și faptul că măsurile luate de autorități pentru redresarea economică își produc efectele. Astfel, anul 2021 fiind primul pas de ajustare a țintei de deficit față de anul 2020. Revenirea deficitului sub 3% din PIB fiind prevăzută pentru anul 2024. Reformele și investițiile incluse în C8 au ca prim obiectiv echilibrarea bugetară, prin intervenții conjugate atât în direcția politicii fiscale și de consolidare a capacității de colectare a veniturilor, de sprijinire financiară a mediului de afaceri, cât și în cea a cheltuielilor publice. De aceea, în consonanță cu prevederile Programului de Guvernare 2020 – 2024, intervențiile prevăzute în cadrul C8 vor viza reformarea marilor sisteme de servicii publice și, corespunzător, de cheltuieli publice. Se urmărește astfel crearea premiselor de asigurare a creșterii transparenței și predictibilității în domeniul fiscal și consolidării încrederii mediului de afaceri și a consumatorilor. Schimbările preconizate în zona de politică fiscală se vor axa în cadrul PNRR pe asigurarea predictibilității măsurilor fiscale, a echității și a asigurării transpunerii măsurilor adoptate la nivel european. În ceea ce privește consolidarea activității de colectare a veniturilor la bugetul general consolidat, deși ANAF și-a îmbunătățit constant activitatea de colectare, măsurile de corectare a deficitului structural se vor axa pe eficientizarea rapidă a activității de colectare, mai ales prin intermediul digitalizării și îmbunătățirii relației cu contribuabilii.
19_I.2 Să asigure aplicarea integrală a cadrului fiscal-bugetar.	***	8	România se angajează ca în perioada 2022-2026 să nu înregistreze abateri de la regulile naționale fiscal-bugetare . Astfel, obiectivul urmărit constă în creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat prin:

20_I.2 Să evite adoptarea unor măsuri permanente care ar pune în pericol sustenabilitatea finanțelor publice.			• statuarea unor principii esențiale, cum ar fi păstrarea competitivității prin cote reduse impunere, echitate și eficiență, transparență, stabilitate precum și obiective de includere în modelarea bazelor impozabile a unor elemente cu obiectiv de incluziune socială, neutralitate fiscală, eficiență energetică, digitalizare și altele. • angajamentul esențial în cadrul acestei reforme se referă la evitarea extinderii cotelor reduse de TVA aplicate în prezent; • îmbunătățirea structurii veniturilor fiscale; • eliminarea distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal care permit contribuabililor să minimizeze taxele fiscale (subminând corectitudinea sistemului) în materia impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale; • simplificarea regulilor fiscale pentru a facilita conformarea și administrarea acestora; • eficientizarea sistemului de distribuire echitabilă a sarcinii fiscale; • îmbunătățirea capacității de utilizare/valorificare masivă și inteligentă a datelor/informațiilor; • furnizarea de noi servicii digitale către contribuabili; • transformarea digitală a finanțelor publice; • sprijinirea IMM-urilor care au dificultăți în accesarea capitalului și/sau din sectoarele economice în care România are un avantaj competitiv. ▶ În acest sens, una dintre reformele majore C.8.R3 și C8.I5 vizează întărirea managementului cheltuielilor publice și actualizarea și modernizarea sistemului informatic privind dezvoltarea și gestionarea bugetului național, prin valorificarea masivă de date și informații care să reflecte cât mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și programe (analiza procedurilor bugetare, eficientizarea timpului pentru generarea rapoartelor și a formatului în care sunt generate rapoartele), cu efect asupra: • creșterii transparenței în cadrul procesului bugetar prin publicarea de analize și rapoarte care simplifică procesul de cheltuieli pentru programe specifice; • îmbunătățirii sistemului de monitorizare și raportare a programelor bugetare. ▶ De asemenea, C8.R4 se referă la revizuirea cadrului fiscal astfel încât începând cu anul 2025 impactul pozitiv să fie de 0,5% asupra PIB față de media perioadei 2019–2020.
19_I.3 Să consolideze respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor	***	8	Rezultatele așteptate ale reformelor specifice C8 vor fi de natură să ducă la finalul perioadei de implementare la îmbunătățirea principalilor indicatori de performanță în domeniul fiscal, respectiv: • creșterea ponderii veniturilor colectate cu 3 p.p din PIB raportat la valoarea medie a anilor 2019 și 2020; • reducerea decalajului la TVA cu 5 p.p. raportat la valoarea medie a anilor 2019 și 2020. ▶ Prin intervențiile reformei sistemului fiscal (C8.R4 și C8.I7) sunt vizate următoarele măsuri care să conducă la atingerea acestor ținte: • adoptarea unor sisteme moderne de gestionare a riscurilor de conformitate pentru administrarea impozitelor; • introducerea unui model de administrare a veniturilor mai transparent și mai orientat spre servicii;

			- realizarea unei evaluări cuprinzătoare a sistemului de taxare și impozitare pentru a identifica distorsiunile și domeniile pentru câștigurile din venituri, în special pentru impozitul pe profit, impozitul pe venit și contribuțiile la asigurările sociale; - revizuirea principiilor de impozitare a proprietății, în special în ceea ce privește diferitele regimuri de impozitare a clădirilor, în funcție de statutul proprietarului (persoană juridică sau fizică); - introducerea stimulentei pentru descurajarea plăților în numerar, în special în relațiile B2B; - îmbunătățirea cooperării între administrația fiscală și inspectoratele muncii pentru combaterea economiei gri; - prioritizarea proiectelor mari de investiții în ceea ce privește cheltuielile; - promovarea achizițiilor centralizate pentru a asigura creșterea de eficiență și economii în ceea ce privește cheltuielile publice; - acordarea unui rol consolidat Consiliului Fiscal în deciziile bugetare; - introducerea unui proces bugetar multianual real, cel puțin din partea cheltuielilor; - revizuirea principiilor descentralizării fiscale. Măsurile vor fi adoptate gradual și vor intra în vigoare cel târziu până în Q1 2025.
19_II.1 Să protejeze stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar	***	8; 9	Conform aprecierilor Comisiei Europene sectorul bancar din România a rămas relativ stabil, bine capitalizat și lichid, în ciuda provocărilor din trecut și a celor recente declanșate de pandemia Covid-19. Cu toate acestea, prin intervențiile în domeniul consolidării sistemului financiar-fiscal și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat se urmărește întărirea stabilității financiare a sectorului bancar. De asemenea, obiectivul componentei 9 urmărește crearea unui mediu sustenabil, predictiv și simplificat pentru derularea activității mediului de afaceri, creșterea accesului la finanțare prin dezvoltarea de instrumente adaptate nevoilor întreprinderilor. În acest sens, prin intervențiile C9.I2 se urmărește dezvoltarea și implementarea a câteva instrumente financiare. Obiectivul instrumentelor este de a sprijini competitivitatea mediului de afaceri prin definirea liniilor strategice ce contribuie la schimbările climatice și la tranziția digitală, concomitent cu aplicarea principiului de a nu prejudicia semnificativ mediului. Instrumentele financiare puse la dispoziție vor conduce la creșterea numărului de întreprinderi inovatoare capitalizate și bancabile, precum și la creșterea inițiativelor antreprenoriale pentru utilizarea de tehnologii avansate și creșterea internaționalizării întreprinderilor din România. Aceste instrumente financiare vor impacta stabilitatea financiară și soliditatea sectorului bancar. De asemenea, prin C9.I3 se propune și o schemă de ajutor pentru firmele din România care vor să se listeze la bursă. Astfel se diversifică accesul la finanțare.
19_II.2 Să asigure sustenabilitatea sistemului public de pensii	***	8	R8.I6 se axează pe consolidarea capacității instituționale de prognoză a cheltuielilor cu pensiile prin utilizarea de instrumente complexe de modelare economică. Obiectivul reformei vizează dezvoltarea capacității de a implementa și estima impactul reformelor structurale ale sistemului de pensii pe termen mediu și lung, prin îmbunătățirea semnificativă a proiecțiilor realizate și analiza sustenabilității sistemului de pensii. Se preconizează

			astfel ca până la finalul anului 2023 va fi operațional modelul Pension Reform Options Simulation Toolkit, conform caracteristicilor sistemului de pensii din România. O altă reformă importantă din cadrul acestei componente se referă la elaborarea și adoptarea unui nou cadru legislativ care să corecteze încheitățile din sistemul de pensii (C8.R6). Noua lege va asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și va respecta principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. Legea va conține o nouă formulă de indexare care să asigure sustenabilitate fiscală, egalizarea voluntară a vârstei de pensionare pentru femei și bărbați, continuarea vieții active, opțional, în acord cu evoluția speranței de viață. În același timp se va realiza o digitizare a dosarelor de pensie și recalculare a pensiilor. Se va asigura și sustenabilitatea Pilonului 2. Acest proces se va încheia până în Q4 2023.
19_II.3 Să asigure viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din cadrul celui de al doilea pilon	***	8	Fondul problemei (Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 114/2018 - privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene) a fost remediat prin adoptarea: a) OUG nr. 38/2019 privind modificarea OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală și pentru modificarea și completarea Legii nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat; b) OUG nr. 1/2020 - privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative. Pentru a răspunde în cadrul PNRR la această recomandare de țară, reforma sistemului de pensii (C8.R6) va aborda și întărirea pilonului II de pensii prin: • creșterea contribuțiilor la Pilonul II (în prezent 3,75%) în linie cu prevederile Strategiei Fiscal-Bugetare pentru a asigura sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii; • revenirea la unele dintre prevederile legislației anterioare; • digitalizarea sistemului de pensii private; • oferirea unui cadru facil de alocare mai diversificată a activelor pentru creșterea investițiilor pe piața locală.
20_III.1 Să asigure sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile și gospodăriile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și lucrătorii independenți.	***	8, 9	Prin C8.R5 și C8.I8 este propusă sprijinirea accesului IMM-urilor la finanțare prin: • Crearea Băncii Naționale de Dezvoltare (BND), ceea ce ar implica investiții referitoare la sistemul IT al BND, precum și cheltuielile necesare autorizării BND (audit, cheltuieli închiriere sediu BND și remunerare organe statutare înainte de înființarea BND, înregistrare BND la Registrul Comerțului); Prin C9 sunt propuse investiții privind: • Instrumente financiare pentru sectorul privat (C9.I2): ○ Garanția de portofoliu pentru reziliență; ○ Garanția de portofoliu pentru acțiune climatică; ○ Instrument de capital de risc; ○ Fond de fonduri pentru digitalizare, acțiune climatică și alte domenii de interes; ○ Instrumentul financiar pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor • Scheme de ajutor pentru sectorul privat (C9.I3)

			○ Schemă de minimis și schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării IMM-urilor; ○ Schema de minimis pentru ajutarea firmelor din România în procesul de listare la bursă. ● Proiectul IPCEI Procesoare cu putere redusă și semiconductori (C9.I4).
19_III.1 Să amelioreze calitatea și caracterul incluziv al educației, în special pentru romi și alte grupuri defavorizate 20_II.6 Să asigure accesul egal la educație	***	15	Componenta C15 se axează în mod prioritar pe îmbunătățirea caracterului incluziv al educației pentru copiii din grupurile defavorizate (cum ar fi: familii cu risc de excluziune socială legat de sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți). Sunt propuse astfel intervenții referitoare la reformarea sistemului de învățământ obligatoriu preuniversitar prin creșterea autonomiei școlilor în scopul identificării și implementării unor măsuri specifice pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar. În acest sens, sunt propuse intervenții care vizează: ● Creșterea autonomiei și a capacității unităților de învățământ în utilizarea resurselor, prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) în vederea reducerii absenteismului, îmbunătățirii rezultatelor la evaluări, obținerea unei rate mai mari de participare la examenele naționale, obținerea unui procent mai mare de elevi care reușesc să ia cel puțin nota 6 la acestea; ● Monitorizarea elevilor cu risc de abandon școlar și sprijinirea acestora; ● Implementarea unei scheme necompetitivă de granturi pentru unitățile de învățământ cu risc crescut de abandon școlar prin activități educaționale diversificate, măsuri remediale, programe sociale și monitorizarea activităților. De asemenea, în cadrul reformelor din domeniul educației sunt prevăzute măsuri de sprijin pentru regândirea guvernantei sistemului de învățământ și asigurarea unui management de calitate la nivelul unităților de învățământ preuniversitar. Investițiile în această direcție sunt orientate pe atingerea la un nivel ridicat al standardelor de siguranță și calitate.
19_III.2 Să asigure îmbunătățirea competențelor, inclusiv a competențelor digitale, în special prin sporirea relevanței pe piața forței de muncă a educației și formării profesionale și a învățământului superior 20_II.5 Să consolideze competențele și învățarea digitală	***	5; 7; 8; 9; 12; 13; 14; 15.	Asigurarea îmbunătățirii competențelor, inclusiv a celor digitale reprezintă un aspect transversal al PNRR. De aceea, în cadrul mai multor componente ministerele coordonatoare ale componentelor au propus intervenții privind dezvoltarea programelor de formare profesională continuă care să conducă la îmbunătățirea competențelor sau la dobândirea unor noi competențe, cu accent pe cele digitale sau cele referitoare la tranziția verde. De exemplu, mai jos sunt specificate doar câteva exemple de intervenții relevante acestei recomandări: ● consolidarea capacității profesionale a specialiștilor și lucrătorilor în domeniul construcțiilor pentru realizarea de construcții cu performanțe energetice sporite, precum și pe dezvoltarea aptitudinilor profesionale în vederea intervenției pe clădiri istorice (C5.I3 și C5.I4); ● dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul sau formarea de la distanță (C7.I16, C8.I17, C7.I19); ● Dezvoltarea competențelor digitale a min. 30.000 persoane (reprezentând aprox.25% din corpul funcționarilor publici), asumate de ANFP de tip ICDL și specializări IT&C, cum ar fi: administrator baze de date (SQL, MySQL etc); Administrator de sistem; Analisti de business; Data analyst; Programatori pe diverse platforme (C7.I6);

			• În cadrul reformei pensiilor C8.R6 și C9.I10 sunt avute în vedere acțiuni referitoare la creșterea competențelor digitale ale angajaților Casei Naționale de Pensii Publice (minim 1100 persoane din structurile CNPP). • În domeniul sănătății, C12.R3 prevede și o serie de activități referitoare la: ○ adaptarea învățământului din domeniul sănătății la reformele din domeniu și cerințele globale prin formarea profesională bazată pe competențe; ○ elaborarea unui cadru privind formarea postuniversitară adecvată, calitativă și cantitativă a personalului medical în conformitate cu necesitățile sistemului sănătății, accentuând atractivitatea profesiilor din domeniul sănătății; ○ consolidarea continuă a capacităților profesionale în domeniul educației medicale continue la nivel de competențe și conform necesităților sistemului de sănătate. • În domeniul educației C15 investițiile relevante acestei recomandări specifice de țară vizează: ○ Dezvoltarea unui program de formare continuă a personalului didactic, accesibil la nivel național, aliniat Cadrului european al competențelor digitale pentru cetățeni (DigComp), cu accent pe îmbunătățirea competențelor de pedagogie digitală ale cadrelor didactice (C15.I8); ○ Schemă de finanțare: Infrastructură și resurse tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ: echipamente (C15.I13); ○ Realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adaptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați (C15.I15); ○ Schemă de finanțare pentru digitalizarea universităților și modernizarea laboratoarelor în învățământul universitar (C15.I16).
19_III.3 Să sporească acoperirea și calitatea serviciilor sociale 20_II.2 Să extindă măsurile de protecție socială 20_II.3 Să extindă accesul la serviciile esențiale pentru toți	**	1; 7; 12; 13	Intervențiile în domeniul infrastructurii sociale vizează: • Crearea nou cadru legal pentru oferirea de soluții adecvate sprijinirii familiilor care trăiesc în sărăcie, cu copii în întreținere, astfel încât aceștia să poată fi menținuți în familie, prin înființarea unei rețele de centre de zi pentru copiii în situații de risc (C13.R1 și C13.I1); • Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități: îmbunătățirea calității vieții prin accelerarea procesului de dezinstituționalizare și intensificarea acțiunilor pentru creșterea rezilienței sociale în comunitate (C13.R2). Investițiile în cazul acestei reforme se vor referi la modernizarea și crearea de infrastructură socială pentru persoanele cu dizabilități (C13.I2); • Implementarea Venitului Minim de Incluziune (C13.R3); • Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnic (C13.R4 și C3.I3); • Îmbunătățirea și modernizarea legislației privind economia socială (C13.R6); • Îmbunătățirea legislației pentru îngrijirea persoanelor vârstnice (C13.R7) și înființarea centrelor de zi pentru persoanele vârstnice (C13.I4) În ceea ce privește extinderea accesului la serviciile esențiale pentru toți în cadrul PNRR sunt relevante următoarele măsuri:

			• În cadrul C1.I1 sunt propuse intervenții pentru asigurarea accesului mai bun la apă și servicii de canalizare, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate; • În cadrul componentei C7.I8, s-a propus crearea unui fond pentru cartea de identitate electronică și semnătura digitală. Se urmărește astfel: ○ armonizarea Legii nr. 445/2001 privind semnătura electronică cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 privind identificarea electronică și serviciile de încredere pentru tranzacțiile electronice pentru piața internă (eIDAS) ○ stimularea adoptării voluntare a cărții de identitate electronice și a semnăturii digitale asociate de către cetățeni (8,5 milioane de beneficiari); ○ stimularea adoptării semnăturii digitale calificate. • În componenta C12.R1 și C12.I1 sunt propuse intervenții prin care să se asigure accesul la asistență medicală prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale către populația vulnerabilă, inclusiv prin mijloace de telemedicină; • În componenta 13 reformele în domeniul social, inclusiv prin implicarea societății civile urmăresc creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale a unor categorii defavorizate. Totodată, reformele din această componentă vizează dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de limitare a serviciilor de asistență socială coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.
19_III.4 Să finalizeze reforma venitului minim de incluziune 20_II.1 Să ofere soluții adecvate de substituție a veniturilor	***	13	C13.R3 se referă la implementarea venitului minim de incluziune (VMI) prin ajustarea cadrului legal privind măsurile active de ocupare pentru a răspunde noii facilități sociale create prin introducerea VMI, precum și prin modificarea legii cadru a asistenței sociale. Investiția se va concentra pe: • dezvoltarea Sistemului Național Integrat de Asistență Socială și asigurarea suportului logistic pentru implementarea VMI; • dezvoltarea de competențe specifice personalului din domeniul asistenței sociale; • digitalizarea și gestionarea proceselor de acordare a tuturor beneficiilor de asistență socială; • întărirea capacității de reacție rapidă în situații de criză. În contextul pandemic Guvernul României a adoptat și implementat mai multe măsuri de diminuare și preîntâmpinare a șomajului. Măsurile de substituție a veniturilor sunt avute în vedere cu precădere în cadrul altor instrumente specifice FESI 2014-2020, precum și NGEU. De exemplu, România are acces la un împrumut SURE de 4,09 miliarde EUR, care acoperă 8 scheme de muncă pe termen scurt, precum și a inclus anumite măsuri în cadrul pachetului REACT-EU. Complementar acestor măsuri, este propusă o reformă privind introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici (C13.R4 și C13.I3). Obiectivul acestei reforme constă în crearea unei politici de stimulare a formalizării muncii în domeniul lucrătorilor casnici și nu numai, prin politica de introducere a tichetelor de muncă cu scopul de a reduce combaterea activităților în economia neagră sau gri

			(economia informală), crescând nivelul de ocupare a forței de muncă în special a persoanelor cu nivel de calificare redus.
19_III.5 Să îmbunătățească funcționarea dialogului social.	***	13, 14	Având în vedere problemele structurale ce afectează procesul de consultare și dialog social, la nivelul PNRR, în cadrul C14.R1, C14.I4, vor fi realizate acțiuni de întărire a capacității administrative și digitalizarea partenerilor sociali. Astfel, intervențiile în acest sens sunt orientate pe îmbunătățirea dialogului social în cadrul sistemului de fundamentare sau analiza preliminară a impactului și asigurarea calității adecvate a procesului decizional. De asemenea, prin implementarea C13.R14 se va întări dialogul social în contextul modificării modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată. În procesul de implementare a reformei partenerii sociale vor avea un rol pregnant, atât în etapa de elaborare a propunerii de act legislativ privind transpunerea viitoarei Directive, cât și în cadrul tripartit de consultare pentru actualizarea periodică/ajustarea salariului minim în baza formulei de calcul.
19_III.6 Să asigure stabilirea salariului minim, pe baza unor criterii obiective, compatibile cu crearea de locuri de muncă și cu competitivitatea.	***	13	C13.R5 se axează pe modificarea modului de stabilire/actualizare a salariului minim brut pe țară garantat în plată, până în Q1 2024 Aceasta se va concretiza printr-o formulă de stabilire obiectivă a nivelului salariului minim în linie cu viitoarea legislație comunitară pentru stabilirea salariului minim la nivelul Statelor Membre. Reforma vizează: • Realizarea unei analize comprehensive privind modalitatea de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată; • Elaborarea actului legislativ privind mecanismul de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată (transpunerea Directivei privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană - 2020/0310/COD); • Adoptarea și intrarea în vigoare a actului legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată; • Monitorizarea și evaluarea mecanismului de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată.
20_II.4 Să atenueze impactul crizei asupra ocupării forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare	**	13	Prin PNRR sunt propuse intervenții privind stimularea economiei sociale (C13.R6) și integrarea pe piața muncii a persoanelor inactive/ lucrătorilor defavorizați (C13.R4 și C13.I3). Tratarea moderată a acestui enunț în cadrul PNRR se explică prin faptul că, de la declanșarea crizei sanitare, Guvernul României a întreprins o serie de măsuri menite să dezvolte/întărească anumite formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare. Pot fi amintite aici: • aplicarea măsurii reducerii timpului de lucru (kurzarbeit); • diversificarea și flexibilizarea formelor de organizare a activității în regim de telemuncă sau muncă la domiciliu; • oferirea de stimulente în vederea diminuării impactului crizei asupra angajaților. În lipsa acestor măsuri de sprijin, în perioada aprilie - decembrie 2020, rata șomajului ar fi fost, în medie în fiecare lună, cu 1,5 puncte procentuale mai mare față de valoarea efectiv comunicată de Institutul Național de Statistică; • asigurarea plății șomajului tehnic pe perioada suspendării temporare a contractului individual de muncă pentru max. 1.197.770 salariați, în vederea reducerii riscului de pierdere a locului de muncă în sectoarele economice confruntate cu dificultăți.

			Fiind un context punctual, măsurile deja întreprinse în vederea îndeplinirii acestui enunț vor fi menținute pe termen mediu și lung. Pe de altă parte, diversificarea măsurilor de activare este abordată mai degrabă în cadrul programelor operaționale pentru Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 (a se vedea Programul Operațional Educație și Ocupare -POEO și Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială - POIDS).
19_III.7 Să îmbunătățească accesul la asistență medicală și eficiența sectorului sănătății din punctul de vedere al costurilor, inclusiv prin favorizarea tratamentului ambulatoriu. 20_I.3 Să consolideze reziliența sistemului de sănătate, inclusiv în ceea ce privește personalul medical și produsele medicale și să îmbunătățească accesul la serviciile de sănătate.	***	7 12	Ca răspuns la această recomandare specifică de țară obiectivele reformelor propuse în domeniul sănătății sunt ambițioase și vizează: • Reducerea disparităților de acces la servicii medicale de bază dintre regiuni, dintre rural și urban și, respectiv, dintre diferitele categorii sociale; • Creșterea accesului la servicii medicale de calitate inclusiv prin utilizare facilităților de telemedicină; • Îmbunătățirea evaluării costurilor reale, eficienței și predictibilității serviciilor de sănătate; • Optimizarea cheltuielilor din sistemul de sănătate, în funcție de raportul cost/beneficiu. În ceea ce privește îmbunătățirea accesului la asistență medicală, C12.I1 urmărește: ○ Creșterea accesului populației din zonele rurale și din zonele defavorizate la asistență medicală de bază, inclusiv la servicii de prevenție și de diagnostic și tratament precoce; ○ Creșterea complexității serviciilor medicale în asistența medicală primară, ambulatorie și comunitară. ○ Finanțarea ambulatoriilor de specialitate publice, a centrelor comunitare aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, precum și cabinete/clinici de medicină de familie. În cadrul acestei investiții vor fi construite 200 de centre comunitare integrate în zonele rurale marginalizate și în zonele urbane marginalizate. În vederea îmbunătățirii accesului la asistență medicală, este avută în vedere și operaționalizarea sistemului de telemedicină, atât din punct de vedere normativ (C13.R1), cât și funcțional/logistic (C7.I3). Din perspectiva consolidării rezilienței sistemului de sănătate, reforma managementului serviciilor de sănătate și a resurselor umane din sănătate (C13.R3), implică și măsuri privind profesionalizarea managementului serviciilor de sănătate și crearea unor parcursuri profesionale clare pentru toate tipurile de personal. De asemenea, investițiile vizează atât infrastructura medicală prespitalicească, cât și cea spitalicească publică.
19_IV.1 Să axeze politica economică în materie de investiții pentru sectorul transporturilor, vizând în special sustenabilitatea acestuia, pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe	***	1	În domeniul gestionării sistemului de apă sunt vizate reforme referitoare la: • Consolidarea cadrului de reglementare pentru managementul sustenabil al sectorului de apă și apă uzată și pentru accelerarea accesului populației la servicii de calitate conform directivelor europene (C1.R1); • Reconfigurarea actualului mecanism economic al Administrației Naționale Apele Române (ANAR) în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei-cadru privind apa și a Directivei privind inundațiile (C1.R2). Ca răspuns la această recomandare din perspectiva contribuției la consolidarea infrastructurii de mediu, investițiile acestei componente vizează: • Extinderea sistemelor de apă și canal în localități aflate în aglomerări mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul accelerat de conformare cu Directivele europene (C1.I1);

inovare, ținând seama de disparitățile regionale 20_III.3 Să direcționeze cu prioritate investițiile către tranziția ecologică și digitală, în special către transportul durabil și infrastructura de servicii digitale 20_III.4 Producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient, precum și tranziția către infrastructura de mediu, inclusiv în regiunile miniere			• Colectarea apelor uzate în aglomerările mai mici de 2000 de l.e. care împiedică atingerea unei stări bune a corpurilor de apă și / sau afectează arii naturale protejate (C1.I2); • Sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente (C1.I3); • Adaptarea la schimbările climatice prin automatizarea și digitalizarea echipamentelor de evacuare și stocare a apei la acumulări existente pentru asigurarea debitului ecologic și creșterea siguranței alimentării cu apă a populației și reducerea riscului la inundații (C1.I4); • Dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență (C1.I5); • Realizarea cadastrului apelor (C1.I6); • Extinderea rețelei naționale de observații din cadrul Sistemului Meteorologic Integrat Național SIMIN (C1.I7).
		2	Pentru răspunde la această recomandare obiectivul C2 urmărește consolidarea rezilienței sectorului forestier, prin creșterea rolului pădurilor și vegetației forestiere în stocarea carbonului, combaterea efectelor schimbărilor climatice și asigurarea de servicii de mediu în zone de risc climatic, cu investiții în digitalizare, tehnologii moderne și un sistem eficient de combatere a tăierilor ilegale. Pe partea de păduri reforma (C2.R1) este orientată pe îmbunătățirea sistemului de management și a celui privind guvernanța în domeniul forestier prin dezvoltarea unei noi Strategii forestiere naționale și a legislației subsecvente (Codul Silvic și legislație forestieră secundară). Astfel, investițiile referitoare la această reformă se axează pe: • obținerea de noi suprafețe ocupate de păduri, inclusiv păduri urbane și refacerea și regenerarea naturală a unor ecosisteme forestiere degradate, inclusiv habitate forestiere incluse în rețeaua Natura 2000 (C2.I1); • pepiniere și tehnologii moderne de producere a puieților (C2.I2) În ceea ce privește protejarea biodiversității reforma (C2.R2) este orientată pe îmbunătățirea sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficace a Strategiei Europene privind biodiversitatea. În acest sens, investițiile aferente acestei reforme se referă la: • actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (C2.I3); • reconstrucția ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă (C2.I4);
		3	În domeniul managementului deșeurilor obiectivul componentei urmărește accelerarea procesului de extindere și modernizare a sistemelor de gestionare a deșeurilor cu accent pe colectarea separată, măsuri de prevenție, reducere, reutilizare și valorificare în vederea conformării cu directivele aplicabile și tranziției la economia circulară. Astfel, investițiile se concentrează pe: • Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de orașe/comune (C3.I1);

			• Dezvoltarea infrastructurii pentru managementul gunoiului de grajd și al altor deșeuri agricole compostabile (C3.I2); • Dezvoltarea capacității tehnice a autorităților prin achiziția de echipamente de monitorizare, control și raportare (C3.I3).
		4	În domeniul transporturilor sunt vizate reforme structurale referitoare la: • Îmbunătățirea cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil, sigur și decarbonificat (C4.R1); • Îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanta corporativă (C4.R2) Aceste reforme se axează pe următoarele investiții: • Modernizarea liniilor de cale ferată cu implementare ERTMS 2, dezvoltarea infrastructurii feroviare metropolitane și interconectarea liniilor de cale ferată în stații; reînnoirea și electrificarea liniilor de cale ferată secțiuni selectate (C4.I1); • Achiziționarea de material rulant sustenabil; modernizarea materialului rulant existent (C4.I2); • Dezvoltarea infrastructurii rutiere sustenabile pe rețeaua TEN-T, taxarea rutieră, managementul traficului și siguranța rutieră; (C4.I3); • Dezvoltarea rețelei de transport cu metroul în Municipiile București și Cluj Napoca (C4.I4).
		5	Componenta referitoare la Valul Renovării vizează asigurarea tranziției către un fond construit rezilient și verde prin intermediul unui set de reforme prin care să se accelereze renovarea clădirilor din perspectiva sporirea eficienței energetice și consolidării seismice, inclusiv introducerea practicilor de economie circulară în construcții. Astfel, investițiile vizează, în principal, instituirea unui fond „renovation wave” care să finanțeze adecvat lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent (clădiri rezidențiale, clădiri publice, clădiri istorice).
		6	În domeniul tranziției energetice se vor întreprinde intervenții referitoare la asigurarea tranziției verzi și a digitalizării sectorului energetic prin promovarea producției de energie electrică din surse regenerabile, a eficienței energetice și a tehnologiilor viitorului. Astfel, obiectivele reformelor și intervențiilor vizează: • Creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032; • Elaborarea unui parcurs realist și bazat pe date pentru atingerea neutralității climatice în 2050 – conform cu Pactul Verde European; • Stimularea investițiilor de eficiență energetică în industrie, atât pentru IMM-uri cât și pentru întreprinderi mari – conform cu recomandări PNIESC; • Creșterea competitivității, eficienței energetice și utilizării surselor regenerabile în sectorul încălzire răcire – Recomandare Semestrul European; • Dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare de producție și utilizare integrată a hidrogenului, concomitent cu susținerea unor proiecte pilot ambițioase în acest sector; • Creșterea penetrării tehnologiilor digitale în sectorul energetic, centrate pe consumator;

			• Revizuirea modelului de piață pentru energie electrică, prin introducerea contractelor bilaterale de tip PPA și contractelor pentru diferență, în vederea stimulării investițiilor în noi proiecte de producție de energie electrică din surse regenerabile. Țintele asumate pentru reforma creșterii eficienței energetice sunt: – Numărul maxim estimat de beneficiari ai fiecărei măsuri este de 2.000 per an, conform normelor Regulamentului (UE) 1407/2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, raportat la suma alocată prin estimarea costurilor fiecărei măsuri prin referire la plafonul de minimis aplicabil. Astfel 2000 de beneficiari reprezintă indicatorii cantitativi de referință. – Număr utilizatori activi ai platformei digitale destinată integrării sistemelor de contabilizare și transmitere a consumului de energie: 5.000 la Q4 2024. – În vederea atingerii țintelor de eficiență energetică la nivel național, România urmărește realizarea de economii anuale de energie de cel puțin 0,8% din consumul de energie finală. – Atingerea țintei naționale de eficiență energetică 32,5% până în 2030. – Creșterea ponderii surselor regenerabile de energie cu 5% până în 2027.
		7	În ceea ce privește infrastructura de servicii digitale sunt propuse patru reforme comprehensive, însoțite de investiții substanțiale, prin care să se asigure tranziția digitală: • dezvoltarea și implementarea unui cadru unitar pentru definirea arhitecturii de sistem, a principalelor servicii livrate de către acesta, a componentelor de infrastructură și guvernanta care să faciliteze livrarea lor într-un mod cât mai eficient incluzând proiectarea, implementarea și operarea cloud-ului guvernamental cu scopul interconectării sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată; • alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale prin măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 prin dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv în corelație cu rețelele de transport și zonele de interes de mediu.
		8	Pentru răspunde la această recomandare specifică de țară în cadrul componentei referitoare la reforma fiscală sunt definite două intervenții (C8.R5 și C8.I8) referitoare la sprijinirea accesului IMM-urilor la finanțare prin înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare. Astfel, segmentele țintă ale BND și produsele financiare care au fost prenotificate la Comisia Europeană o parte semnificativă de operațiuni tangente cu domeniile vizate de această recomandare specifică de țară (eficientizare energetică, schimbări climatice, protecția mediului, inovare, internaționalizare etc.).
		9	Reforma se axează pe creșterea atractivității sistemului național CDI și a carierei de cercetător, precum și pe creșterea atractivității sistemului național CDI. Investițiile vor urmări: • îmbunătățirea guvernantei sistemului național CDI (C9.R2); • reforma carierei de cercetare (C9.R3); • întărirea cooperării între sectorul CDI și mediul privat (C9.R4); • atragerea de resurse umane de înalta calitate în domeniul CDI din afara României, pentru a realiza „brain circulation” (C9.R5);

			• sprijinirea perfecționării tinerilor cercetători români la început de carieră câștigători la competiții europene, posesori de certificate de excelență prin susținerea financiară a proiectelor CDI , acțiuni Marie Skłodowska Curie (C9.I9); • crearea și coordonarea unei rețele de centre regionale de orientare în carieră care vor fi și factori cheie în creșterea atractivității sistemului național CDI si promovarea științei în societate (C9.I10); • Facilitarea participării la un Proiect Important de Interes European Comun (IPCEI) în microelectronică (C9.I4)
19_IV.2 Să îmbunătățească procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari și să se accelereze punerea în aplicare a acestora 20_III.2 Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică	***	Orizontal	Având în vedere specificul său, prin PNRR vor fi finanțate în principal proiectele majore/sistemiche mature. Astfel, în procesul de elaborare a PNRR autoritățile responsabile de implementarea reformelor și măsurilor de investiții au ținut cont de particularitățile Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) și au înaintat propuneri de intervenții majore mature și fezabile în sensul operaționalizării obiectivelor finanțate până cel târziu la 31 august 2026. În ceea ce privește promovarea investițiilor private pentru a favoriza redresarea economică în cadrul PNRR sunt prevăzute măsuri privind: • debirocratizarea și eficientizarea administrativă (C9.R1, C9.I1); • stimularea accesului la finanțare al mediului de afaceri, prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor întreprinderilor, inclusiv prin dezvoltarea capacității instituționale pentru gestionarea unui Fond de capital de risc (C9.I2, C9.I3); • creșterea rezilienței companiilor de stat ca urmare a operaționalizării principiilor guvernantei corporatiste (C4.R2, C6.R2, C14.R9).
19_IV.3 Să îmbunătățească eficiența achizițiilor publice și să asigure punerea în aplicare integrală și sustenabilă a strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice	**	7, 14	În ultima perioadă au fost întreprinse măsuri concludente care să răspundă acestei RST: • Modificări legislative (ex: OUG nr. 114/2020, în vigoare din 13 iulie 2020), care a vizat: ○ Reducerea perioadelor de derulare a procedurilor de achiziție publică; ○ Implementarea regimului light-touch pentru achiziția serviciilor sociale prin utilizarea de proceduri interne proprii; ○ Fluidizarea procesului de remedii și căi de atac; ○ Creșterea transparenței procesului de achiziție public. • OUG nr. 25/2021 privind modificarea și completarea unor acte normative în domeniul achizițiilor publice; • Crearea grupului de lucru pentru identificarea unor măsuri punctuale de simplificare, creat în cadrul Protocolului de colaborare interinstituțională; Ținând cont de acestea, în cadrul PNRR, prin reformarea sistemului național de achiziții (C14.R8) se urmărește eficientizarea procesului de achiziții, în sensul identificării măsurilor de simplificare aferente, concomitent cu întărirea capacității administrative a autorităților/entităților contractante, într-un cadrul legal flexibil și coerent. Sunt avute astfel în vedere următoarele măsuri: • Automatizarea/digitalizarea procesului de achiziții publice; • Dezvoltare de noi instrumente operaționale (instrucțiuni/notificări); • Profesionalizarea personalului implicat în achiziții publice;

			• Simplificarea documentelor administrative utilizate în procesul de evaluare a ofertelor. În cadrul investiției specifice digitalizării achizițiilor publice (C7.I7) se urmărește implementarea formularelor electronice - eForms la nivel național. Această investiție va conduce la: – creșterea transparenței în procedurile de achiziții publice prin furnizarea de instrumente digitale care să prevină neregulile în cadrul procedurilor de achiziții publice și, prin urmare, să contribuie la reducerea corupției și fraudei în sectorul public; – armonizarea interfețelor și a proceselor, precum și a îmbunătățirii accesului operatorilor economici la procedurile de achiziții publice prin asigurarea unei utilizări transparente și previzibile în cadrul sistemului național de licitații electronice; – îmbunătățirea eficienței administrației naționale, simplificarea procedurilor și reducerea birocrăției atât pentru autoritățile contractante, cât și pentru operatorii economici; – consolidarea guvernantei achizițiilor publice bazată pe dovezi.
19_V.1 Să se asigure că inițiativele legislative nu subminează securitatea juridică, prin îmbunătățirea calității și a previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, prin evaluări efective ale impactului și prin simplificarea procedurilor administrative 20_IV.1 Să îmbunătățească eficacitatea și calitatea administrației publice, precum și Previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali	***	14	În ceea ce privește intervențiile care să contracareze acțiunile legislative pentru subminarea securității juridice sunt avute în vedere reformele C14.R5, C14.R6 și C14.R6. Obiectivul acestora vizează creșterea eficienței serviciilor în sistemul judiciar, consolidarea independenței justiției, îmbunătățirea cadrului de integritate precum și intensificarea luptei împotriva corupției. Ca aspect focal al acestor trei reforme se urmărește implementarea strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar prin: • Dezvoltarea cadrului instituțional prin: adoptarea noilor legi ale justiției (organizare judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și statut magistrați); modificarea codului penal și a codului de procedură penală pentru a le pune în acord cu deciziile Curții Constituționale a României și directivele europene relevante; consolidarea inspecției judiciare; • Dezvoltarea managementului resurselor umane în sistemul judiciar, fiind avute în vedere procedurile de selecție și promovare a magistraților, inclusiv creșterea rolului CSM în procedura de numire a procurorilor de rang înalt și asigurarea resursei umane în funcție de volumul de activitate al instanțelor și parchetelor; • Specializarea urmăririi penale în cazul infracțiunilor de mediu; • Implementarea Strategiei Naționale Anticorupție prin: ○ Consolidarea climatului de integritate; ○ Creșterea transparenței instituțiilor publice; ○ Creșterea încrederii populației în instituțiile și autoritățile statului; ○ Dezvoltarea aplicării instrumentelor de prevenire a corupției În ceea ce privește sporirea previzibilității procesului decizional, inclusiv prin consultări adecvate cu părțile interesate, măsurile vizate în PNRR se concentrează pe îmbunătățirea managementului performant al resurselor umane în sectorul public prin care se vizează realizarea tranziției către managementul strategic, modern, digital și verde al resurselor umane din administrația publică. Sunt vizate astfel următoarele intervenții: • Reforma funcției publice prin digitalizare și managementul parcursului de carieră (C14.R3);

			• Adoptarea unei noi politici de salarizare în sectorul public coerentă, conectată cu performanța obținută și sustenabilă pe termen lung, prin modificarea și modernizarea legislației în domeniul sistemului de salarizare publică (C14.R4). Referitor la îmbunătățirea cadrului de elaborare și implementare a politicilor, transparență sporită și încredere în sectorul public intervențiile incluse în PNRR sunt orientate pe: • Întărirea capacității de coordonare a politicilor și analiză de impact la nivelul Guvernului și al ministerelor coordonatoare (C14.R1); • Întărirea coordonării la Centrul Guvernului (C14.R2), care să vizeze: ○ asigurarea eficienței și eficacității măsurilor și politicilor verzi, prin operaționalizarea unui mecanism de coordonare și implementare a Pactului Verde European în România, condus de Secretariatul General al Guvernului și Administrația Prezidențială; ○ reforma administrației publice prin promovarea și coordonarea unei politici publice coerente de dezvoltare durabilă la toate nivelurile și în toate sectoarele statului cu focus pe transformare digitală și creșterea relevanței utilizarea abordării științifice în politicile publice de dezvoltare durabilă; ○ consolidarea cadrului legal și instituțional pentru o coordonare eficientă a inițiativelor de guvernare deschisă (Open Government initiative).
19_V.2 Să consolideze guvernanța corporativă a întreprinderilor de stat	***	4; 6; 14	C14.R9 se axează pe îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernanței corporative în cadrul întreprinderilor de stat prin reorganizarea și restructurarea companiilor și participațiilor statului, inclusiv cele de la nivelul UAT-urilor. Reforma va consta în principal în modificarea și actualizarea Legii nr. 11/2016, profesionalizarea și depolitizarea membrilor CA-urilor; crearea unui task force distinct la nivelul SGG care să aibă responsabilități de monitorizare și coordonare a companiilor de stat; introducerea unui nou sistem de indicatori de performanță pentru membrii consiliului de administrație al companiilor de stat; precum și măsuri de auditare și derulare a planurilor de restructurare. Investițiile vizează astfel: • servicii de consultanță, asistență și training în procesul de reorganizare și restructurare a companiilor și participațiilor statului; • selecție și recrutare pentru numirea în consiliile de administrație a unor profesioniști; • servicii de consultanță și asistență în procesul de listare; • servicii de consultanță și asistență juridică pentru acele proceduri judiciare care presupun constrângeri de mediu, ajutor de stat și reglementări la nivelul Uniunii Europene. În ceea ce privește domeniul transporturilor și infrastructurii reforma C4.R2 se axează pe îmbunătățirea capacității instituționale de management și guvernanță corporativă în companiile de stat gestionate de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii. Astfel, obiectivele reformei vizează: • Îmbunătățirea capacității administrative și manageriale a ministerului, pentru realizarea obiectivelor strategice de investiții; • Îmbunătățirea managementului companiilor de stat, prin implementarea măsurilor de eficientizare a activității și îmbunătățire a performanței.

		▶ În mod concret prin această reformă se are în vedere: • reconfigurarea activității și desființarea Autorității pentru Reformă Feroviară (ARF); • operaționalizarea unei noi companii de management de proiect pentru investiții rutiere (C.N.I.R.) și reorganizarea C.N.A.I.R; • îmbunătățirea managementului performanței conform principiilor de guvernanță corporativă pentru CFR SA, CFR Călători și Metrorex • monitorizarea contractelor de performanță, a KPI la nivelul tuturor companiilor din subordinea MTI și corelarea cu politicile publice relevante precum și suportul necesar pentru a eficientiza implementarea proiectelor. Prin C6.R2 se va realiza selectarea și numirea membrilor consiliilor de conducere și / sau de supraveghere ale companiilor de stat din domeniul energie, pe baza unei proceduri transparente și competitive, cu un mandat de 4 ani și pe baza unui sistem de remunerare bazat pe obiective cantitative și calitative legate de performanțele financiare (de exemplu, venituri și rentabilitate, implicarea fondurilor din bugetul de stat) și performanța serviciilor furnizate de întreprinderi (de exemplu, pe baza unui sondaj reprezentativ privind satisfacția clienților, realizat de către un organism independent).
--	--	--

1.3 Egalitatea de gen și de șanse

PNRR abordează aspectele referitoare la existența și persistența inechităților de gen și a celor de șanse, în cazul persoanelor vulnerabile. Prin intermediul componentelor incluse, PNRR va contribui la atingerea obiectivelor următoarelor strategii care au legătură directă cu aplicarea principiilor 2 (egalitatea de gen) și 3 (egalitatea de șanse) din Pilonul european al drepturilor sociale:

- ▶ Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027;
- ▶ Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027;
- ▶ Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027;
- ▶ Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2021-2027.

Un element important al noii generații de strategii se referă la faptul că au fost întărite mecanismele de monitorizare și evaluare a acestora. De asemenea, noua generație de strategii permite dezagregarea datelor administrative (în anumite situații chiar și cele referitoare la apartenența la un grup etnic, cum ar fi românii). Astfel, vor putea fi furnizate în timp real evidențe mai clare privind evoluția fenomenelor sociale referitoare la egalitatea de gen sau de șanse.

Din perspectiva respectării principiilor 2 și 3 din Pilonul european al drepturilor sociale, în coroborare cu obiectivul 5 din Strategia pentru Dezvoltare Durabilă, componentele din cadrul PNRR urmăresc să contribuie la:

- ▶ creșterea ratei de participare a femeilor pe piața muncii, inclusiv prin acțiuni ce urmăresc reducerea disparităților salariale dintre sexe, precum și facilitarea proceselor de evoluție în carieră sau asumarea unor roluri antreprenoriale sau funcții de management;
- ▶ creșterea echilibrului de gen în sectoarelor care au procente mari de ocupare din rândul bărbaților precum: energie, economie verde și digitală, agricultura, industriile de construcții și transporturi;
- ▶ reducerea progresivă a numărului de persoane care au acces redus la servicii publice primare (sănătate, educație, protecție socială ș.a.).

Cu toate că în România s-au înregistrat anumite progrese în domeniul diminuării formelor de discriminare pe diverse criterii (gen, grup etnic sau social, dizabilitate ș.a.) în continuare persistă prejudecăți, stereotipuri, proceduri și norme cu efecte negative asupra stabilității emoționale, profesionale, economice și sociale a persoanelor. Totodată, criza sanitară a readus în prim plan o serie de subiecte care, cel puțin în cazul României din ultimul deceniu, păreau a fi oarecum trecute pe plan secund sau terțiar, dar care ascundeau procese sau considerente inechitabile sau discriminatorii, cum ar fi: rolul femeilor în îngrijirea copiilor; pierderea locurilor de muncă în cazul persoanelor cu dizabilități; alocarea limitată a resurselor pentru comunitățile izolate sau defavorizate, în special cele de romi ș.a. Astfel, componentele planului abordează fie direct, fie indirect, obiective referitoare la cauzele structurale care conduc la perpetuarea diverselor tipuri de inechități, mai ales a celor pe criterii de sex, origine socială, dizabilitate, apartenență la un grup etnic ș.a. În acest sens, toate cele 20 de principii ale Pilonului european ale drepturilor sociale sunt reflectate în plan, cele mai intens reprezentate fiind principiile 2 și 3.

Indexul Egalității de Gen (Gender Equality Index) din 2020 plasează România pe locul 26 din 28 (la nivelul Uniunii Europene), cu un scor de 54.4 (din 100) cu 13,5 puncte în minus față de media UE. Conform datelor furnizate de Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, față de 2010, scorul României a crescut cu doar 3,6 puncte (-0,1 puncte față de 2017). Poziția României în clasament a rămas aceeași din 2010 și a scăzut cu un loc față de 2017.

O primă provocare cu care se confruntă România din perspectiva egalității de șanse între bărbați și femei se referă la persistența cronică a dezechilibrelor pe piața muncii. În ultimul deceniu raportul dintre bărbați și femeile ocupate a fost de aprox. 1,3. Astfel, în 2020, conform datelor Institutului Național de Statistică rata de ocupare a femeilor a fost de 56,5 % în comparație cu 74,4% în cazul bărbaților. Conform unor date preliminare, în contextul pandemiei, numărul femeilor șomere din România a crescut cu 50%, în timp cea a bărbaților șomeri cu doar 16%. Chiar dacă rata șomajului rămâne în continuare mai ridicată în rândul bărbaților, în termeni absoluți două treimi dintre persoanele intrate în șomaj în 2020 au fost femei. De asemenea, ponderea femeilor din populația inactivă ca urmare a desfășurării responsabilităților familiale (20-64 ani) la nivelul anului 2019 era de aproximativ 36%. În ultimul deceniu această pondere a crescut cu 10 puncte procentuale, chiar dacă au fost luate anumite măsuri guvernamentale (cum ar fi Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor) care au facilitat bărbaților optarea, pe lângă concediul parental, și pentru concediu de creștere a copilului. Una dintre cauzele acestui fenomen se referă atât la lipsa creșelor, cât și la cea a predominanței stereotipurilor angajatorilor referitoare la responsabilitățile familiale ale femeilor de a crește și îngriji copiii. De asemenea, activitățile femeilor de îngrijire a copiilor și de suplinire a serviciilor de educație au crescut considerabil de la declanșarea crizei pandemice din cauza închiderii grădinițelor și școlilor. În acest sens, Componenta C15 răspunde acestei provocări prin înființarea și operaționalizarea unui număr de 522 de servicii standard și complementare (110 creșe nou construite și 412 de servicii complementare) în cele 41 de județe și în municipiul București. Astfel, prin intermediul acestei investiții se va contribui la reducerea timpului alocat de femei pentru sarcinile de îngrijire a copiilor, precum și facilitarea revenirii la locul de muncă pentru femeile care nasc.

În pofida creșterii în ultimul deceniu a câștigurilor medii lunare înregistrate atât de femei (+ 70%), cât și de bărbați (+ 65%), disparitatea de gen persistă. Femeile câștigă cu 4% mai puțin decât bărbații, fiind cea mai mică rată din UE. În schimb, decalajul de pensii între femei și bărbați este de 28%. În acest sens, prin componenta C8 se abordează și această provocare prin propunerea unui set de măsuri de reformare a sistemului de pensii prin care în timp să se diminueze decalajul de pensii între bărbați și femei. Totodată, prin adoptarea și intrarea în vigoare a actului legislativ privind mecanismul obiectiv de stabilire a salariului minim brut pe țară garantat în plată, reformă prevăzută în cadrul componentei C13, se va contribui la reducerea diferenței de remunerare între femei și bărbați prin stabilirea unui cadru unitar pentru salariile minime.

Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice a întărit aplicarea principiului nediscriminării și instituirii unui tratament egal cu privire la personalul din sectorul bugetar care prestează aceeași activitate și are aceeași vechime în muncă și în funcție. Cu toate acestea, se perpetuează anumite discrepanțe de salarizare, inclusiv pe criterii de gen. Consolidarea principiului egalității de remunerare între femei și bărbați prin transparentizare, atât în domeniul public, cât și în domeniul privat, inclusiv prin aplicarea adecvată a legislației în vigoare în domeniul salarizării reprezintă unul dintre obiectivele specifice din Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027. De aceea, prin aplicarea principiului privind *asigurarea plății egale pentru muncă de valoare egală*, reforma în domeniul salarizării unitare în sectorul public inclusă în componenta C14 va urmări realizarea acestui obiectiv cel puțin în cazul sectorului public.

La fel ca în cazul altor state membre UE, în România este înrădăcinat fenomenul segregării în educație și pe piața muncii în domeniul TIC. Conform Indexului Egalității de Gen din 2020, la nivelul datelor din 2018 ponderea absolventelor femei de studii TIC era de 35% în raport cu cea a bărbaților de 65%. România se află astfel pe locul 3 la număr de femei specializate în domeniul TIC, cu mult peste media UE. Cu toate acestea, în 2019 ponderea specialistelor femei în domeniul TIC era de doar 23%, iar cea a cercetătoarelor și inginerelor în sectoarele de înaltă tehnologie era de 24%. Eliminarea factorilor care conduc la dezechilibre de gen în anumite domenii de studiu, inclusiv în cele STEM constituie un obiectiv specific al Strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027. În acest sens, componenta C7 pune accentul pe contribuția la construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță. Astfel, sunt avute în vedere aplicarea unor măsuri prin care să se reducă diferențele de formare profesională și ocupare a femeilor în domeniul TIC. De asemenea, în cadrul reformelor specifice sectorului cercetării, dezvoltării și inovării (componenta C9) vor fi implementate măsuri de atragere a femeilor către cariera de cercetător, mai ales în acele domenii în care se înregistrează dezechilibre structurale de gen (cum ar fi cele din categoria STEM).

În aprecierea Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), România se număra printre țările în care 80% dintre romi trăiesc sub pragul riscului de sărăcie. Pe de altă parte, Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), structură reprezentativă a Consiliului Europei, menționează, în Raportul privind România din 2019, că situația locuințelor pentru romi rămâne o

chestiune îngrijorătoare: un procent semnificativ din populația romă trăia fără apă curentă (68%) și fără o baie sau toaletă în interiorul locuinței (79%). Conform Raportului privind drepturile fundamentale 2018 al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), din rândul persoanelor intervievate din România, 42% din romi și 12% din persoanele de altă etnie au declarat că nu au acces la energie electrică, la apă curentă sau la canalizare. Nevoia de energie electrică, apă și canalizare rămâne nesatisfăcută în cazul a 84% din romii intervievați în România, față de 52% din persoanele de altă etnie din proximitate. Proporția locuințelor racordate la apă curentă, gaze, canalizare, apă caldă, termoficare este dublă în cazul comunităților nelocuie de romi față de cea a comunităților locuite de romi. Doar 24% dintre romi au un drum pietruit în apropierea casei sau din pământ. În acest sens, investiția 3 din cadrul componentei C1 precum și investițiile din cadrul componentei C10 răspund acestei provocări.

Studiul Institutului Român pentru Evaluare și Strategie din 2018 arată că 52% dintre romi aveau venituri sub 1500 lei, în timp ce numai 24% din restul populației declarau că se află sub acest prag și doar 15% dintre romi aveau venituri peste 2000 de lei. Comparativ cu situația de la începutul deceniului trecut, deși se constata o relativă îmbunătățire a situației romilor, decalajele dintre veniturile populației rome sărace se mențin și chiar se accentuează, atât față de categoria romilor înstăriți, cât și față de restul populației. În acest sens, reformele incluse în componenta C13, respectiv implementarea Venitului Minim de Incluziune, precum și introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici vor contribui la îmbunătățirea veniturilor în familiile rome. La fel, studiul Institutului Român pentru Evaluare și Strategie din 2018 arată că numai pentru 39% dintre romi efectuează controlului medical anual și numai 12% susțin că au beneficiat de îngrijire de specialitate în spital. De aceea, prin reformele și investițiile din componenta C12 dedicată sănătății se așteaptă reducerea inegalităților în ceea ce privește accesul la asistența medicală prin construcția de centre comunitare integrate în comunitățile defavorizate, implicit locuite de romi, și prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale și către romi, inclusiv prin mijloace de telemedicină.

Conform datelor celui de-al doilea studiu al UE privind minoritățile și discriminarea (EU-MIDIS II), România nu a înregistrat în ultimii ani progrese în domeniul facilitării accesului copiilor romi la învățământul timpuriu. Nici în învățământul obligatoriu nu s-au constatat progrese, chiar dacă decalajul de acces al romilor la acest nivel de educație este mai mic decât în cazul educației timpurii. Ponderea copiilor romi care frecventează învățământul obligatoriu este de 78% (față de 95% pentru ceilalți copii din vecinătate). Decalajul se mărește din nou în cazul accesului la învățământul liceal, unde regăsim mai puțin de un sfert dintre elevii romi (22%), comparativ cu populația majoritară unde ponderea urcă la 80%. De aceea, prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație, prevăzut în cadrul componentei C15, va crește rata de participare a copiilor romi la educație. De asemenea, în vederea dezvoltării/creșterii abilităților necesare pentru accesarea mai facilă a locurilor de muncă de către cetățenii de etnie romă, prin reformele și investițiile din componenta C7, cele referitoare la dezvoltarea competențelor digitale, vor fi oferite programe de educație continuă a tuturor categoriilor de vârstă în domeniul alfabetizării digitale. Vor fi aplicate măsuri de stimulare a participării romilor la aceste programe de dezvoltare a competențelor digitale.

Prin înființarea serviciilor de îngrijire pe timpul zilei în cele mai vulnerabile comunități cu risc de separare, investiție aferentă componentei C13, se va contribui la atingerea cadrului strategic al UE pentru egalitate, incluziune și participare a comunității de romi, în special în ceea ce privește scăderea decalajului dintre copiii romi și ceilalți copii, astfel încât până în 2030 nivelul de sărăcie caracteristic copiilor romi să se diminueze considerabil. Înființarea serviciilor de îngrijire a copilului va reprezenta o măsură națională specifică care vizează nevoia de a sprijini copiii romi și familiile acestora în cele patru obiective sectoriale interdependente (educație, locuințe, asistență medicală și reducerea sărăciei).

Persoanele cu dizabilități reprezintă un grup semnificativ în România, cu un profil divers. Oficial, în 2020 în România existau 853.465 de persoane înregistrate ca având certificate de încadrare în grad de handicap și 457.730 care primeau pensie de invaliditate – fără a exista o estimare privind suprapunerea dintre aceste două grupuri. Conform datelor Eurostat, România are aproximativ un sfert din populația cu vârste de 16 ani și peste cu dizabilități, din care persoanele cu limitări ale activității severe reprezintă 6% din populație (1,2 milioane persoane). Jumătate dintre persoanele cu dizabilități au vârste de 65 de ani și peste, iar alte 30% sunt cu vârste între 50 și 64 de ani. Persoanele care suferă de limitări ale activității au o probabilitate mai mare de a fi femei și de a avea un nivel mai scăzut de educație.

Persoanele cu dizabilități întâmpină dificultăți semnificative de acces fizic în sediul clădirilor publice sau chiar al locuințelor proprii. Dintre persoanele cu dizabilități, cele mai multe au dificultăți mari sau incapacitate totală de a merge sau de a urca scări (38%), urmate de dificultăți de vedere, memorare și concentrare (13%) și îngrijire proprie (13%). Având în vedere gradul extrem de scăzut de accesibilitate a tuturor clădirilor accesibile pentru public, inclusiv a celor administrate de către autoritățile publice centrale, județene și locale și inclusiv a celor care deservește în mod direct persoanele cu dizabilități, cum ar fi: DGASPC, primării, case teritoriale de pensii, dar mai ales unități de învățământ (peste 50% dintre școlile din România nu facilitează accesul persoanelor cu dizabilități fizice) investițiile din cadrul componentelor C5, C12, C13, C15 vor viza îmbunătățirea accesibilității persoanelor cu dizabilități în clădirile renovate ale serviciilor publice sau celor rezidențiale. De asemenea, reformele și investițiile asociate componentei C7 implică diferite măsuri de îmbunătățire a accesibilizării complete a mediului informațional și comunicațional pentru persoanele cu dizabilități în vederea creșterii accesului acestora la servicii publice.

În ceea ce privește mijloacele de transport, persoanele cu limitări le accesează în proporție mult mai scăzută decât cele fără limitări și declară în procente mult mai ridicate că se confruntă cu probleme în utilizarea acestora. Conform unei anchete derulate de BERD în 2020 în vederea stabilirii diagnozei situației persoanelor cu dizabilități în România, doar 23% dintre persoanele cu unele limitări și 18% dintre persoanele cu limitări severe utilizaseră un mijloc de transport la data anchetei, față de 30% în cazul persoanelor fără limitări, în cadrul anchetei desfășurate cu persoane cu dizabilități și persoane fără dizabilități. De asemenea, există un decalaj urban-rural accentuat, mai mare pentru persoanele cu dizabilități. Dintre persoanele care au folosit mijloacele de transport public, au avut unele dificultăți sau dificultăți în a accesa mijloacele de transport 36% dintre persoanele cu limitări severe și 15% dintre persoanele cu unele limitări față de 7% dintre persoanele fără limitări. În acest sens, investițiile aferente achiziției de material rulant în cadrul componentelor C4, precum și cele referitoare la achiziția de

mijloace de transport în comun în cadrul componentei C10 vor viza îmbunătățirea accesibilității la serviciile de transport în comun a persoanelor cu dizabilități.

În România, serviciile din comunitate pentru persoanele cu dizabilități sunt insuficient dezvoltate și există încă persoane cu dizabilități în îngrijire rezidențială de tip instituționalizat. În mod special, în cea mai mare parte copiii cu cerințe educaționale speciale nu beneficiază de serviciile de sprijin necesare pentru a urma un învățământ de masă de calitate și ating un nivel de educație mult mai scăzut. În același timp, prin absența facilităților necesare, persoanele cu dizabilități se simt singure într-o măsură mult mai mare decât cele fără dizabilități și nu pot participa la viața publică și politică în condiții de egalitate cu ceilalți. În ultimii ani autoritățile publice de specialitate au întreprins demersuri privind programarea, implementarea și monitorizarea acțiunilor de pregătire pentru transferul persoanelor cu handicap din centrele rezidențiale de tip vechi în alternative de tip familial sau rezidențial înființate/dezvoltate în cadrul comunității. Chiar dacă aceste demersuri sunt susținute prin intermediul fondurilor de coeziune (Programul Operațional Regional 2014-2020, Programul Operațional Capital Uman 2014-2020), acestea încă nu au oferit rezultate convingătoare în ireversibilitatea proceselor. De aceea, prin reformele sociale asumate în cadrul componentei C13 se propune intensificarea acțiunilor de creștere a rezilienței sociale în comunitate, având ca scop prevenirea instituționalizării și îmbunătățirea calității vieții persoanelor adulte cu dizabilități. În acest sens, investițiile asociate acestei reforme vor viza reabilitarea/renovarea și dezvoltarea infrastructurii sociale pentru persoanele cu dizabilități.

În tabelul de mai jos sunt oferite o serie de exemple de intervenții concrete sau efecte așteptate ca urmare a aplicării componentelor incluse în PNRR, în conformitate cu principiile 2 (egalitatea de gen) și 3 (egalitatea de șanse) din Pilonul european al drepturilor sociale. O parte semnificativă dintre acestea contribuie la accelerarea proceselor de atenuare a provocărilor generate de criza sanitară.

Pilonul	Egalitatea de gen (Principiul 2)	Egalitatea de șanse (Principiul 3)
I	În corespundere cu ținta 6.2 din Strategia de Dezvoltare Durabilă 2030, această investiție pleacă de la premisa faptului că aproximativ 30% din populația rezidentă a României nu beneficiază de servicii de apă curentă, iar 45% nu este racordată la sisteme de canalizare. Din punct de vedere social, femeile sunt cele mai afectate de lipsa acestor servicii prin faptul că alocă mult mai mult timp pentru asigurarea accesului la apă în vederea efectuării muncii domestice și de îngrijire (aproximativ 75% din munca domestică și de îngrijire este realizată de către femei). Astfel, ca efect, timpul	> Implementarea unor măsuri pentru asigurarea accesului mai bun la apă și canalizare, în special pentru grupurile vulnerabile și marginalizate. Astfel, gospodăriile care nu au beneficiat până acum de aceste facilități vor avea acces la condiții casnice moderne (C1.I3); > Pentru investițiile rutiere, sunt prevăzute în cadrul spațiilor de servicii, facilități dedicate persoanelor cu mobilitate redusă (C4.I1); > Pentru investițiile feroviare, atât componenta de infrastructură (prin modernizarea peronelor și a pasajelor pietonale de trecere) cât și componenta de material rulant (prin adaptarea

	economisit din activitățile de asigurare a apei necesare activităților domestice și de îngrijire va putea fi alocat altor nevoi, inclusiv celor specifice ocupării, educației/formării profesionale sau de relaxare. Prin urmare, din perspectiva de gen această investiție va avea un impact social pozitiv mare asupra femeilor.	vagoanelor modernizate pentru persoanele cu mobilitate redusă și pentru depozitarea bicicletelor (C4.I2 și C4.I3); > Pentru investițiile de metrou, respectiv infrastructura de metrou va fi prevăzută cu facilități pentru persoanele cu mobilități reduse (C4.I4); > Obligatorietatea prevederilor accesibilizarea clădirilor rezidențiale și/sau publice pentru persoanele cu dizabilități, prin crearea de facilități/adaptarea acestora la nevoile persoanelor cu dizabilități, precum și la îmbătrânirea populației (C5.R1 și C5.R2); > Asigurarea accesului la formarea profesională și recalificarea în domeniul conservării/restaurării, interesate de eficientizarea energetică non-invazivă și economia circulară (C5.R2 și C5.I4) > Crearea de facilități/adaptarea infrastructurii pentru persoanele cu dizabilități (rampe de acces) și alte măsuri suplimentare de dezvoltare durabilă (C5.I1).
II	> Asigurarea obligatorie a unui prag minim de participare a femeilor de 50% la programele de formare, instruire sau la cele de alfabetizare digitală (C7.I17).	> Asigurarea accesibilității pentru persoanele vulnerabile, inclusiv pentru cele cu dizabilități sau cu un nivel redus de competențe digitale, la serviciile publice digitale, în special sănătate, justiție, asistență socială ș.a. (C7.R1, C7.R4, C7.I3, C4.I4, C4.I6); > Asigurarea de servicii de instruire care vin în întâmpinarea nevoilor persoanelor vulnerabile în vederea dezvoltării/creșterii abilităților necesare pentru accesarea locurilor de muncă și asigurarea incluziunii digitale pentru cetățeni. Este prevăzut inclusiv un program de formare a bibliotecarilor care vor avea obligația de a organiza

		periodic în cadrul bibliotecilor publice a unor cursuri gratuite și adaptate la nevoile specifice populației din categorii vulnerabile din punct de vedere ocupațional, cu ar fi tineri, șomeri, femei etc. (C7.I17).
	> Regândirea structurală, normarea și uniformizarea sistemului de calcul al pensiilor, pe baza unor principii solide și statornice în vederea reducerii decalajului nivelului de pensie considerabil între bărbați și femei ca urmare a pensionării la vârste diferite pentru bărbați și femei (C8.R6); > atragerea femeilor către cariera de cercetător, mai ales în acele domenii în care se înregistrează dezechilibre structurale de gen (C9.R3).	> îmbunătățirea în timp a unor indicatori specifici tabloului de bord social revizuiți sau altor indicatori statistici relevanți în raport cu media UE, cum ar fi: ponderea persoanelor în vârstă de cel puțin 65 de ani expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială; rata agregată de înlocuire pentru pensii; decalajul de pensii între bărbați și femei ș.a. (C8.R6); > tinerii cu dizabilități sau nevoi speciale și care se încadrează în profilurile de competențe specifice activităților CDI vor fi încurajați să urmeze o carieră în domeniul CDI (C9.R3).
IV	> Integrarea dimensiunii de gen în designul intervențiilor pentru creșterea calității vieții în UAT-uri (C10.R1, C10.R3, C10.R5);	> Diminuarea fenomenelor de segregare și concentrarea pe clase sociale, prin asigurarea mixajului socio-economic a zonelor rezidențiale ce includ locuințe pentru tineri, locuințe sociale, locuințe de necesitate și locuințe pentru specialiști, și se va acorda o atenție specială grupurilor vulnerabile precum femeile, familiile monoparentale sau romii. (C10.I2).
V	> Îmbunătățirea ratei de participare a forței de muncă feminine, ca și indicator important al condiției femeii în cadrul unei economii de piață (componenta C13.R4); > Continuarea eforturilor de reducere a diferențelor salariale dintre femei și bărbați în sectorul public în raport cu performanța în sectorul bugetar, pe baza unui cadru clar de management al performanței (C14. R3 și C14.R4);	> Construcția și/sau dotarea a 200 de centre comunitare integrate în zonele rurale marginalizate și în zonele urbane marginalizate în vederea reducerii inegalităților în ceea ce privește accesul la asistența medicală prin crearea și implementarea unor mecanisme juridice și financiare de încurajare a implicării personalului medical și de asistență comunitară în oferirea serviciilor medicale către populația

	> Introducerea unor criterii referitoare la abordarea integratoare de gen în cadrul proceselor de elaborare și planificare a politicilor publice cu scopul diminuării discriminărilor și promovarea relațiilor echitabile între femei și bărbați (C14.R1); > reprezentare echilibrată a femeilor în toate procesele îmbunătățirii cadrului procedural de implementare a principiilor guvernantei corporative în cadrul întreprinderilor de stat (C14.R9).	vulnerabilă, inclusiv prin mijloace de telemedicină (C12.I1); > Elaborarea unui nou cadru legal necesar oferirii de soluții adecvate pentru sprijinirea familiilor care trăiesc în sărăcie și au copii în întreținere, astfel încât aceștia să poată fi menținuți în familie (C13.R1); > Crearea a aproximativ 150 de servicii comunitare de prevenire a separării copilului de familia sa la nivelul municipiilor, orașelor și comunelor, investiție ce va avea ca rezultat menținerea a 4.500 de copii în familie (C13.I1); > Reforma sistemului de protecție a persoanelor adulte cu dizabilități: îmbunătățirea calității vieții prin accelerarea procesului de dezinstituționalizare și intensificarea acțiunilor pentru creșterea rezilienței sociale în comunitate (C13.R2); > Actualizarea cadrului legal privind venitul minim de incluziune (VMI), acordat persoanelor aflate în situație de dificultate vine în sprijinul prevenirii și combaterii sărăciei și riscului de excluziune socială (C13.R3); > Introducerea tichetelor de muncă și formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici (C13.R4); > Dezvoltarea de instrumente de evidență a persoanelor vulnerabile din comunitate (C14.I4).
VI	> Reducerea timpului alocat de femei pentru sarcinile de îngrijire a copiilor, precum și facilitarea revenirii la locul de muncă pentru femeile care nasc prin implementarea schemei de granturi pentru înființarea și operaționalizarea unui număr de 522 de servicii standard și complementare în cele 41 de județe	> Îmbunătățirea ratei de participare a copiilor la educație și diminuarea părăsirii timpurii a școlii și a abandonului școlar prin implementarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE). Unitățile de învățământ beneficiare de sprijin vor identifica copiii/tinerii în risc (din școală și din afara școlii) și desfășoară planul de

	și în municipiul București (C15.R2, C15.I1, C15.I2 și C15.I3).	servicii educaționale în funcție de tipul vulnerabilităților identificate, precum: sărăcie, comunități roma, elevi cu dizabilități, elevi cu CES, copii cu părinți plecați la muncă în străinătate, părinți analfabeți ș.a. (C15.R3 și C15.I5); > Acces la servicii educaționale la distanță, de care să poată beneficia copiii din comunitățile marginalizate (inclusiv romii) în care nu există școli în apropiere și nici cadre didactice (C15.I9, C15.I15); > Investiții prioritare în modernizarea școlilor din comunitățile marginalizate sau cu populație vulnerabilă, inclusiv romi (C15.I4); > Realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adaptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități (C15.I15).
--	---	--

În procesul de raportare semestrială datele privind participanții beneficiari ai intervențiilor din PNRR, precum și evoluțiile instituționale sau de implementare ale politicilor vor fi dezagregate pe variabile precum sex, vârstă, dizabilitate și, acolo unde este posibil, apartenență la un grup minoritar.

1.4 Coerența Planului

În conformitate cu art. 19 alin. (3) din Regulamentul UE 241/2021 de instituire a Mecanismului de Redresare și Reziliență, coerența este unul dintre criteriile de evaluare a planului și implică multiple paliere:

- 1. consistența externă a planului cu politicile și strategiile naționale și europene și cu obiectivul general și obiectivele specifice ale mecanismului de finanțare, inclusiv cu principiile orizontale promovate (cheltuieli bugetare recurente, principiul aditionalității, DNSH)**
- 2. coerența internă prin raportare la contribuția reformelor și investițiilor la atingerea obiectivelor planului și inter-relaționarea dintre acestea**

Având în vedere că secțiunile precedente din cadrul prezentului capitol abordează legăturile planului cu obiectivele Mecanismului de Redresare și Reziliență, prezenta secțiune se va axa în principal pe coerența dintre reformele și investițiile specifice incluse în plan și dimensiunile de interconectare dintre acestea.

► Planul evidențiază cele două fețe ale României – o țară ce necesită investiții pentru recuperarea decalajelor economico-sociale și o țară ce trebuie să țină pasul cu avangarda din Uniunea Europeană, prin reformele și investițiile ce contribuie la schimbările climatice și tranziția digitală.

Construcția PNRR a plecat de la o abordare de jos în sus, printr-un amplu proces de întâlniri, consultări tehnice interministeriale și consultări publice extinse pentru identificarea nevoilor de investiții și a direcțiilor de reforme, agregate prin cele peste 1700 de fișe de reforme și investiții primite de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), din care aproximativ 1470 rezultate în urma consultării publice. Astfel, au reieșit cele mai relevante domenii în care România necesită reforme și investiții de amploare, așa cum ele sunt percepute de actorii relevanți: transporturile, mediu, educația, sănătatea, mediul de afaceri.

Concepția și implementarea PNRR se bazează pe următoarele trei principii:

- 1. Distribuirea echitabilă a fondurilor din punct de vedere geografic.** Investițiile propuse în PNRR se bazează pe faptul că pentru recuperarea decalajelor și modernizarea României nimeni nu va fi lăsat în urmă. În procedurile alocărilor directe sau în cele competitive se va ține cont de alocarea echilibrată a resurselor, astfel încât să conducă la valorificarea specificului local sau regional în interesul cetățenilor și la diminuarea polarizării dezvoltării teritoriale.
- 2. Descentralizarea.** Conceperea PNRR s-a bazat pe capacitatea autorităților centrale și locale de a își asuma reforme ambițioase pentru facilitarea tranziției verde și digitale și care să conducă la un nivel ridicat de reziliență. În spiritul acestui principiu, implementarea PNRR va urmări apropierea de cetățeni și de beneficiari, oferind astfel un răspuns la provocările subsidiare ale comunităților.

3. Rolul autorităților locale. PNRR a fost elaborat printr-un amplu proces participativ la care au participat inclusiv autoritățile de la nivel local și regional. Implementarea PNRR se va baza pe implicarea autorităților locale, inclusiv ale sectoarelor Municipiului București, atât în definirea apelurilor, acolo unde este cazul, cât și în cea de monitorizare și evaluare a planului.

Planul promovează atât principiul aditivității cheltuielilor cu cele de la bugetul de stat, precum și cel al complementarității cu celelalte mecanisme și fonduri ale UE. De exemplu, pentru mediul de afaceri se are în vedere suplimentarea bugetului unor scheme de ajutor de stat în derulare în scopul creșterii competitivității întreprinderilor care activează în special în zona de inovare și noi tehnologii aplicate în producție. Se urmărește astfel atragerea de capital românesc și străin cu efect multiplicator în economie și generarea de contribuții suplimentare la bugetul de stat.

Structura planului se axează pe 15 componente integrate în cei 6 piloni ai Mecanismului de Redresare și Reziliență, însă cu o concentrare evidentă pe pilonul de tranziție verde, pentru a răspunde cât mai mult posibil la provocările legate de schimbările climatice și de mediu. Investițiile sunt direcționate astfel către tranziția verde și tranziția digitală, în conformitate cu recomandările specifice de țară pentru 2019 și 2020.

Planul nu prevede, în general, cheltuieli bugetare recurente, fiind doar câteva cazuri justificate, de exemplu pentru cheltuieli salariale adiacente procesului de recalculare a pensiilor, fiind necesar un efort suplimentar concentrat pe o perioadă scurtă de timp.

1.4.1 Coerența planului cu obiectivele și principiile orizontale ale Mecanismului de Redresare și Reziliență

Planul propus are în vedere stimularea creșterii economice prin măsuri corelate cu obiectivele de coeziune economică, socială și teritorială, abordând problemele în care România este deficitară, atât prin raportare la nivel european, cât și la nivel intern, identificând inclusiv un potențial de creștere/dezvoltare/reformare spre tranziția către o economie digitală și sustenabilă.

În ceea ce privește coerența cu obiectivele Mecanismului de Redresare și Reziliență, reformele și investițiile incluse în plan acoperă toate prioritățile UE, fiind structurate pe toți cei șase piloni prevăzuți de regulamentul aplicabil, astfel:

- ▶ *Tranziția verde* – managementul apei, păduri și protecția biodiversității, managementul deșeurilor, transport rutier și feroviar, eficiență energetică și energii regenerabile;
- ▶ *Transformare digitală* – cloud guvernamental și sisteme publice digitale interconectate;
- ▶ *Creștere inteligentă, sustenabilă, inclusivă* – reforme fiscale și reforma sistemului de pensii, debirocratizare, acces la finanțare, cercetare dezvoltare, inovare și reforma salariului minim;
- ▶ *Coeziune socială și teritorială* - tranziția verde și digitală la nivelul localităților, turism și cultură;
- ▶ *Sănătate și reziliență economică socială și instituțională* – creșterea accesului la sănătate, reforme în domeniul social, inclusiv prin implicarea societății civile, reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției;
- ▶ *Politici pentru generația următoare, copii și tineret* – România educată – reziliență, digitalizare, formare profesională în sistem dual etc.

Astfel, pentru îndeplinirea obiectivului UE de realizare a neutralității climatice până în 2050, precum și pentru transformarea digitală, reformele și investițiile de mai sus se susțin reciproc, fiind incluse, în

cadrul tuturor componentelor, elemente relevante în acest sens. De exemplu, pentru obiectivele de schimbări climatice și de mediu sunt relevante măsurile privind sprijinirea reducerii consumului de energie primară și creșterea eficienței energetice și rezilienței fondului construit printr-o abordare integrată a intervențiilor asupra clădirilor de utilitate publică sau a clădirilor rezidențiale din perspectiva renovării medii și aprofundate și a tranziției spre clădiri inteligente. De asemenea, măsurile de extindere a capacității de energie din surse regenerabile până în 2030, corelat cu scoaterea din operare a capacităților bazate pe cărbune, înclinând balanța mixului energetic spre energia verde sunt coroborate cu alte măsuri din sectorul transportului sustenabil, mobilitate urbană și orașe verzi și inteligente, biodiversitate, economie circulară, toate conducând la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES). În plus, nu trebuie neglijate măsurile privind dezvoltarea și modernizarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și de gestionare a apei, inclusiv a sistemului de canalizare, lucrări de combatere a eroziunii solului, care, împreună cu măsurile de împădurire și regenerare urbană, contribuie la reducerea poluării și la obiectivele de mediu și schimbări climatice.

Reforme și investițiile propuse contribuie într-un procent de peste 40% la măsurile privind schimbările climatice ale UE. Prin raportare la obiectivele generale ale planului se numără: reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES); creșterea surselor regenerabile în mixul energetic existent; obiective relevante privind creșterea fondului silvic și a gradului de împădurire etc.

Acțiunile propuse în cadrul planului vizează managementul integrat al deșeurilor și sunt concepute să aducă beneficii atât mediului, cât și economiei, promovând accelerarea tranziției către o economie circulară. De exemplu, în cadrul componentei C.5 -Valul Renovării se are în vedere dezvoltarea de proiecte pilot pentru recuperarea materialelor de construcții istorice și reutilizarea lor în special pentru reabilitarea și consolidarea clădirilor istorice. În acest sens, se va dezvolta cadrul legal și strategic privind înființarea infrastructurii pilot dedicate economiei circulare, respectiv centrul de colectare a materialului istoric și structura de întreținere a construcțiilor istorice. De asemenea, investiții ce țin de eficiență energetică se regăsesc și în cadrul componentei privind mediul de afaceri, prin instrumentele financiare privind garanția de portofoliu pentru acțiune climatică, precum și prin alte instrumente realizate prin Invest EU, compartimentul statului membru.

Coroborat cu cele de mai sus, la nivelul reformelor și tipurilor de investiții propuse au fost realizate analize privind aplicarea principiului de a nu dăuna semnificativ mediului (DNSH), fiind prevăzute măsuri de compensare, de diminuare a externalităților negative pentru asigurarea conformării cu prevederile Mecanismului de Redresare și Reziliență și pentru conformarea cu prevederile art. 17 din Regulamentul UE 2020/852 privind instituirea unui cadru de facilitare a investițiilor durabile. Astfel, sunt analizate toate elementele necesare pentru adaptarea reformelor și investițiilor propuse prin raportare la obiectivele privind schimbările climatice și de mediu, la utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine, la promovarea economiei circulare, inclusiv la prevenirea și reciclarea deșeurilor, la controlul poluării în aer, apă sau sol și, nu în ultimul rând, la restaurarea biodiversității și a ecosistemelor. De asemenea, sunt excluse de la finanțare pentru obiectivul de atenuare a schimbărilor climatice activitățile legate de combustibili fosili, inclusiv utilizarea în aval⁷; activitățile acoperite de sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) atingând emisii de CO² preconizate a nu fi substanțial mai mici decât valorile de referință relevante⁸, compensarea

⁷ Cu excepția investițiilor în producția de energie electrică și/sau termică, precum și în infrastructura de transport și de distribuție aferentă, care utilizează gaze naturale, respectând condițiile stabilite în anexa III a Ghidului -Orientări tehnice privind aplicarea principiului de „a nu prejudicia în mod semnificativ” (2021/C58/01).

⁸ Valorile de referință stabilite pentru alocarea cu titlu gratuit pentru activitățile / instalațiile care intra în sfera de aplicabilitate a sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii, în conformitate cu Regulamentul de punere în

costurilor ETS indirecte.

Planul cuprinde activități care respectă standardele și prioritățile Uniunii privind clima, mediul și principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ, în conformitate cu prevederile Regulamentului 2020/852. Au fost luate în considerare inclusiv obiectivele stabilite/adaptate prin strategiile naționale în domeniu. În acest sens, investițiile propuse în cadrul componentei privind fondul construit au scopul de a reduce consumul de energie, de a crește eficiența energetică, ducând la îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor în cauză, respectiv la creșterea eficienței energetice a sistemelor tehnice și la reducerea emisiilor de GES. În acest sens, componenta C.5. Valul Renovării va contribui la obiectivul național de creștere a eficienței energetice, stabilit în conformitate cu Directiva privind eficiența energetică (2012/27/UE, în conformitate cu Directiva privind eficiența energetică în clădiri) și cu contribuțiile la Acordul de la Paris privind schimbările climatice, stabilite la nivel național. Un alt exemplu, este cel al construirii a unui număr de 110 creșe din cadrul componentei de educație. Această investiție va produce economie de energie primară de minim 20% față de scenariul aferent clădirilor NZEB.

În general, pentru intervențiile de la nivelul infrastructurilor existente în cadrul planului se au în vedere, acolo unde aceste aspecte sunt tehnic posibil, instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei: sisteme descentralizate de alimentare cu energie utilizând surse regenerabile de energie (energia eoliană, solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală) ca parte a renovării clădirilor.

Acolo unde există potențiale efecte negative, au fost menționate măsuri compensatorii. Sunt luate măsuri de diminuare a externalităților negative, cum ar fi: taxarea suplimentară, reducerea poluării prin alte mijloace, stimularea reutilizării materialelor și energiei regenerabile. Sunt propuse de asemenea și măsuri care diminuează poluarea, de exemplu prin utilizarea materialelor de construcții care conduc la reducerea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante în timpul lucrărilor sau a materialelor cu conținut scăzut de carbon sau utilizarea produselor de construcții non-toxice.

Concomitent, planul include măsuri care contribuie la obiectivele privind tranziția digitală la nivel european, fiind alocat, în acest sens un procent de minim 20% din economia totală a planului pentru măsuri specifice. Planul prevede o serie de intervenții pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 prin dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv prin creșterea accesului la acestea, în corelare cu rețelele de transport și zonele de interes de mediu. Complementar, măsurile de digitalizare converg spre mai multe sectoare socio-economice, cum ar fi:

- ▶ sectorul serviciilor publice - cloud guvernamental, baze de date și registre electronice, dezvoltarea de servicii publice digitale interconectate, debirocratizarea mediului de afaceri, securitate cibernetică;
- ▶ sectorul economic - instrumente financiare dedicate digitalizării întreprinderilor și activității acestora, stimularea competitivității în afaceri cu accent pe inovare și digitalizare, prin formarea și scalarea hub-urilor de inovare digitală etc.;
- ▶ sectoarele educațional și social - măsuri de creștere a competențelor digitale ale elevilor/cadrelor didactice/populației active, dezvoltarea de centre digitale avansate în învățământul preuniversitar și universitar, stimularea cercetării, dezvoltării și inovării în domeniile tehnologiilor generice esențiale.

Măsurile de tip soft anterior menționate sunt complementare cu intervențiile asupra infrastructurilor existente sau nou create. Prin intervențiile incluse în plan, în cadrul infrastructurilor avute în vedere se

va incorpora dimensiunea digitală. Astfel, vor fi realizate intervenții referitoare la digitalizarea fondului construit, construirea de infrastructuri noi NZEB, sistematizarea managementului traficului, de contorizare a diverselor rețele, digitalizarea instrumentelor de planificare urbană.

Printre indicatorii relevanți ai tranziției digitale identificați la nivelul planului se numără: creșterea numărului de utilizatori frecvenți de internet, a numărului de servicii publice digitalizate; indicatori privind competențele digitale pentru administrația publică, IMM și piața forței de muncă.

Planul este consistent inclusiv cu atenuarea impactului social al crizei pandemice, punând în aplicare principiile promovate de Pilonul european al drepturilor sociale, respectiv egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, condiții de muncă echitabile, protecție socială și incluziune socială. În tabelul de mai jos este prezentat modul în care componentele planului acoperă cele 20 de principii ale Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Principiul		C. 1	C. 2	C. 3	C. 4	C. 5	C. 6	C. 7	C. 8	C. 9	C. 10	C. 11	C. 12	C. 13	C. 14	C. 15
	1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții															
	2. Egalitatea de gen															
	3. Egalitatea de șanse															
	4. Sprijin activ pentru ocuparea forței de muncă															
	5. Locuri de muncă sigure și adaptabile															
	6. Salarii															
	7. Informații despre condițiile de angajare și protecția în caz de concediere															
	8. Dialogul social și participarea lucrătorilor															
	9. Echilibrul dintre viața profesională și cea personală															
	10. Un mediu de lucru sănătos, sigur și adaptat și protecția datelor															
	11. Îngrijirea copilului și sprijin pentru copii															

1.4.2 Coerența planului prin raportare la structura sa internă și la relația dintre reforme și investiții

Reformele și investițiile se susțin reciproc și conlucrează pentru atingerea obiectivului general al planului și al mecanismului de finanțare aferent, în corelare cu politica europeană de creștere economică inteligentă, durabilă și incluzivă.

Coerența internă a planului comportă mai multe dimensiuni: susținerea reciprocă dintre reforme și investiții în cadrul fiecărei componente, intercorelarea dintre componente pentru atingerea obiectivelor macro-economice ale planului, reformele trans-sectoriale care susțin implementarea planului și mecanismele de interconectare dintre investiții.

A. Susținerea reciprocă dintre reforme și investiții în cadrul fiecărei componente

Ca aspect general, toate componentele au fost dezvoltate pe o bază sectorială, fiind cumulate acolo unde acest lucru a fost posibil cu domenii adiacente/complementare. Prin excepție, este o componentă cu o abordare integrată a măsurilor, respectiv fondul local pentru tranziția verde și digitală. De asemenea, unele componente, ca de exemplu cele privind fiscalitatea, mediul de afaceri, cloud-ul guvernamental, eficiența energetică, implică măsuri transversale ce susțin reformele și investițiile din cadrul mai multor componente. Astfel, pe lângă cele anterior menționate, mai jos sunt dezvoltate argumentele necesare pentru demonstrarea interconectării componentelor planului.

Componenta C1. Managementul apei - reformele și investițiile incluse vizează deficiențele din sectorul apei, în special în ceea ce privește accesul la apă și la canalizare, cantitatea și calitatea apei potabile. Reformele propuse sunt legate în special de dezvoltarea capacității operaționale și financiare a operatorilor de apă canal de a exploata și întreține în mod durabil infrastructura de apă și apă uzată. Reformele sunt susținute de investiții în extinderea sistemelor de apă și canal, colectarea apelor uzate, sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă și canalizare existente, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Întărirea rolului Autorității de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) vine să sprijine reformele și investițiile propuse, în special în activitatea de asigurare a calității apelor și respectarea măsurilor privind extracția, tratarea, stocarea, distribuția apei potabile și colectarea și tratarea apelor reziduale. Măsurile sunt susținute de măsurile de digitalizare aferente.

Componenta C2. Păduri și protecția biodiversității- reformele și investițiile propuse sunt interconectate având în vedere complementaritatea domeniilor comasate (fondul de împăduriri și biodiversitate) cu scopul de a armoniza practicile specifice pentru asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic. Sunt propuse modificări legislative ale Codului Silvic, ale reglementărilor privind împădurirea terenurilor agricole degradate, coroborat cu menținerea biodiversității, refacerea zonelor afectate din punct de vedere ecologic. Promovarea gestionării durabile a pădurilor și împădurirea, sporirea multifuncționalității și a rolului pădurilor ca absorbant de carbon, protejarea pădurilor și refacerea ecosistemelor forestiere pentru a atinge o stare bună a habitatelor și a speciilor și pentru a consolida reziliența la impactul schimbărilor climatice asupra pădurilor. Reformele și investițiile sunt susținute de elaborarea unui serviciu informatic integrat de supraveghere, control, monitorizare a fondului forestier, utilizarea de soluții tehnologice pentru păduri și monitorizarea transportului de masă lemnoasă, prin utilizarea sistemelor de monitorizare video.

În ceea ce privește biodiversitatea, se au în vedere investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservare a speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă din ariile naturale protejate, măsuri susținute de actualizarea planurilor de management pentru arii protejate și de punerea în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Totodată, au fost identificate nevoi de investiții prioritare pentru a consolida biodiversitatea, infrastructurile verzi în mediul urban, de a reduce poluarea și de a sprijini refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor. Complementar, prin măsurile privind crearea de noi arii naturale urbane, se realizează interconectarea cu componenta privind fondul local pentru tranziția verde și digitală.

Componenta C3. Managementul deșeurilor – are în vedere măsuri legate de dezvoltarea unui management al deșeurilor eficient prin modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale (pentru SMID-uri și pentru localități neasociate) prin dezvoltarea de “insule ecologice”, digitalizate, pentru colectarea selectivă a deșeurilor menajere la nivel local, în special în zonele rezidențiale, prin includerea în circuitul economic a materiilor prime secundare provenite din materialele recuperate de la populație sub formă de deșeuri, și stimularea economiei circulare. Măsurile sunt susținute și de creșterea capacității de monitorizare și control în ceea ce privește transportul deșeurilor. Măsurile de stimulare ale economiei circulare sunt corelate cu componenta C5. Valul Renovării unde se are în vedere crearea unui centru pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale. Cele anterior menționate sunt susținute de măsuri privind creșterea nivelului de monitorizare și control al calității mediului și de dezvoltare a unui sistem de management eficient al deșeurilor municipale.

Componenta C4. Transport sustenabil – cuprinde, în principal, reforme și investiții pentru a dezvolta o infrastructură de transport durabilă și ecologică, cu standarde de siguranță adecvate, stimulând în același timp tranziția către un transport ecologic la nivel național. În scopul susținerii acestui obiectiv, reformele se axează în principal pe dezvoltarea cadrului strategic, legal și procedural pentru dezvoltarea transportului sustenabil, fiind propuse investiții în zona de infrastructură de cale ferată, de digitalizare a sistemelor de trafic și de sisteme de frânare, care să conducă la economie de energie. Simultan, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor se va pregăti și adopta un pachet legislativ pentru stimularea utilizării de vehicule ecologice și programe de reînnoire a parcului auto de către persoane fizice, companii private și instituții publice, care să contribuie la creșterea cu cel puțin 100% a numărului de vehicule cu emisii zero/cu emisii reduse față de valoarea inițială din anul 2020 și la casarea a 250.000 de mașini poluante, până în anul 2026. Reformele și investițiile sunt susținute inclusiv prin reformarea companiilor de stat menite să implementeze proiectele respective, stimulând aplicarea principiilor guvernantei corporatiste. Investițiile în sectorul rutier vin în sprijinul redresării economice și stimulării mediului economic, asigurând o mai mare interconectivitate a regiunilor României, fiind coroborate cu măsuri de diminuare a poluării ca urmare a intensificării traficului.

Componenta C5. Valul Renovării - asigură modernizarea și sustenabilitatea fondului construit printr-o abordare integrată a consolidării seismice, eficienței energetice, reducerii riscului la incendiu, ameliorarea calității aerului interior și tranziția spre clădiri inteligente. Obiectivul este susținut de realizarea unui cadru normativ strategic și de reglementare simplificat, care să sprijine implementarea investițiilor în tranziția spre clădiri verzi și reziliente. Componenta conține inclusiv măsuri de monitorizare a performanțelor fondului construit prin realizarea registrului digital al clădirilor și implementarea treptată a pașaportului energetic al clădirilor și asigură măsuri de instruire pentru forța de muncă specializată pentru tipurile de intervenții avute în vedere. De asemenea, una dintre intervenții va viza întărirea economiei circulare pentru reabilitarea clădirilor istorice prin crearea unui centru - pilot pentru colectarea și reutilizarea materialelor de construcție istorice provenite din demolări legale.

În plus, componenta asigură cadrul normativ necesar pentru toate tipurile de intervenții asupra infrastructurilor specifice din cadrul celorlalte componente, pentru a anticipa subsecțiunea următoare.

Componenta C6. Energie – asigură condițiile pentru creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore, corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032. Se urmărește stimularea investițiilor pentru obținerea eficienței energetice în industrie, atât pentru IMM-uri cât și pentru întreprinderi mari; dezvoltarea unui cadru strategic și de reglementare în ceea ce privește producția și utilizarea integrată a hidrogenului, extinderea utilizării tehnologiilor digitale în sectorul energetic, centrate pe consumator; stimularea investițiilor în proiecte de producție de energie electrică din surse regenerabile. Reformele și investițiile contribuie la obiectivele de eficiență energetică coroborat cu măsurile incluse în cadrul componentei privind fondul construit.

Componenta C7. Transformare digitală – asigură cadrul legislativ necesar pentru digitalizarea serviciilor publice printr-o abordare standardizată și prin asigurarea măsurilor de securitate cibernetică și de interconectare adecvate. În acest sens, se are în vedere crearea unui cloud guvernamental și a unor centre de date interoperabile, cu o arhitectura a datelor unitară, precum și crearea unui cadru legal de guvernanta a serviciilor de cloud pentru zona guvernamentală care să clarifice roluri, responsabilități, reguli de alocare a resurselor. Componenta este trans-sectorială, asigurând cadrul standardizat necesar pentru dezvoltarea serviciilor publice digitale, cuprinse în cadrul tuturor celorlalte componente cuprinse în plan (de exemplu: debirocratizarea mediului de afaceri, registrele digitalizate, digitalizarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală). Concomitent, reforma în domeniul conectivității digitale va asigura adoptarea Legii de transpunere a Codului European al Comunicațiilor Electronice, care va include prevederi care să faciliteze autorizarea lucrărilor de construcții și realizarea investițiilor în infrastructuri și rețele telecom, accelerarea introducerii pe scară largă, la nivel național, a rețelelor 5G, în conformitate cu reglementările de securitate și acoperirea în bandă largă a zonelor albe. Aceste măsuri vor sprijini accesul cetățenilor la servicii publice digitale de la distanță. Tot în direcția accesului facil la tehnologiile digitale, componenta prevede dezvoltarea competențelor digitale, atât cele de nivel general, cât și în ceea ce privește competențele digitale avansate, se urmărește creșterea orizontului de posibilități pentru accesarea de noi locuri de muncă, atât pentru populația generală, cât și pentru angajații din sectorul public

Componenta C8. Reforme fiscale și reforma pensiilor este orientată pe consolidarea sistemului fiscal-bugetar și creșterea capacității de colectare a veniturilor la bugetul de stat, precum și îmbunătățirea administrării vamale. Reformele de asemenea vizează regândirea sistemului de impozitare, eliminarea distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal, creșterea ponderii veniturilor colectate raportate la PIB și reducerea decalajului de colectare la TVA. Reforma sistemului de pensii urmărește să corecteze inechitățile din sistemul de pensii, să asigure sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și să respecte principiul contributivității în raport cu beneficiarii drepturilor de pensie. De asemenea, pentru susținerea mediului de afaceri sunt prevăzute măsuri care abordează direct disfuncționalitățile pieței financiare, în principal prin finanțarea proiectelor beneficiarilor eligibili cu profil de risc ridicat, dar cu potențial ridicat de creare a valorii adăugate și a locurilor de muncă și față de care sectorul privat manifestă un apetit scăzut pentru asigurarea finanțării.

Componenta C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare - are în vedere reforme legate de debirocratizarea mediului de afaceri prin digitizarea unor servicii publice și renunțarea la unele sarcini administrative redundante. Reforma este susținută de o serie de investiții pentru mediul privat direcționate către contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală, coroborate cu investiții în activitatea productivă și crearea de noi locuri de muncă, diversificând instrumentele de acces la finanțare pentru întreprinderi în funcție de nevoile și gradul acestora de

dezvoltare. Mediul de afaceri este în strânsă legătură cu activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare, unde se încearcă stimularea unei relații bidirecționale pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică și implicit realizarea de transferuri și activități de inovare. Reformele și investițiile destinate mediului de afaceri sunt susținute astfel și de componenta privind cloud-ul guvernamental și de reformele fiscale legate de conformarea voluntară și creșterea gradului de colectare.

Componenta C10. Fondul local – implică reforme și investiții integrate dedicate pentru îmbunătățirea siguranței și funcționalității fondului construit format din clădirile publice și tranziția acestuia către un fond de clădiri verzi și inteligente. Intervențiile propuse sunt subsumate cadrului de reformă legat de Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor care ține cont de realitatea actuală și care consolidează cooperarea la nivel interjurisdicțional, cu scopul abordării intervențiilor în mod integrat, inclusiv la nivel de zone funcționale urbane. Intervențiile sunt susținute de măsurile de digitalizare a instrumentelor de planificare urbană la nivelul autorităților publice locale și elaborarea /actualizarea documentațiilor de urbanism în format digital, cu scopul sistematizării digitale. De altfel, reformele legislative propuse în domeniul urbanismului susțin toate celelalte intervenții din cadrul componentelor care se realizează în mediul urban. Cu toate acestea și măsurile propuse de intervenție vizează zone/cartiere care necesită intervenții din perspectiva reducerii disparităților teritoriale. Dezvoltarea de consorții administrative pentru creșterea capacității administrației publice locale de inter-relaționare și de accelerare a realizării investițiilor este o măsură ce susține modul de implementare a investițiilor propuse.

Componenta C11. Turism și Cultură este orientată pe valorificarea patrimoniului cultural, construit și natural, prin turism. Sunt cuprinse măsuri referitoare la dezvoltarea teritorială durabilă și sporirea gradului de coeziune, creșterea calității vieții și dezvoltare economică în zonele rurale și defavorizate, precum și la crearea de piață de desfacere pentru produsele locale și creșterea nivelului de branding local. Măsurile propuse vizează dezvoltarea unei rețele de opt Organizații de Management al Destinației regionale, care să asigure valorificarea strategică a patrimoniului cultural ca avantaj competitiv național. Totodată, investițiile și reformele au în vedere creșterea capacității instituționale de susținere și promovare a creației culturale, definirea statutului artistului, construirea unui sistem coerent de finanțare a culturii și reducerea decalajelor de acces la cultură dintre rural și urbanul mare, precum și crearea unei rețele naționale velo, care să includă și rutele Eurovelo.

Componenta C12. Sănătate – are în vedere creșterea accesului la servicii medicale de prevenție, diagnostic și tratament precoce, precum și reducerea disparităților rural/urban privind accesul la servicii medicale. Astfel, se au în vedere investiții pentru creșterea siguranței pacientului și a calității actului medical, prin investiții în infrastructura spitalicească publică și prin reforma în domeniul resurselor umane din sănătate. Îmbunătățirea managementului resurselor destinate proiectelor de investiții în infrastructura sanitară se va asigura prin crearea unei Agenții dedicate managementului investițiilor din acest sector. De asemenea, reformarea managementului în domeniul sanitar urmărește îmbunătățirea evaluării costurilor reale, eficienței și predictibilității serviciilor de sănătate, precum și optimizarea cheltuielilor din sistemul de sănătate în funcție de raportul cost/beneficiu. Reformele sunt susținute de investiții în infrastructura medicală prespitalicească și infrastructura spitalicească publică, cu scopul finanțării pentru dezvoltare/reabilitare/modernizare de ambulatorii de specialitate publice, centre comunitare aflate în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale, precum și cabinete/clinici de medicină de familie, precum și susținerii unor investiții în echipamente medicale și aparatură pentru infrastructura spitalicească. Toate aceste elemente sunt susținute de măsuri pentru dezvoltarea resurselor umane din asistența medicală primară și comunitară, ambulatorie și de spital, precum și sănătate publică, pentru creșterea accesibilității la programele de formare pentru competențe profesionale medicale și cele asociate actului medical.

Componenta C13. Reforme sociale prevede un set de reforme care să conducă la creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate. Sunt avute în vedere acțiuni de dezvoltare a unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă. Vor fi dezvoltate astfel formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale. Reformele propuse au în vedere: asigurarea cadrului legal necesar desfășurării activității de prevenire a separării copilului de familie și sprijinirea familiei în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului expus riscului de separare; asigurarea “drepturilor egale tuturor persoanelor vulnerabile, cu precădere cu dizabilități și a altor lucrători vulnerabili de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți” prin oferirea de servicii sociale și de inserție specifice și integrate care răspund nevoilor lor și care să le crească gradul de independență; crearea cadrului strategic necesar pentru creșterea accesului persoanelor vârstnice la servicii de îngrijire de lungă durată de calitate și promovarea îmbătrânirii active. Totodată, se propune implementarea reformei VMI, care va avea în vedere actualizarea cadrului legislativ și procedural pentru acordarea de beneficii de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor, fără a crește riscul dependenței de astfel de măsuri, precum și asigurarea formării personalului în domeniu și susținerea parțială a costurilor introducerii reformei

Componenta C14. Bună guvernare - vizează îmbunătățirea guvernării în condițiile unui sistem de luare a deciziei predictibil, fundamentat și participativ, asigurarea furnizării de servicii publice de calitate de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți care să răspundă adecvat la provocările, nevoile și așteptările cetățenilor și mediului de afaceri, consolidând rezistența și, acolo unde este necesar, adaptate la tranziția verde și digitală. În ceea ce privește eficiența justiției, intervențiile au ca obiectiv consolidarea statului de drept și independența sistemului judiciar prin întărirea independenței magistraților, eficientizarea funcționării instituțiilor din sistemul judiciar. Se urmărește de asemenea, întărirea cadrului legal și normativ privind integritatea, precum și intensificarea luptei împotriva corupției. Totodată, în cadrul componentei sunt incluse măsuri referitoare la eficientizarea și simplificarea procesului de achiziții publice, precum și îmbunătățirea cadrului procedural de implementare a principiilor guvernării corporative în cadrul întreprinderilor de stat

Componenta C15. Educație implică reforme și investiții privind creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv. Astfel, sunt avute în vedere investiții pentru crearea/modernizarea infrastructurii existente și dotarea acesteia, asigurarea cadrului legal privind digitalizarea serviciilor educaționale, luând în considerare situația sectorului ca urmare a crizei COVID 19, măsuri de stimulare a învățământului tehnic și în sistem dual. Investițiile în infrastructură și dotări se îmbină cu reformele de tip soft pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar, pentru crearea de competențe digitale adecvate profesorilor și elevilor, pentru adaptarea curriculei la nevoile pieței și pentru implicarea mediului privat în parteneriate durabile pentru stimularea învățământului în sistem dual etc.

B. Susținerea reciprocă și interconectarea dintre componente

În ceea ce privește modul în care reformele și investițiile se accentuează și se completează reciproc, precizăm că structura planului răspunde în principal problemelor structurale din domeniile cele mai afectate de criza pandemică, respectiv: sănătate, educație, mediul de afaceri, managementul situațiilor de criză, nefiind însă neglijate domeniile adiacente, care asigură recuperarea după astfel de perioade de contracție economică și care pot asigura reziliența economică și instituțională în asemenea situații, precum: transport, cercetare-dezvoltare-inovare, sustenabilitate financiară bugetară, servicii publice, mediu, energie, asigurând totodată consolidarea principiilor democrației participative și a statului de drept. Toate aceste elemente sunt interconectate cu dezvoltarea economică durabilă și tranziția digitală, două linii roșii ce traversează întreg planul pentru asigurarea conformității cu cerințele Mecanismului de Redresare și Reziliență, cumulând reforme și investiții din toate domeniile, care să răspundă acestor cerințe.

Planul răspunde nevoilor sectoriale din principalele domenii economico-sociale, fiind promovate o serie de reforme importante care să conducă la creșterea capacității de adaptare la situațiile de criză. Reformele și investițiile sectoriale se întrepătrund prin abordări integrate și sustenabile care converg spre strategiile statului român:

- ▶ Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- ▶ Strategia Națională de Sănătate 2021-2027;
- ▶ Strategia Națională pentru prevenirea situațiilor de urgență 2016-2025;
- ▶ Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung (2020-2050);
- ▶ Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) 2018-2035;
- ▶ Master Planul General de Transport și planurile de mobilitate urbană;
- ▶ Politica Urbană a României 2020-2035;
- ▶ Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România - post 2020;
- ▶ Strategia Națională a Locuirii 2018 – 2030.

De facto, PNRR este sursă de finanțare și o punere în același loc, în mod coerent, a obiectivelor de dezvoltare adoptate de către România prin aceste strategii sectoriale.

1.4.3 O Românie mai rezilientă, de jos în sus

Coerența reformelor și investițiilor la nivel local este abordată prin interconectarea unor serii de componente (sectorul de apă, managementul integrat al deșeurilor, educație, sănătate, mediu, mobilitate urbană, eficiență energetică, social etc.), care împreună vor duce la creșterea nivelului de trai al comunităților locale, integrarea comunităților și persoanelor defavorizate. De exemplu, în cadrul componentei de apă, prin investițiile în extinderea rețelelor de apă și canal se asigură o mai mare accesibilitate a grupurilor vulnerabile la serviciile de apă și canalizare; în cadrul componentei C5. Valul Renovării se prioritizează și se asigură anumite scheme de finanțare în funcție de veniturile gospodăriilor, cu accent pe cele cu venituri modeste și foarte modeste. Coroborat, componenta C15. Educație asigură măsuri de reducere a abandonului școlar și de acces al grupurilor defavorizate la serviciile educaționale, inclusiv la învățarea digitală. Componenta de sănătate completează accesibilitatea la serviciile specifice, prin centrele comunitare integrate amplasate inclusiv în localități rurale sau în comunități urbane defavorizate. Măsuri de accesibilitate și cele legate de egalitatea de gen sunt abordate în cadrul politicii urbane și în cadrul investițiilor în infrastructură aferente serviciilor publice de exemplu în cadrul componentelor destinate C10. Fondul local și celui pentru C5. Valul

Renovării.

Nu se poate vorbi de creșterea capacității de răspuns a României la situațiile de criză fără reforme și investiții care să crească reziliența sectorială a serviciilor publice de sănătate, educație, mediu economic, siguranță și securitate energetică etc. Criza COVID 19 a evidențiat necesitatea dezvoltării unor mecanisme flexibile și digitalizate de răspuns în multiple domenii ale vieții socio-economice, ca de exemplu, furnizarea unor servicii publice online, prin simplificarea unor proceduri de obținere de autorizații/avize/acorduri, necesitatea interconectării a o serie de servicii publice și de corelare în mediul virtual, trecerea unor activități economice în mediul digital etc. În acest sens, planul propune o serie de măsuri care se completează reciproc prin tranziția digitală a unor servicii publice de colectare de taxe și impozite, servicii vamale, bugetare, de asigurări de sănătate și sociale, servicii publice de monitorizare și control pentru mediul de afaceri, servicii de telemedicină și educație online, identitate electronică și extinderea semnăturilor electronice, de creștere a conectivității și implementarea unor măsuri de facilitare a tranziției la 5G etc.

Pe lângă cele de mai sus, planul prevede măsuri de flexibilizare și adaptare a capacității statului de răspuns în situații limită, completând cadrul legal cu situațiile cu care s-a confruntat în timpul crizei pandemice, propunând investiții în infrastructura necesară pentru creșterea capacității instituționale de răspuns. Astfel, la nivel transversal sunt incluse mecanisme centralizate de implementare a planului, cum ar fi: promovarea de achiziții centralizate, reformarea unor companii de stat care implementează proiecte relevante de infrastructură, promovarea de consorții administrative, toate acestea fiind măsuri de creștere a capacității administrației publice de reacție și de intervenție rapidă în realizarea investițiilor publice. De exemplu, pentru investițiile în eficiență energetică asupra fondului construit public, pentru cele din domeniul sănătății și parțial din domeniul educației (creșe) sunt prevăzute mecanisme centralizate de implementare pentru creșterea eficienței și limitarea duratei de realizare a investițiilor.

Sustenabilitatea financiară bugetară este o altă măsură transversală care crește capacitatea de răspuns, atât la realitățile actuale cât și viitoare, propunând o serie de măsuri care oferă mai multă predictibilitate asupra bugetului de stat și control asupra mecanismului de stabilitate bugetară. În acest sens, sunt propuse măsuri de control, de stimulare și simplificare a colectării la bugetul de stat, prin raportare la principiul conformării voluntare, la îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, reorientând modul de administrare pe baza managementului riscului fiscal integrat pentru reducerea neconformării fiscale și a decalajelor fiscale, inclusiv prin raportare la îmbunătățirea mecanismului de programare bugetară în vederea eficientizării și prioritizării cheltuielilor publice. Cele menționate anterior sunt complementare cu reformele și investițiile privind consolidarea capacității de prognoză a cheltuielilor și de limitare a impactul reformelor sistemului de pensii pe termen mediu și lung și a stabilirii salariului minim și cu măsurile de eliminare a distorsiunilor și lacunelor din sistemul fiscal, care permit contribuabililor devieri de la respectarea principiului conformării voluntare privind plata taxelor fiscale (subminând corectitudinea sistemului) în materia impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale. În plus, planul prevede și unele măsuri sectoriale de reformare a modului de distribuire sau utilizare a fondurilor pe criterii de eficiență și performanță (de exemplu în sănătate și în salarizarea personalului bugetar), toate acestea contribuind incremental la creșterea predictibilității legislative și bugetare.

Stimularea mediului de afaceri este realizată prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală, prin stimularea accesului la finanțare cu instrumente de finanțare diversificate și adaptate nivelului de dezvoltare și nevoilor acestora, condiționate concomitent de adaptarea activităților și contribuția acestora la obiectivele privind schimbările climatice, de mediu și de digitalizare. Crearea cadrului instituțional național pentru derularea de instrumente financiare și, ulterior, facilitarea

accesului la finanțare pentru întreprinderi, prin operaționalizarea Băncii Naționale de Dezvoltare, contribuie la dezvoltarea și consolidarea mediului de afaceri.

Reforme și investițiile propuse în cadrul planului în domeniul cercetării și inovării sunt coerente cu identificarea domeniilor de nișă, unde mediul de afaceri local poate identifica un avantaj competitiv la nivel european. Transferul tehnologic, investițiile în inovare și antreprenoriat, alături de susținerea excelenței și a participării la proiectele multi-țări (ex. misiuni și parteneriate Orizont Europa), constituie elemente interconectate mediului economic și identificării potențialului de creștere a României.

De asemenea, transportul durabil este esențial în dezvoltarea economică, în reducerea disparităților regionale și teritoriale și în atingerea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, prin transferul intermodal către mijloacele de transport verzi, contribuind astfel și la obiectivele de mediu ale UE. În plus, modernizarea/dezvoltarea infrastructurii de transport feroviare, cea destinată mobilității urbane verzi și creșterea conectivității nodurilor urbane la rețelele de transport, în special la cele trans-europene, contribuie la o decongestionare a traficului, la creșterea mobilității populației și a sectorului economic. Componenta de transport este susținută și de măsurile privind mobilitatea din cadrul componentei de urban, transportul durabil contribuind la reducerea poluării și la creșterea calității aerului inclusiv în mediile urbane. Dimensiunea digitală legată de sistematizarea traficului și punerea în aplicare a sistemelor inteligente de management a traficului constituie măsuri de prevenire a unor situații de urgență, reducând riscurile și consecințele sociale, economice în astfel de cazuri. Reziliența economică a României, inclusiv pentru depășirea unor situații de criză nu poate fi susținută cu o infrastructură de transport subdimensionată și cu o interconectare inadecvată, mai ales atunci când vorbim de asigurarea lanțurilor de aprovizionare a bunurilor de consum primare/esențiale în situații de criză sau de intervenții necesare în situații de urgență etc.

Reforme și investițiile propuse în diverse domenii sunt coerente cu obiectivul de creștere a calității vieții și incluziune a grupurilor defavorizate. Astfel, implementarea reformei privind venitul minim de incluziune (VMI), educația incluzivă, formarea profesională în sistem dual, dezvoltarea competențelor digitale, îmbunătățirea și modernizarea legislației privind economia socială și implicarea societății civile în proiecte de sprijinire a comunităților defavorizate contribuie, de asemenea, la coeziunea socială și teritorială, atenuând impactul crizei COVID 19.

Toate cele anterior menționate nu pot fi complete fără susținerea partenerilor sociali și societății civile, coroborat cu măsurile de reformă pentru consolidarea statului de drept, creșterea eficienței actelor justiției prin raportare la recomandările aferente Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) și a jurisprudenței CEDO, pentru lupta împotriva corupției și pentru integrarea principiilor guvernantei participative și a transparenței decizionale. Rolul societății civile este esențial în planificarea și implementarea reformelor structurale vizate prin plan, prin prisma abilității de reprezentare, activare și implicare a cetățenilor în decizia publică, precum și de construcție și păstrare a valorilor și principiilor democratice, a respectării drepturilor omului și statului de drept. Complementar, sunt prevăzute măsuri pentru stimularea formelor de parteneriat între diferiți actori la nivel local și abordarea de o manieră integrată a problemelor unor comunități locale defavorizate.